

บทที่ 5

ความรับผิดทางอาญาฐานหมิ่นประมาทที่กระทำต่อบุคคลสาธารณะ ในแวดวงการเมืองการปกครองและระบบราชการที่ปรากฏในกฎหมายไทย

ในบทนี้ผู้เขียนได้รวบรวมคำพิพากษาของศาลเกี่ยวกับคดีหมิ่นประมาททางอาญาที่กระทำต่อบุคคลสาธารณะซึ่งอยู่ในแวดวงการเมืองการปกครองและระบบราชการของประเทศไทยมาอธิบายเพื่อให้เห็นถึงนิติวิธีและการให้เหตุผลของศาลในการพิจารณาคดี ตลอดจนมุมมองของศาลที่มีต่อการแสดงความคิดเห็นหรือการวิพากษ์วิจารณ์ในประเด็นเกี่ยวกับบุคคลสาธารณะว่ากรณีใดที่เป็นการหมิ่นประมาทและกรณีใดที่ไม่เป็นการหมิ่นประมาท ซึ่งในตอนท้ายจะได้ทำการวิเคราะห์ถึงเหตุยกเว้นความผิดทางอาญา รวมถึงเหตุยกเว้นโทษสำหรับความผิดทางอาญาฐานหมิ่นประมาทที่กระทำต่อบุคคลสาธารณะประเภทดังกล่าวด้วย เพื่อให้เกิดประโยชน์ในทางวิชาการมากยิ่งขึ้น โดยขออธิบายตามลำดับ ดังนี้

5.1 ความรับผิดทางอาญาฐานหมิ่นประมาทบุคคลสาธารณะ ในแวดวงการเมืองการปกครองและระบบราชการของประเทศไทย

ในสังคมไทยปัจจุบัน คงไม่อาจปฏิเสธได้ว่าเรื่องของการเมืองการปกครองและระบบราชการได้เข้ามามีความสำคัญต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนทั่วไปอย่างแยกไม่ออก เหตุที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับปัญหาปากท้องและการดำเนินชีวิตของประชาชนทุกคนล้วนแล้วแต่เกี่ยวข้องกับประเด็นการเมืองการปกครองและระบบราชการแทบทั้งสิ้น อีกทั้งเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต่างๆ ตลอดจนข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐได้กลายเป็นบุคคลสาธารณะประเภทหนึ่งที่ถูกกล่าวถึงอยู่บ่อยครั้งและถูกสังคมจับตามองอยู่ตลอดเวลา แต่เมื่อใดก็ตามที่บุคคลสาธารณะดังกล่าวเห็นว่าเรื่องราวของตนได้ถูกหยิบยกขึ้นมากล่าวถึง หรือถูกวิพากษ์วิจารณ์อย่างไม่เป็นธรรม หรือถูกล่วงละเมิดจนเป็นเหตุให้เกิดความเสื่อมต่อชื่อเสียงเกียรติยศ บุคคลสาธารณะดังกล่าวก็มักจะหาทางออกด้วยการใช้กฎหมายอาญาฐานหมิ่นประมาทเป็นเครื่องมือเพื่อปกป้องและกอบกู้ชื่อเสียงของตน อีกทั้งเป็นการโต้ตอบการกระทำของฝ่ายที่อ้างเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นตามรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องมาวิพากษ์วิจารณ์บุคคลสาธารณะดังกล่าวกัน ดังนั้น เนื้อหาในบทนี้ผู้เขียนจะขอเสนอตัวอย่างคำพิพากษาของศาลไทยในคดีหมิ่นประมาททางอาญาที่กระทำต่อบุคคลสาธารณะประเภทนี้ มากล่าวถึงโดยละเอียดและจะเน้นให้เห็นถึงสาระสำคัญเกี่ยวกับแนวคิดในเรื่องบุคคลสาธารณะ(Public Figure) ที่แฝงอยู่ในเนื้อหาของคำพิพากษา เพื่อเป็นการอธิบายถึงแนวทางในการวินิจฉัยปัญหาที่เกิดขึ้นในคดี ตั้งแต่ศาลชั้นต้นจนถึงศาลฎีกา

5.1.1 ตัวอย่างการหมิ่นประมาทบุคคลผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

5.1.1.1 คดีที่ศาลพิพากษาว่าเป็นการหมิ่นประมาท

ตัวอย่างที่ 1 กรณีหมิ่นประมาทนายชวน หลีกภัย หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์และผู้นำฝ่ายค้านในสภา

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6060/2548

โจทก์ฟ้องว่า ระหว่างวันที่ 13 ถึงวันที่ 14 มีนาคม 2540 เวลากลางวันและกลางคืนต่อเนื่องกัน จำเลยทั้งสามได้ร่วมกันกระทำความผิดต่อโจทก์ โดยจำเลยที่ 1 ได้ให้สัมภาษณ์ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ไทยรัฐด้วยข้อความว่า "คดีบีบีซีเกิดขึ้น นายธารินทร์ นิมมานเหมินท์ เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมีการคดโกงธนาคารบีบีซี นายชวน หลีกภัย หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ นายกรัฐมนตรีสมัยนั้นทราบ ก็มีการบอกไม่ให้ปกปิดไว้ อย่าไปพูดอะไร ตัวเองก็ยิ้มเงิบๆ อย่างนุ่มนวล รัฐมนตรีพรรคประชาธิปัตย์แต่ละคนผูกไทใส่สุทพุดเพราะอย่างเดียว สื่อมวลชนก็ชื่นชม" และได้ให้สัมภาษณ์ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ไทยโพสต์ ในระหว่างบรรยายให้คณะสงฆ์ที่วัดสามพระยาฟังด้วยข้อความว่า "คดีบีบีซีนั้น เวลานี้นายชวน หลีกภัย ออกมาดำ พล.อ. ชวลิต ยงใจยุทธ ทั้งๆที่ตัวเองรู้ว่ามีกรกระทำผิดแต่กลับหมกหมมเอาไว้ ตัวเองและนายสมัคร สุนทรเวช จึงต้องมาต่อสู้กับพรรคประชาธิปัตย์ เจลิมกับสมัคร รวมกันเมื่อไรก็เหมือน รักกับยม ไม่มีทางแพ้ เรื่องบีบีซีนั้น นายกรัฐมนตรีได้สั่งการให้ดำเนินการเต็มที่ รัฐบาลต้องการเอาทรัพย์สินของประเทศชาติกลับคืนมา รัฐบาลนี้จะทำอย่างตรงไปตรงมาว่า ใครผิดบ้าง ไม่ให้เหมือนรัฐบาลประชาธิปัตย์ นายธารินทร์ นิมมานเหมินท์ เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังทราบเรื่องแล้วรายงานให้นายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรีทราบ แต่ไม่มีการดำเนินการใดๆ คดีบีบีซีที่เกิดขึ้น คุณธารินทร์ รมว.คลัง รู้ว่ามีการคดโกง รายงานให้นายชวนทราบ คุณชวนก็บอกไม่ให้ปกปิดไว้ อย่าไปพูดอะไร โดยตัวเองก็นั่งยิ้มเงิบๆ อย่างนุ่มนวล รัฐมนตรีพรรคประชาธิปัตย์แต่ละคนผูกไทใส่สุทพุดเพราะอย่างเดียว... รัฐบาลชวนกวาดขยะบีบีซีไว้ได้พรมเมื่อเปิดตุ๊กกวาดจนฝุ่นฟุ้ง มาถึงรัฐบาลบักจิ้งจอกก็จะทำให้สะอาด ใครเอาเงินไปก็ต้องเอากลับมาคืนให้ได้" โดยจำเลยที่ 2 และที่ 3 ได้ตีพิมพ์คำสัมภาษณ์ของจำเลยที่ 1 ดังกล่าว ในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ไทยโพสต์ฉบับลงวันที่ 14 มีนาคม 2540 การให้สัมภาษณ์ของจำเลยที่ 1 และการเสนอข่าวคำให้สัมภาษณ์ของจำเลยที่ 1 โดยจำเลยที่ 2 และที่ 3 ดังกล่าวเป็นกรณีที่จำเลยทั้งสามมีเจตนาหมิ่นประมาท ใส่ความโจทก์ต่อบุคคลที่สามทำให้ผู้ฟังคำสัมภาษณ์ของจำเลยที่ 1 และผู้อ่านหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ไทยโพสต์เข้าใจว่า โจทก์ในขณะที่ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีกระทำการโดยไม่ชอบด้วยหน้าที่ละเว้นการปฏิบัติการตามหน้าที่ ไม่ดำเนินการสอบสวนหรือหาตัวผู้กระทำผิดเกี่ยวกับเรื่องการทุจริตในธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การ จำกัด(มหาชน) ทั้งๆที่นายธารินทร์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังในขณะนั้นได้รายงานเรื่องการทุจริตดังกล่าวให้ทราบ

แล้วแต่โจทก์กลับเพิกเฉย ไม่ดำเนินการแต่ประการใด ทั้งยังบอกให้นายธารินทร์ปกปิดเรื่อง การทุจริตไว้โดยมิให้ไปเปิดเผย ณ ที่ใด โจทก์มีพฤติกรรมเหมือนกวาดขยะชุกไว้ใต้พรมซึ่ง ข้อความดังกล่าวเป็นความเท็จทั้งสิ้น การให้สัมภาษณ์ของจำเลยที่ 1 และการเสนอข่าวของ จำเลยที่ 2 และที่ 3 ทำให้โจทก์ได้รับความเสียหาย เสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่นหรือถูกเกลียดชัง จากผู้ฟังการให้สัมภาษณ์ของจำเลยที่ 1 และจากประชาชนผู้อ่านหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและ หนังสือพิมพ์ไทยโพสต์ เหตุเกิดที่แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร แขวงคลองตันเหนือ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร และทุกแขวงทุกเขตที่กรุงเทพมหานคร และทุกตำบลทุกอำเภอทั่ว ราชอาณาจักร ขอให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 326, 328, 332, 83 พระราชบัญญัติการพิมพ์ พ.ศ.2484 มาตรา 48 ให้จำเลยทั้งสามร่วมกันโฆษณาคำพิพากษา ในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ไทยโพสต์ เดลินิวส์ สยามโพสต์ และมติชน ติดต่อกันเป็นเวลา 15 วัน หากจำเลยทั้งสามไม่สามารถลงโฆษณาคำพิพากษาของศาลในหนังสือพิมพ์ฉบับใดฉบับหนึ่ง ไม่ว่าด้วยเหตุใด ให้จำเลยทั้งสามลงโฆษณาในหนังสือพิมพ์รายวันฉบับอื่นตามที่โจทก์เป็น ผู้กำหนด โดยให้จำเลยทั้งสามเป็นผู้ชำระค่าโฆษณา

ศาลชั้นต้นได้สวนมูลฟ้องแล้ว เห็นว่าคดีมีมูล ให้ประทับฟ้อง

จำเลยทั้งสามให้การปฏิเสธ

ระหว่างนัดสืบพยานจำเลย จำเลยที่ 1 และที่ 3 ได้ตกลงกับโจทก์โดยยอมรับผิดและ ประกาศขอขมาโจทก์ โจทก์ยินยอมและขอถอนฟ้องจำเลยที่ 1 และที่ 3 ศาลอนุญาตและมี คำสั่งจำหน่ายคดีสำหรับจำเลยที่ 1 และที่ 3 จากสารบบความ

ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยที่ 2 มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 328 ประกอบมาตรา 326 (ที่ถูกไม่ต้องปรับบทมาตรา 326) พระราชบัญญัติการพิมพ์ พ.ศ.2484 มาตรา 46 วรรคสอง ให้ลงโทษจำคุก 6 เดือน ปรับ 20,000 บาท ไม่ปรากฏว่าจำเลยที่ 2 ได้รับโทษจำคุกมาก่อน เพื่อให้โอกาสจำเลยที่ 2 กลับตัวเป็นพลเมืองดี โทษจำคุกให้รอการ ลงโทษไว้มีกำหนด 1 ปี ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 56 หากจำเลยที่ 2 ไม่ชำระ ค่าปรับให้จัดการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 29, 30 ให้จำเลยที่ 2 โฆษณาคำ พิพากษาโดยย่อพอได้ใจความในหนังสือพิมพ์ จำนวน 5 ฉบับ คือ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ มติชน เดลินิวส์ ข่าวสด และแนวหน้า เป็นเวลาติดต่อกันฉบับละ 7 วัน ด้วยตัวอักษรขนาด เท่าหนังสือพิมพ์ทั่วไปที่เสนอข่าวเป็นปกติ โดยให้จำเลยที่ 2 เป็นผู้ชำระค่าโฆษณา หาก จำเลยที่ 2 ไม่สามารถดำเนินการดังกล่าวให้โจทก์เป็นผู้โฆษณาคำพิพากษาในหนังสือพิมพ์ ฉบับนั้นหรือฉบับอื่นแทนจำเลยที่ 2 โดยให้จำเลยที่ 2 เป็นผู้ชำระค่าโฆษณาทั้งหมด ค่าขอ อื่นนอกจากนี้ให้ยก

จำเลยที่ 2 อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน

จำเลยที่ 2 ฎีกา โดยผู้พิพากษาซึ่งลงชื่อในคำพิพากษาศาลอุทธรณ์อนุญาตให้ฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า "พิเคราะห์แล้ว ข้อเท็จจริงเบื้องต้นฟังยุติได้ว่า ในขณะที่เกิดเหตุโจทก์เป็นหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์และเป็นผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร จำเลยที่ 1 เป็นหัวหน้าพรรคมวลชน เป็นสมาชิกผู้แทนราษฎรกรุงเทพมหานครและดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทยในรัฐบาลที่พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ เป็นนายกรัฐมนตรี จำเลยที่ 2 เป็นบรรณาธิการผู้พิมพ์ผู้โฆษณาหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์รายวันออกจำหน่ายทั่วราชอาณาจักร หนังสือพิมพ์ไทยรัฐฉบับวันที่ 14 มีนาคม 2540 ได้ลงพิมพ์ข้อความในหน้า 17 มีหัวข้อข่าวว่า "แฉชัดๆ "ชวน" บอกให้ปกปิด" ส่วนเนื้อข่าวมีข้อความว่า "ร้อยตำรวจเอกเฉลิม กล่าวว่ คดีปิปซีเกิดขึ้น นายธารินทร์ นิมมานเหมินท์ เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมีการคดโกงธนาการปิปซี นายชวน หลีกภัย หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ นายกรัฐมนตรีสมัยนั้นทราบก็มีการบอกให้ปกปิดไว้อย่างพูดอะไร ตัวเองก็ยิ้มเงิบๆ อย่างนุ่มนวล รัฐมนตรีพรรคประชาธิปัตย์แต่ละคนผูกไทใส่สุทพูดเพราะอย่างเดียวสื่อมวลชน ก็ชื่นชม..." รายละเอียดตามเอกสารหมาย จ.1 มีปัญหาวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยที่ 2 ว่า จำเลยที่ 2 กระทำความผิดฐานหมิ่นประมาทโจทก์ตามที่ศาลล่างทั้งสองพิพากษาลงโทษหรือไม่ จำเลยที่ 2 ฎีกาว่า จำเลยที่ 2 มิได้มีเจตนาหมิ่นประมาทโจทก์เพราะข้อความที่ลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐดังกล่าว จำเลยที่ 1 ซึ่งดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้ให้สัมภาษณ์ ภายหลังจากการอภิปรายในรัฐสภาโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคประชาธิปัตย์ซึ่งรวมทั้งตัวโจทก์ด้วย เกี่ยวกับเรื่องการทุจริตคดโกงภายในธนาการกรุงเทพพาณิชย์การ จำกัด (มหาชน) หรือธนาการปิปซี จนเป็นเหตุให้เกิดวิกฤตการณ์ทางการเงินในระบบธนาการและทำให้ภาวะเศรษฐกิจของประเทศไม่มั่นคง การที่จำเลยที่ 1 ซึ่งเป็นตัวแทนรัฐบาลออกมาให้สัมภาษณ์ดังกล่าวเป็นการตอบโต้ฝ่ายค้าน ซึ่งเป็นเรื่องปกติที่นักการเมืองจากทั้งฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายค้านจะมีการให้สัมภาษณ์ตอบโต้กัน ซึ่งเรื่องดังกล่าวเป็นที่สนใจของประชาชนเป็นจำนวนมาก จำเลยที่ 2 ในฐานะบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐจึงได้รายงานข้อเท็จจริงให้ประชาชนทั่วไปทราบทั้งข้อมูลของฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายค้าน อันเป็นการทำหน้าที่ตามจรรยาบรรณและตามปกติวิสัยของการประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน ซึ่งหนังสือพิมพ์ฉบับอื่นและสื่อมวลชนทุกแขนงรวมทั้งวิทยุและโทรทัศน์ก็เสนอข่าวดังกล่าวด้วย โดยจำเลยที่ 2 มิได้แต่งเติมสอดแทรกความคิดเห็นอย่างอื่นไปในข่าวด้วยแต่อย่างใด การกระทำของจำเลยที่ 2 ที่ลงข่าวตามเอกสารหมาย จ.1 จึงไม่เป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทนั้น เห็นว่า ข้อความที่จำเลยที่ 2 ลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐตามเอกสารหมาย จ.1 ดังกล่าวมีความหมายธรรมดา มิใช่มีความหมาย

พิเศษอันต้องแปลความเสียก่อนจึงจะเข้าใจความหมายได้ ประชาชนทั่วไปได้อ่านข้อความดังกล่าวก็เข้าใจความหมายได้ว่าโจทก์ในขณะที่ยังดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีกระทำการโดยไม่ชอบด้วยหน้าที่ ละเว้นการปฏิบัติกรตามหน้าที่ไม่ดำเนินการสอบสวนหาตัวผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับเรื่องทุจริตในธนาคารกรุงเทพฯพาณิชย์การ จำกัด (มหาชน) หรือธนาคารปิปีซี ทั้งๆ ที่นายธารินทร์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังในขณะนั้นได้รายงานเรื่องการทุจริตดังกล่าวให้ทราบแล้ว แต่โจทก์กลับเพิกเฉยไม่ดำเนินการ ทั้งยังบอกให้นายธารินทร์ปกปิดเรื่องการทุจริตไว้ไม่ให้เปิดเผย ซึ่งเห็นได้ว่าจำเลยที่ 2 ย่อมทราบความหมายดังกล่าวดีกว่าประชาชนทั่วไป เพราะได้ประกอบอาชีพนักหนังสือพิมพ์มาตั้งแต่ปี 2507 และเป็นบรรณาธิการผู้พิมพ์ผู้โฆษณาหนังสือพิมพ์ไทยรัฐมาตั้งแต่ปี 2527 และในฐานะเป็นบรรณาธิการผู้พิมพ์ผู้โฆษณาหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ จำเลยที่ 2 สามารถยับยั้งมิให้ลงพิมพ์ข้อความดังกล่าวในหนังสือพิมพ์ได้ แล้วทำการตรวจสอบเสียก่อนว่าข้อความดังกล่าวเป็นความจริงหรือไม่ สมควรที่จะลงพิมพ์แพร่หลายหรือไม่ แต่จำเลยที่ 2 ก็หาได้กระทำให้เมื่อจำเลยที่ 2 สืบพยานก็เบิกความตอบนายโจทก์ถามค้านยอมรับว่าก่อนที่จะนำข้อความดังกล่าวลงตีพิมพ์นั้นไม่ทราบว่าข้อความดังกล่าวเป็นความจริงหรือไม่ อันแสดงให้เห็นว่าจำเลยที่ 2 มีเจตนาจะลงข่าวเพื่อให้หนังสือพิมพ์ขายดีอย่างเดียวโดยไม่ใยดีว่าโจทก์จะได้รับเสียหายจากการลงข่าวหรือไม่ เมื่อข้อความตามที่จำเลยที่ 2 ลงข่าวดังกล่าวข้างต้นมีลักษณะเป็นการใส่ความโจทก์ต่อบุคคลที่สามโดยประการที่น่าจะทำให้โจทก์เสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่นหรือถูกเกลียดชัง เป็นการเสื่อมเสียต่อชื่อเสียงและเกียรติคุณของโจทก์ จึงเป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทตามที่โจทก์ฟ้องแล้ว แม้จำเลยที่ 1 จะเป็นผู้กล่าวข้อความดังกล่าว และจำเลยที่ 2 นำข้อความดังกล่าวมาลงพิมพ์โฆษณาเผยแพร่ในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐโดยมิได้เสริมแต่งข้อความหรือสอดแทรกความคิดเห็นตามที่อ้างก็ตามก็ไม่ทำให้ข้อความดังกล่าวซึ่งเป็นการใส่ความโจทก์และเป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทดังกล่าวกลับมาไม่เป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทเมื่อจำเลยที่ 2 เป็นบรรณาธิการผู้พิมพ์ผู้โฆษณาหนังสือพิมพ์ไทยรัฐฉบับที่ลงข้อความหมิ่นประมาทโจทก์ดังกล่าวจึงมีความผิดฐานหมิ่นประมาทโดยการโฆษณาด้วยเอกสารตามที่ศาลล่างทั้งสองพิพากษาลงโทษมา ที่จำเลยที่ 2 อ้างว่าไม่มีเจตนากระทำความผิดจึงฟังไม่ขึ้น และจำเลยที่ 2 ก็ยอมรับว่าข้อความดังกล่าวเป็นการหมิ่นประมาทโจทก์ โดยจำเลยที่ 1 ผู้กล่าวข้อความดังกล่าวได้ยอมรับผิดและประกาศขอขมาโจทก์ และโจทก์ยินยอมโดยได้ถอนฟ้องจำเลยที่ 1 ไปแล้ว ที่จำเลยที่ 2 อ้างว่า จำเลยที่ 2 แสดงข้อความดังกล่าวโดยสุจริตติชมด้วยความเป็นธรรมซึ่งบุคคลหรือสิ่งใดอันเป็นวิสัยของประชาชนย่อมกระทำ จำเลยที่ 2 จึงไม่มีความผิดฐานหมิ่นประมาท เพราะเข้าองค์ประกอบของประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 329 (3) นั้น เห็นว่า ข้อความที่ลงพิมพ์ดังกล่าว นั้น มีหัวข่าว่า แจ๊ดๆ ชวนบอกให้ปกปิดและมีรายละเอียดมุ่งเน้นให้เข้าใจว่า โจทก์บอกให้นายธารินทร์ปกปิดเรื่องการทุจริตในธนาคารกรุงเทพฯพาณิชย์การ จำกัด (มหาชน) ซึ่งแสดงว่าโจทก์กระทำการไม่ชอบด้วยหน้าที่และละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ โดยไม่มีพฤติการณ์

ให้เข้าใจว่าเป็นจริง ซึ่งจำเลยที่ 2 เองก็ยอมรับว่าขณะลงพิมพ์จำเลยที่ 2 ไม่ทราบว่าจะข้อความดังกล่าวนั้นจะเป็นความจริงหรือไม่ ที่จำเลยที่ 2 อ้างว่าแสดงข้อความดังกล่าวโดยสุจริต ติชมด้วยความเป็นธรรม จึงไม่มีเหตุอันพึงรับฟัง กรณีไม่เข้าข้อยกเว้นความผิดตามที่อ้าง ที่ศาลล่างทั้งสองพิพากษาลงโทษจำเลยที่ 2 มานั้น ศาลฎีกาเห็นพ้องด้วย ฎีกาจำเลยที่ 2 ฟังไม่ขึ้น"

พิพากษายืน

ตัวอย่างที่ 2 กรณีหมิ่นประมาทนายธารินทร์ นิมมานเหมินท์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 785/2545

โจทก์ฟ้องว่าจำเลยเป็นบรรณานุกรมหนังสือพิมพ์ดอกเบี๋ยธุรกิจรายสัปดาห์ พิมพ์ออกจำหน่ายที่วราชอาณาจักร จำเลยได้เสนอข่าวในหนังสือพิมพ์ดอกเบี๋ยธุรกิจรายสัปดาห์ ฉบับที่ 223 ประจำวันจันทร์ที่ 12 พฤษภาคม 2540 ถึงวันอาทิตย์ที่ 18 พฤษภาคม 2540 พร้อมกับตีพิมพ์ภาพใบหน้าของโจทก์ติดกับข้อความพาดหัวข่าวในหน้าแรกมีข้อความว่า "ลับ ซึ่สำนวนความผิด จับ "ธารินทร์" " และมีข้อความต่อไปอีกว่า "รัฐบาลเตรียมเปิดปฏิบัติการ ตีวัวกระทบคราด ส้าทับด้วยที่เด็ด "ตัดไม้ข่มนาม" กำราบลดระดับความห้าวแกนน้าพรรคฝ่ายค้านอย่างประชาธิปไตยด้วยการสะกิดประเด็นเบื้องหลังหายนะ บี.บี.ซี.เอฟ.ซี.ไอ. และการรั่วไหลของเงินภาษีมูลค่าเพิ่มจำนวนเงินมหาศาลระหว่างปี 2535-2538 ที่พรรคประชาธิปไตยเรื่องอำนาจออกมาไล่ล่าหาตัวการรับผิดชอบ รายการนี้อัดตุนคลังธารินทร์มีสิทธิถูกหวยรวยเคราะห์ครั้งใหญ่ ได้รับสถาปนาเป็นผู้ต้องหาฐานใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบแกมพ่วงด้วยการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เจ้าตัวออกอาการอู้อี้มีท่าทีเหมือนหยั่งรู้ชะตากรรมความวิบากที่กำลังคืบคลานเข้ามาใกล้" และมีข้อความในหน้าที่ 2 ตอนหนึ่งว่า "ผลงานชิ้นแรกที่ขุนคลัง ธารินทร์ นิมมานเหมินท์ ดูจะมีความภูมิใจภูมิใจอย่างมาก นับตั้งแต่เข้ารับตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง หลังจากที่พรรคประชาธิปไตยชนะการเลือกตั้งในวันที่ 13 กันยายน 2535 ก็คือการนั่งเป็นประธานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์หรือ ก.ล.ต. ในคืนวันที่ 17 พฤศจิกายน 2535 เพื่อดำเนินการจับสอง วัชรศรีโรจน์ พร้อมยึดข้อหาว่าคบคิดกับเพื่อนพิน้อง บันหูนแบงค์กรุงเทพฯ พาณิชยกรรมหรือ บี.บี.ซี... หากแต่มีเบื้องหลังที่แท้จริงที่คนส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลที่บิดเบือนไปจากความจริงก็คือ กรณีการจับบันหูนดังกล่าวเป็นการกระทำของขุนคลังผู้รักเพื่อนใช้อำนาจหน้าที่ทำเพื่อเพื่อนคือเกริกเกียรติ ซาลีจันทร์ เนื่องมาจากก่อนหน้านี้กำลังเกิดศึกการแย่งชิงหุ้นในแบงก์ บี.บี.ซี. ระหว่างเจ้าของเดิมกับสอง วัชรศรีโรจน์ ที่เข้ามาไล่เก็บซื้อหุ้นที่ผู้ถือหุ้นใหญ่เทขายออกมา การช่วยเบรก การเข้ามาไล่เก็บซื้อหุ้นแบงก์ บี.บี.ซี. โดยการสั่งจับสอง วัชรศรีโรจน์ ข้อหาบันหูนซึ่งเป็นการปฏิบัติโดยลำเอียง ทำให้เกริกเกียรติ ซาลีจันทร์ ยังคงรักษาความเป็นเจ้าของกิจการแบงก์ บี.บี.ซี.

เอาไว้ได้..." ข้อความดังกล่าวเป็นการกระทำโดยมีเจตนาหมิ่นประมาทใส่ความโจทก์ ทำให้ผู้อ่านเข้าใจว่าโจทก์อยู่เบื้องหลังความเสียหายที่เกิดขึ้นกับธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การ จำกัด โดยโจทก์มีความผิดและถูกจับเป็นผู้ต้องหาในคดีอาญา ในข้อหาเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ และทำให้ผู้อื่นเข้าใจว่าโจทก์ได้ดำเนินคดีกับนายสองวัชรศิริโรจน์ ในข้อหาปับันหันโดยอคติ มิได้ตั้งอยู่บนความถูกต้องและเป็นธรรม กลับแก้งนายสอง วัชรศิริโรจน์ เพื่อช่วยเหลือนายเกริกเกียรติ ชาลีจันทร์ ซึ่งเป็นเพื่อนกับโจทก์ ซึ่งข้อความดังกล่าวเป็นความเท็จทั้งสิ้นทำให้โจทก์ได้รับความเสียหาย เสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น ถูกเกลียดชังขอให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 326, 328, 332, 58, 92 พระราชบัญญัติการพิมพ์ พุทธศักราช 2484 มาตรา 48 และขอให้จำเลยโฆษณาคำพิพากษาของศาลลงในนิตยสารดอกเบี๋ยรายเดือน หนังสือพิมพ์ดอกเบี๋ยธุรกิจรายสัปดาห์ และหนังสือพิมพ์รายวันอื่นอีก 8 ฉบับด้วยตัวอักษรขนาดเท่าที่จำเลยได้เสนอข่าว คือหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เดลินิวส์ ผู้จัดการ มติชน แนวหน้า ข่าวสด เดอะเนชั่น และบางกอกโพสต์ เป็นเวลา 15 วันติดต่อกัน โดยจำเลยเป็นผู้ชำระค่าโฆษณา หากจำเลยไม่สามารถลงโฆษณาคำพิพากษาในหนังสือพิมพ์รายวันฉบับใดฉบับหนึ่งได้ ไม่ว่าจะด้วยเหตุใดก็ให้จำเลยลงโฆษณาคำพิพากษาในหนังสือพิมพ์รายวันฉบับอื่นตามที่โจทก์จะเป็นผู้กำหนดโดยจำเลยเป็นผู้ชำระค่าโฆษณา

ศาลชั้นต้นได้สวนมูลฟ้องแล้ว เห็นว่าคดีมีมูล ให้ประทับฟ้อง

จำเลยให้การปฏิเสธ

ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 328 ประกอบพระราชบัญญัติการพิมพ์ พุทธศักราช 2484 มาตรา 48 ให้ลงโทษจำคุก 6 เดือน และปรับ 60,000 บาท จำเลยไม่เคยต้องโทษจำคุกมาก่อน ประกอบกับจำเลยมิใช่เป็นผู้เขียนข่าว แต่รับผิดชอบในฐานะบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ฉบับเกิดเหตุอันเป็นสื่อมวลชนแขนงหนึ่ง ยังมีโอกาสเผยแพร่ข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนเห็นสมควรให้โอกาสจำเลยได้กลับตัวและประพฤติดีเป็นพลเมืองดีสักครั้ง โทษจำคุกจึงให้รอการลงโทษไว้มีกำหนด 2 ปี ให้คุมความประพฤติจำเลยไว้ 1 ปี โดยให้จำเลยไปรายงานตัวต่อพนักงานคุมประพฤติประจำศาลอาญา มีกำหนด 4 ครั้ง ไม่ชำระค่าปรับให้จัดการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 29, 30 กับให้จำเลยโฆษณาคำพิพากษาในนิตยสารดอกเบี๋ยรายเดือน หนังสือพิมพ์ดอกเบี๋ยธุรกิจรายสัปดาห์ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐหรือหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ฉบับใดฉบับหนึ่ง หนังสือพิมพ์มติชนหรือหนังสือพิมพ์ข่าวสดฉบับใดฉบับหนึ่ง หนังสือพิมพ์ไทยโพสต์และหนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายสัปดาห์ ด้วยตัวอักษรขนาดเท่าที่หนังสือพิมพ์ทั่วไปเสนอข่าวตามปกติเป็นระยะเวลา 7 ครั้งติดต่อกัน ค่าขออื่นนอกจากนี้ให้ยก

จำเลยอุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน

จำเลยฎีกา โดยผู้พิพากษาซึ่งพิจารณาและลงชื่อในคำพิพากษาศาลชั้นต้นอนุญาตให้ฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า "พิเคราะห์แล้ว ข้อเท็จจริงรับฟังได้ในเบื้องต้นว่า โจทก์เคยดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ในช่วงระยะเวลาระหว่างวันที่ 30 กันยายน 2535 ถึงวันที่ 19 พฤษภาคม 2538 จำเลยเป็นบรรณาธิการผู้พิมพ์และผู้โฆษณาหนังสือพิมพ์ดอกเบี๋ยธุรกิจรายสัปดาห์พิมพ์จำหน่ายทั่วราชอาณาจักร เมื่อระหว่างวันที่ 11 พฤษภาคม 2540 ถึงวันที่ 18 พฤษภาคม 2540 จำเลยได้เสนอข่าวในหนังสือพิมพ์ดอกเบี๋ยธุรกิจรายสัปดาห์ ฉบับที่ 223 ประจำวันจันทร์ที่ 12 พฤษภาคม 2540 ถึงวันอาทิตย์ที่ 18 พฤษภาคม 2540 โดยลงข่าวพร้อมพิมพ์ภาพใบหน้าโจทก์ในหน้าแรกว่า "ลับ ซี่สำนวนความผิด จับ "ธารินทร์" " และมีข้อความต่อไปอีกว่า "รัฐบาลเตรียมเปิดปฏิบัติการ ตีวักรทะบศราด ส้าทับด้วยทีเด็ด "ตัดไม้ข่มนาม" กำราบลดระดับความห้าวแกนนำพรรคฝ่ายค้านอย่างประชาธิปไตย ด้วยการสะกิดประเด็นเบื้องหลังหายนะ บี.บี.ซี. เอฟ.ซี.ไอ. และการรั่วไหลของเงินภาษีมูลค่าเพิ่มจำนวนเงินมหาศาลระหว่างปี 2535-2538 ที่พรรคประชาธิปัตย์ เรื่องอำนาจออกมาไล่ล่าหาตัวการรับผิดชอบ รายการนี้อัดตุนคลังธารินทร์มีสิทธิถูกหวยรวยเคราะห์ครั้งใหญ่ ได้รับสถาปนาเป็นผู้ต้องหาฐานใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบแกมฟ่วงด้วยการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เจ้าตัวออกอาการอู้อี้มีท่าทีเหมือนหยั่งรู้ชะตากรรมความวิบากที่กำลังคืบคลานเข้ามาใกล้" ก็มีข้อความในหน้า 2 ตอนหนึ่งว่า "ผลงานชิ้นแรกที่ขุนคลังธารินทร์ นิมมานเหมินท์ ดูจะมีความภูมิใจภูมิใจอย่างมาก นับตั้งแต่เข้ารับตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง หลังจากที่พรรคประชาธิปัตย์ชนะการเลือกตั้งในวันที่ 13 กันยายน 2535 ก็คือ การนั่งเป็นประธานกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์หรือ ก.ล.ต. ในคืนวันที่ 17 พฤษภาคม 2535 เพื่อดำเนินการจับสองวัชรศรีโรจน์ พร้อมยึดข้อหาว่าคบคิดกับเพื่อน พี่น้อง บันหุ้นแบงก์กรุงเทพฯ พาณิชยการ หากแต่มีเบื้องหลังที่แท้จริงคนส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลที่บิดเบือนไปจากความจริงก็คือ กรณีการจับบันหุ้นดังกล่าวเป็นการกระทำของขุนคลังผู้รักเพื่อนใช้อำนาจหน้าที่ทำเพื่อเพื่อน คือเกริกเกียรติ ซาลีจันทร์ เนื่องจากก่อนหน้ากำลังเกิดการแย่งชิงหุ้นในแบงก์ บี.บี.ซี. ระหว่างเจ้าของเดิมกับสอง วัชรศรีโรจน์ ที่เข้ามาไล่เก็บซื้อหุ้นที่ผู้ถือหุ้นใหญ่เทขายออกมากการช่วยเบรก การเข้ามาไล่เก็บซื้อหุ้นแบงก์ บี.บี.ซี. โดยการสั่งจับสอง วัชรศรีโรจน์ ข้อหาบันหุ้น ซึ่งเป็นการปฏิบัติโดยลำเอียง ทำให้เกริกเกียรติ ซาลีจันทร์ ยังรักษาความเป็นเจ้าของกิจการแบงก์ บี.บี.ซี. เอาไว้ได้" รายละเอียดของข่าวดังกล่าวปรากฏตามเอกสารหมายเลข ๑.1 คงมีปัญหานั้นฎีกาข้อแรกว่า จำเลยกระทำผิดตามฟ้องหรือไม่ สำหรับข้อความพาดหัวข่าวในหน้าแรกพร้อมภาพใบหน้าของโจทก์ซึ่งมีข้อความว่า"ลับ ซี่สำนวนความผิด จับ "ธารินทร์" " และรายละเอียดเกี่ยวกับข้อความพาดหัวข่าวดังกล่าว นั้น ย่อมทำให้ผู้อ่านข่าวทั่วไปเข้าใจว่า

โจทก์มีความผิดและจะถูกจับกุมดำเนินคดีอาญา ดังที่นางแสงทิพย์ ยิ้มละมัย หัวหน้าข่าว เศรษฐกิจหนังสือพิมพ์ไทยรัฐพยานจำเลยเบิกความว่าเมื่ออ่านข่าวดังกล่าวประกอบภาพ ใบหน้าโจทก์แล้วรู้สึกว่โจทก์กระทำความผิด ตัวโจทก์เบิกความว่าโจทก์ไม่เคยถูกเรียกไป สอบสวนดำเนินคดีและไม่ได้ถูกจับกุมตามที่พาดหัวข่าว จำเลยเบิกความว่ามูลเหตุของการเสนอ ข่าวสืบเนื่องมาจากร้อยตำรวจเอกเฉลิม อยู่บำรุง รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทยในขณะนั้น ออกมาให้สัมภาษณ์สื่อมวลชนว่าจะมีการดำเนินคดีแก่โจทก์ในข้อหาเกี่ยวกับปฏิบัติหน้าที่ของโจทก์ ในสมัยที่โจทก์ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังต่อมาได้มีนายธวัชชัย อินทรปัญญา แจ้งความให้ดำเนินคดีแก่โจทก์แต่ผลของคดีจะเป็นอย่างไรไม่ทราบ นายอายุต ศักดิ์มังกร ทนาย จำเลยเบิกความเป็นพยานจำเลยว่าร้อยตำรวจเอกเฉลิม อยู่บำรุง เป็นผู้ให้ข่าวว่ามี ทนายความคนหนึ่งจะแจ้งความจับโจทก์ในข้อหาละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบในการ แก้ไขปัญหาของธนาคารกรุงเทพฯ พาณิชยกรรมทำให้ธนาคารได้รับความเสียหาย ต่อมาข่าว ดังกล่าวเจียบหายไป และไม่เคยได้ข่าวว่าโจทก์ถูกเรียกไปสอบสวน นายรัฐกร อัสตรธีรยุทธ กรรมกรผู้มีอำนาจบริษัทดอกเบี๋ย จำกัด ซึ่งเป็นเจ้าของหนังสือพิมพ์ดอกเบี๋ยธุรกิจ รายสัปดาห์เบิกความในฐานะพยานจำเลยว่ารพยานไม่เคยเห็นสำนวนความผิดที่จะใช้จับ โจทก์ โจทก์จะเคยถูกจับกุมและถูกสอบสวนหลังจากเสนอข่าวหรือไม่ ไม่ทราบและจนกระทั่ง ขณะที่มาเบิกความก็ไม่มีข่าวว่าโจทก์ถูกจับกุมสอบสวน จากข้อเท็จจริงดังกล่าวแสดงว่าโจทก์ ไม่เคยถูกจับกุมสอบสวนหรือดำเนินคดี การพาดหัวข่าวทางหนังสือพิมพ์ดอกเบี๋ยธุรกิจ รายสัปดาห์ว่า "ลับ ซึ่สำนวนความผิด จับ "ธารินทร์" " พร้อมตีพิมพ์ภาพใบหน้าของโจทก์ ย่อมทำให้ผู้อ่านโดยทั่วไปเข้าใจว่าโจทก์ถูกจับกุมสอบสวนดำเนินคดีซึ่งมิใช่ข้อความจริง ทำให้โจทก์ได้รับความเสียหาย เสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่นและถูกเกลียดชังได้ ส่วนข้อความใน หน้าที่ 2 เกี่ยวกับการจับกุมนายสอง วัชรศรีโรจน์ ในข้อหาบั่นทอนธนาคารกรุงเทพฯ พาณิชยกรรม นั้น โจทก์เบิกความว่า การดำเนินคดีแก่นายสองกับพวกเป็นไปตามมติของคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์ และตลาดหลักทรัพย์ที่มีโจทก์เป็นประธานคณะกรรมการโดยตำแหน่ง และโจทก์มิได้สนิทสนมกับนาย เกริกเกียรติ ซาลิกันทร์ และนายประสาร ไตรรัตน์วรกุล รองเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการ กำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พยานโจทก์เบิกความว่าสำนักงานคณะกรรมการ กำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ได้ติดตามการซื้อขายหุ้นของนายสองกับพวกและกลุ่ม บุคคลอื่นๆ ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2535 ก่อนที่โจทก์จะมาดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงการคลังและประธานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ต่อมา วันที่ 17 พฤศจิกายน 2535 ทางสำนักงานฯ ได้รับข้อมูลว่านายสองจะเดินทางไปต่างประเทศ วันรุ่งขึ้นสงสัยจะหลบหนีคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์มอบหมายให้ คณะอนุกรรมการฝ่ายกฎหมายพิจารณาว่ามีทางใดจะป้องกันไม่ให้นายสองเดินทางออกนอก ประเทศ คณะอนุกรรมการฝ่ายกฎหมายพิจารณาแล้วเสนอแนวทางดำเนินการ 3 แนวทาง

แต่แนวทางที่สามารถดำเนินการได้รวดเร็วคือให้กล่าวโทษดำเนินคดี คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์มีมติเห็นชอบให้ดำเนินการตามแนวทางดังกล่าวตามรายละเอียดเอกสารหมายเลข ๑.7 เห็นว่า โจทก์ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังและเป็นประธานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ในช่วงเวลาที่คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์มีมติให้กล่าวโทษดำเนินคดีแก่นายสองกับพวกในวันที่ 17 พฤศจิกายน 2535 ซึ่งเป็นวันที่มีมติโจทก์ก็เข้าร่วมประชุมในฐานะประธานด้วย ดังนั้น โจทก์ย่อมไม่อาจปฏิเสธความรับผิดชอบว่ามติดังกล่าวเป็นเรื่องของคณะกรรมการไม่เกี่ยวกับโจทก์ได้ แต่จากคำเบิกความของนายสองพยานจำเลยได้ความว่า โจทก์กับนายสองไม่มีสาเหตุโกรธเคืองกัน และนายวิจิตร สุพินิจ ซึ่งเป็นผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยและเป็นคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์โดยตำแหน่งขณะนั้นเบิกความเป็นพยานจำเลยว่าย่ายตรวจสอบของคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ได้ติดตามตรวจสอบการปันหุ้นของกลุ่มอื่น ๆ นอกจากกลุ่มของนายสองด้วย ไม่ใช่เลือกปฏิบัติเฉพาะกลุ่มของนายสองเพียงกลุ่มเดียว เช่น ติดตามการปันหุ้นของบริษัทกฤษดา มหานคร จำกัด บริษัทเงินทุนเพิร์สซิติอินเวสเมนต์ จำกัด และบริษัทรัตนการเคหะ จำกัด เป็นต้น คำเบิกความของพยานจำเลยดังกล่าวเชื่อมกับคำของนายประสาร รองเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์พยานโจทก์ซึ่งเบิกความว่า การตรวจสอบของคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์มิได้เจาะจงตรวจสอบผู้หนึ่งผู้ใดแต่ตรวจสอบหุ้นของบริษัททั่วไป และได้ติดตามการซื้อขายหุ้นของบุคคลอื่นนอกจากกลุ่มของนายสองด้วย แสดงว่าการกล่าวโทษร้องทุกข์ให้ดำเนินคดีแก่นายสองมิใช่การกระทำที่ลำเอียงหรือเลือกปฏิบัติ การที่จำเลยเสนอข่าวว่าโจทก์ในฐานะประธานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ดำเนินการจับนายสองพร้อมยึดข้อหาเป็นการใช้อำนาจทำเพื่อเพื่อนซึ่งเป็นการปฏิบัติโดยลำเอียง ย่อมทำให้ผู้อ่านเข้าใจว่าโจทก์มิได้ปฏิบัติหน้าที่โดยสุจริตปฏิบัติหน้าที่โดยไม่มีคุณธรรมเลือกปฏิบัติมุ่งช่วยเหลือพวกพ้อง ย่อมทำให้โจทก์เสียหายเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่นหรือถูกเกลียดชัง การกระทำของจำเลยทั้งสองกรณีมิใช่การดิ้นรนด้วยความเป็นธรรมหรือเป็นการแสดงข้อความโดยสุจริต พยานหลักฐานที่โจทก์นำสืบมารับฟังได้ว่าจำเลยกระทำความผิดตามฟ้อง พยานหลักฐานจำเลยไม่มีน้ำหนักหักล้างพยานหลักฐานโจทก์ได้ ฎีกาจำเลยข้อนี้ฟังไม่ขึ้นจำเลยฎีกาในข้อต่อมาว่า หากศาลฟังว่าจำเลยกระทำผิดตามฟ้องก็ขอให้ลงโทษจำคุกในหนังสือพิมพ์ซึ่งอยู่ในเครือของจำเลยเท่านั้น เห็นว่า จำเลยต้องรับผิดชอบในฐานะเป็นบรรณาธิการผู้พิมพ์ผู้โฆษณาหนังสือพิมพ์ดอกเบี๋ยธุรกิจรายสัปดาห์ ซึ่งเสนอข่าวอันเป็นการหมิ่นประมาทโจทก์ในหนังสือพิมพ์ดอกเบี๋ยธุรกิจรายสัปดาห์โดยที่จำเลยมิได้เป็นผู้ประพันธ์ข้อความ หนังสือพิมพ์ดังกล่าวเป็นหนังสือพิมพ์ที่เสนอข่าวส่วนใหญ่เกี่ยวกับธุรกิจและออกเป็นรายสัปดาห์ซึ่งมีผู้อ่านเฉพาะกลุ่ม การให้จำเลยโทษจำคุกในหนังสือพิมพ์ทั้ง

ในหนังสือพิมพ์ทั่วไปและในหนังสือพิมพ์ประเภทธุรกิจทั้งรายวันและรายสัปดาห์
ย่อมไม่เหมาะสมกับพฤติกรรมแห่งการกระทำผิดของจำเลย จึงเห็นสมควรให้จำเลยโฆษณา
คำพิพากษาในหนังสือพิมพ์ดอทคอมเบียร์ธุรกิจรายสัปดาห์และหนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายสัปดาห์
เพียง 2 ฉบับ ฎีกาของจำเลยข้อนี้ฟังขึ้นบางส่วน"

พิพากษาแก่เป็นว่า ให้จำเลยโฆษณาคำพิพากษาในหนังสือพิมพ์ดอทคอมเบียร์ธุรกิจราย
สัปดาห์และหนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายสัปดาห์จำนวน 2 ฉบับ นอกจากนี้แก้ไขให้เป็นไปตาม
คำพิพากษาศาลอุทธรณ์

ตัวอย่างที่ 3 กรณีหมิ่นประมาทนายณรงค์ วงศ์วรรณ หัวหน้าพรรคสามัคคีธรรม

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2155/2539

โจทก์ฟ้องว่า จำเลยทั้งสองได้ร่วมกันกระทำความผิดกฎหมายหลายกรรมต่างกัน กล่าวคือ จำเลยที่
1 พิมพ์และโฆษณาเผยแพร่ข้อความในหนังสือพิมพ์ที่จำเลยที่ 2 เป็นเจ้าของผู้ออกและจำหน่ายเพื่อ
การค้า คือหนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวัน โดยพิมพ์ข้อความในหนังสือพิมพ์ฉบับประจำวันี่ 27 มีนาคม
2535 เป็นหัวข้อในหน้า 1 ว่า "เหตุเกิดเพราะโกใหญ่" ซึ่งมีเนื้อหารายละเอียดของข่าวต่อในหน้า 15
มีข้อความตอนหนึ่งว่า "นายณรงค์ วงศ์วรรณ มีชื่ออยู่ในแบล็กลิสต์ของ ดีอีเอ"ฉบับประจำวันี่
28-29 มีนาคม 2535 ได้ตีพิมพ์ข้อความเป็นหัวข้อในหน้า 1 ว่า "นสพ.ต่างชาติตีแผ่หัว ณรงค์-ผง-
ทหาร" ซึ่งมีเนื้อหารายละเอียดของข่าวต่อในหน้า 15 มีข้อความตอนหนึ่งว่า "ข่าวนายณรงค์
วงศ์วรรณ ได้รับเลือกเป็นนายกรัฐมนตรีของไทยโดยพาดหัวข่าวว่า นักค้ายาเสพติดผู้โด่งดัง
ได้รับเลือกเป็นนายกรัฐมนตรีของไทย" ฉบับประจำวันี่ 30 มีนาคม 2535 ได้ตีพิมพ์ข้อความ
เป็นหัวข้อในหน้า 1 ว่า "เชื่อไร้คำตอบจากสหรัฐ อนันท์ยันไม่ก้าวกาย" ซึ่งมีเนื้อหารายละเอียดของ
ข่าวต่อในหน้า 15 มีข้อความตอนหนึ่งว่า "เผยอเมริกาแคลงใจหัวหน้าพรรคสามัคคีธรรมนาน
แล้ว เคยส่งทูตเจรจาลับรัฐบาลชาติชาย ยับยั้งนำเข้าร่วมรัฐบาล"และอีกตอนหนึ่งระบุว่า
"แหล่งข่าวผู้นี้ยังกล่าวด้วยว่า เรื่องนายณรงค์พัพันค้ายาเสพติดนั้น เป็นเรื่องที่สหรัฐปักใจ
เชื่อมานานแล้ว" ฉบับประจำวันี่ 1 เมษายน 2535 ได้ตีพิมพ์ข้อความเป็นหัวข้อในหน้า 1 ว่า
"บุญชนะดึงนายกฯ ใหม่ อย่าทำการค้า ตปท. พัง" ซึ่งมีเนื้อหารายละเอียดของข่าวต่อในหน้า 15
มีข้อความตอนหนึ่งว่า "ทางการสหรัฐฯ เริ่มติดตามพฤติกรรมของนายณรงค์อย่างจริงจัง
หลังจากเขาพยายามเข้าไปช่วยเหลือจำเลยคดีค้ายาเสพติดคนหนึ่งที่ถูกลงโทษประหารชีวิตใน
ประเทศไทย" ในหน้า 16 ของหนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวันฉบับดังกล่าวยังได้ตีพิมพ์
ข้อความเป็นหัวข้อว่า "โกใหญ่หนึ่งเส้นเชือกมัดคอฆ่าณรงค์ วงศ์วรรณ" ซึ่งมีเนื้อหารายละเอียด
ของข่าวต่อ มีข้อความตอนหนึ่งว่า "ในหม่อมมือปราบยาเสพติดลั่นให้ข้อมูลตรงกันประการหนึ่งว่า
เหตุที่หน่วยปราบปรามยาเสพติดสหรัฐอเมริกาขึ้นชื่อ "นายณรงค์" ไว้ในบัญชีดำนั้นเนื่อง

เพราะในบรรดาผู้ค้ายาเสพติดข้ามชาติในย่านภาคเหนือล้วนมีความสัมพันธ์แนบแน่นกับ
 ณรงค์ วงศ์วรรณ" และสรุปความในตอนท้ายว่า "นี่คือตัวอย่างหนึ่งในจำนวนคนที่ถูกขอกล่าวหา
 จากสหรัฐอเมริกาว่า พัวพันการค้ายาเสพติดที่ชื่อ ณรงค์ วงศ์วรรณ" ฉบับประจำวันวันที่ 4-5
 เมษายน 2535 ได้ตีพิมพ์ข้อความเป็นหัวข้อในหน้า 1 ว่า "ออสซึ่งดีวีซ่าณรงค์เจยจะเป็นนายก
 เส้นทางสวรรค์สู่เก้าอี้ผู้นำตึกไทยคู่ฟ้าของณรงค์ วงศ์วรรณ มีอุปสรรคอีกแล้ว รอยเตอร์พิมพ์
 ใหม่ออสเตรเลียไม่ให้วีซ่าเข้าประเทศอีกแล้ว ข้อหาเดิมยาเสพติด" ซึ่งมีเนื้อหารายละเอียดของ
 ข่าวต่อในหน้า 11 มีข้อความตอนหนึ่งว่า "ถ้าเขามาทำเรื่องขอวีซ่า เขาจะได้รับการปฏิเสธ"
 หนังสือพิมพ์ดังกล่าวทั้งหมดเป็นหนังสือพิมพ์ที่จำเลยที่ 2 เป็นผู้ออกและจำหน่ายให้แก่ประชาชนได้
 อ่านทั่วราชอาณาจักร อันเป็นการร่วมกันกระทำผิดประมาทใส่ความโจทก์ โดยการโฆษณาด้วย
 เอกสารหนังสือพิมพ์ ทำให้บุคคลที่สามและประชาชนทั่วไปที่ได้อ่านหนังสือพิมพ์ดังกล่าวย่อมประเมิน
 เกียรติยศ คุณสมบัติน และการกระทำของโจทก์ว่าต่ำ เกิดความรู้สึกเกลียดชัง ดูหมิ่น และขาดความ
 เชื่อถือในตัวโจทก์ ทำให้ประชาชนผู้อ่านเข้าใจความหมายไปในทางที่ว่าโจทก์เป็นคนไม่มีชื่ออยู่ใน
 บัญชีเอกสารลับด้านยาเสพติดของสหรัฐอเมริกา (บัญชีดำ) เป็นนักค้ายาเสพติดเฮโรอีนผู้โด่งดังซึ่ง
 ประเทศสหรัฐอเมริกาสงสัยมานานแล้ว และสหรัฐอเมริกาเคยส่งทูตมาเจรจากับรัฐบาลในสมัยพลเอก
 ชาติชาย ชุณหะวัณ เป็นนายกรัฐมนตรีให้ยับยั้งไม่ให้โจทก์เข้าร่วมรัฐบาลเพราะสหรัฐอเมริกาปักใจ
 เชื่อว่าโจทก์ค้ายาเสพติดมานานแล้วและยังเข้าใจอีกว่าโจทก์มีพฤติการณ์พยายามช่วยเหลือจำเลยใน
 คดียาเสพติดคนหนึ่งที่ถูกศาลพิพากษาประหารชีวิต มีความสัมพันธ์แนบแน่นกับบรรดาผู้ค้ายาเสพติด
 ข้ามชาติของภาคเหนือจนถูกสหรัฐอเมริกากล่าวหาว่าพัวพันกับการค้ายาเสพติด และยังมีชื่ออยู่ใน
 บัญชีเอกสารยาเสพติดของประเทศออสเตรเลีย (บัญชีดำ) จนประเทศออสเตรเลียไม่ยอมออกวีซ่าให้
 อีกประเทศหนึ่ง ซึ่งล้วนเป็นความเท็จทั้งสิ้นทำให้โจทก์ต้องเสื่อมเสียชื่อเสียงถูกดูหมิ่นหรือถูกเกลียดชัง
 จากประชาชนทั่วไป ขอให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 83, 91, 326, 328, 332
 และพระราชบัญญัติการพิมพ์ พ.ศ. 2484 มาตรา 4, 48, 49 กับสั่งให้จำเลยทั้งสองร่วมกัน
 ประกาศคำพิพากษาและคำขออภัยโทษโจทก์ในหนังสือพิมพ์รายวันที่ออกจำหน่ายใน
 กรุงเทพมหานครทุกฉบับ ด้วยเนื้อที่ 1 ใน 2 ของหน้าหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับเป็นเวลา 15 วัน
 ติดต่อกันโดยจำเลยทั้งสองร่วมกันหรือแทนกันเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น

ศาลชั้นต้นได้สวนมูลฟ้องแล้วเห็นว่าคดีมีมูล ให้ประทับฟ้อง

จำเลยทั้งสองให้การปฏิเสธ

ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยที่ 1 มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 328
 พระราชบัญญัติการพิมพ์ พ.ศ. 2484 มาตรา 48 การกระทำเป็นความผิดหลายกรรมต่างกัน
 ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 91 เรียงกระทงลงโทษจำคุกกระทงละ 4 เดือน ปรับ

กระทงละ 3,000 บาท รวม 5 กระทง เป็นจำคุก 1 ปี 8 เดือน ปรับ 15,000 บาท ไม่ปรากฏว่า จำเลยที่ 1 เคยรับโทษจำคุกมาก่อน พฤติการณ์และเหตุผลแห่งรูปคดีมีเหตุสมควรรอการ ลงโทษเพื่อให้โอกาสจำเลยที่ 1 กลับตนเป็นพลเมืองดี เห็นสมควรรอการลงโทษไว้กระทงละ 2 ปี ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 56 ไม่ชำระค่าปรับให้กักขังแทนตามประมวล กฎหมายอาญา มาตรา 29, 30 กับให้โฆษณาคำพิพากษานี้ทั้งหมดในหนังสือพิมพ์รายวัน 4 ฉบับ คือผู้จัดการรายวัน ไทยรัฐ เดลินิวส์ มติชน ด้วยเนื้อที่ 1 ใน 2 ของหน้าหนังสือพิมพ์ แต่ละฉบับติดต่อกัน 5 วัน โดยจำเลยที่ 1 เป็นผู้ชำระค่าโฆษณา ส่วนจำเลยที่ 2 ให้ยกฟ้อง

จำเลยที่ 1 อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์ภาค 2 พิพากษายืน

จำเลยที่ 1 ฎีกา

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า "จำเลยฎีกาเฉพาะปัญหาข้อกฎหมายว่าจำเลยที่ 1 เสนอข่าวเกี่ยวกับ โจทก์โดยได้รับความคุ้มครองตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 329(1) จำเลยที่ 1 จึงไม่มีความผิด นั้น ในการวินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายดังกล่าว ศาลฎีกาจำต้องฟังข้อเท็จจริงตามที่ศาลอุทธรณ์ภาค 2 ได้วินิจฉัยมาแล้วจากพยานหลักฐานในสำนวน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 222 ซึ่งศาลอุทธรณ์ภาค 2 ฟังข้อเท็จจริงว่า หนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวันที่จำเลยที่ 1 เป็นบรรณาธิการ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณาได้ลงพิมพ์ข้อความว่าข่าวพาดพิงถึงโจทก์รวมทั้งหมด 5 ฉบับ ใจความว่าโจทก์เป็น ผู้ค้าเฮโรอีน และมีชื่อในบัญชีรายชื่อของหน่วยปราบปรามยาเสพติดของประเทศสหรัฐอเมริกาเป็น นักค้ายาเสพติดผู้โด่งดัง ประเทศสหรัฐอเมริกาเชื่อว่าโจทก์ค้ายาเสพติดมานานแล้วและเคยส่งทูตมา ติดต่อกับรัฐบาลของพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ เพื่อมิให้โจทก์ร่วมรัฐบาล โจทก์มีความสัมพันธ์ แนบแน่นกับผู้ค้ายาเสพติดซึ่งเป็นผู้ค้ายาเสพติดระดับข้ามชาติในภาคเหนือ ประเทศสหรัฐอเมริกา กล่าวหาว่าโจทก์เป็นผู้ค้าเฮโรอีนและโจทก์เป็นผู้ค้ายาเสพติดและมีชื่อในบัญชีดำของผู้ค้ายาเสพติด ของประเทศออสเตรเลีย ประเทศออสเตรเลียได้งดออกวีซ่าไม่ให้โจทก์เข้าประเทศตามเอกสารหมายเลข จ.2 ถึง จ.6 ซึ่งไม่เป็นความจริง แต่เป็นการยืนยันข้อเท็จจริงในทำนองว่าโจทก์เกี่ยวพันการค้าเฮโรอีน และโจทก์ถูกระงับวีซ่าหรือห้ามเข้าประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศออสเตรเลีย ศาลฎีกา เห็นว่า การเสนอข่าวในหนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวันที่จำเลยที่ 1 เป็นบรรณาธิการผู้พิมพ์ผู้โฆษณา ดังกล่าว มิใช่เพื่อป้องกันตนหรือป้องกันส่วนได้เสียเกี่ยวกับตนแต่อย่างใด เนื่องจากโจทก์ มิได้กระทำการใดๆต่อจำเลยที่ 1 หรือหนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวันของจำเลยที่ 1 ก่อน เมื่อจำเลยที่ 1 เสนอข่าวยืนยันข้อเท็จจริงซึ่งไม่เป็นความจริง จึงมิใช่ขัดขวางด้วยความเป็นธรรม อันเป็นวิสัยที่จำเลยที่ 1 ในฐานะประชาชนมีสิทธิทำได้ โดยต้องไม่กระทบกระเทือนสิทธิตาม กฎหมายของผู้อื่นด้วย แต่ข้อความที่หนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวันที่จำเลยที่ 1 เป็น บรรณาธิการผู้พิมพ์ผู้โฆษณาเสนอข่าวนั้น เป็นการเสนอข่าวโดยมุ่งหวังเพื่อทำลายชื่อเสียง

ของโจทก์ซึ่งสื่อแสดงเจตนาอันไม่สุจริตเนื่องจากได้เสนอข่าวติดต่อกันหลายวันหลายฉบับ
จำเลยที่ 1 จึงไม่ได้รับยกเว้นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 329(1)ศาลล่าง
ทั้งสองวินิจฉัยคดีชอบแล้ว ศาลฎีกาเห็นฟ้องด้วย ฎีกาของจำเลยที่ 1 ฟังไม่ขึ้น"

พิพากษายืน

5.1.1.2 คดีที่ศาลพิพากษาว่าไม่เป็นการหมิ่นประมาท

ตัวอย่างที่ 1 กรณีหมิ่นประมาทนายถาวร เสนเนียม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลา สังกัดพรรคประชาธิปัตย์ ดำรงตำแหน่งที่ปรึกษากฎหมายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และผู้ช่วยเลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3553/2550

โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยทั้งสองตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 326, 328, 332, 91, 83 พระราชบัญญัติการพิมพ์ พ.ศ.2484 มาตรา 48 และให้จำเลยทั้งสองร่วมโฆษณาคำพิพากษาทั้งหมดในหนังสือพิมพ์รายวันด้วยตัวอักษรขนาดเท่าที่จำเลยทั้งสองได้เสนอข่าว เป็นเวลา 15 วัน ติดต่อกันโดยจำเลยทั้งสองเป็นผู้ชำระค่าโฆษณา

ศาลชั้นต้นได้สวนมูลฟ้องแล้ว เห็นว่าคดีมีมูล ให้ประทับฟ้อง

จำเลยทั้งสองให้การปฏิเสธ

ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง

โจทก์อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน

โจทก์ฎีกา โดยผู้พิพากษาซึ่งพิจารณาและลงชื่อในคำพิพากษาศาลชั้นต้นอนุญาตให้ฎีกา

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า "ข้อเท็จจริงเบื้องต้นฟังได้ว่า โจทก์เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลา สังกัดพรรคประชาธิปัตย์ ดำรงตำแหน่งที่ปรึกษากฎหมายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และผู้ช่วยเลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จำเลยที่ 1 เป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทมหาชนจำกัด และเป็นเจ้าของหนังสือพิมพ์มติชนรายวัน มีจำเลยที่ 2 เป็นบรรณาธิการ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณาตามวันเวลาและสถานที่เกิดเหตุในฟ้อง หนังสือพิมพ์มติชนรายวัน ฉบับประจำวันอาทิตย์ที่ 14 กุมภาพันธ์ 2542 และฉบับประจำวันจันทร์ที่ 15 กุมภาพันธ์ 2542 ลงบทความระบุชื่อและรูปพรรณของโจทก์ในคอลัมน์วิเคราะห์และเชิงอรรถฯ สถานการณ์ ตามลำดับ ต่อมาศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์พิพากษายกฟ้องโจทก์โดยศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่า แม้ข้อความจะไม่ระบุชัดแจ้งว่า โจทก์รับสินบนจากนายอุลริค วูล์ฟกัง แต่การกล่าวถึงข้อเท็จจริงและความเห็นโดยรวมแล้ว

พอสรุปให้ผู้อ่านเข้าใจได้ว่าโจทก์มีส่วนในการรับสินบนจากนายอุลริค วูล์ฟกัง ซึ่งเป็นการเสนอความเห็นที่ชี้นำผู้อ่านโดยประการที่น่าจะทำให้โจทก์เสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่นถูกเกลียดชังเป็นการหมิ่นประมาทโจทก์ ปัญหาข้อนี้คู่ความไม่ได้ฎีกาจึงต้องฟังเป็นยุติตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ คงมีปัญหาขึ้นมาสู่ศาลฎีกาตามฎีกาของโจทก์ว่า จำเลยทั้งสองแสดงความคิดเห็นโดยสุจริต ตีชมด้วยความเป็นธรรมอันเป็นวิสัยของประชาชนย่อมกระทำ จึงได้รับการยกเว้นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 329 (3) หรือไม่ จะเห็นได้ว่าขณะเกิดเหตุโจทก์ดำรงตำแหน่งที่ปรึกษากฎหมายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยและผู้ช่วยเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ซึ่งมีพลตรีสนั่น ขจรประศาสน์ ดำรงตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และเป็นผู้บังคับบัญชาของโจทก์ ทั้งพลตรีสนั่นและโจทก์เป็นผู้บริหารกระทรวงมหาดไทยซึ่งเป็นกระทรวงที่มีหน้าที่ดูแลชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนโดยตรง โจทก์จึงเป็นบุคคลที่ประชาชนและสื่อมวลชนให้ความสนใจติดตามพฤติกรรมและย่อมวิพากษ์วิจารณ์ได้ เหตุคดีนี้เกิดจากการอภิปรายไม่ไว้วางใจพลตรีสนั่น โดยร้อยตำรวจเอกเฉลิม อยู่บำรุง เป็นผู้อภิปรายเสนอข้อมูลต่างๆ ว่ามีการวิ่งเต้นช่วยเหลือนายอุลริค วูล์ฟกัง ดังนั้น การที่จำเลยทั้งสองในฐานะสื่อมวลชนมีหน้าที่เสนอข่าวสารที่เกิดขึ้นในบ้านเมืองให้ประชาชนทราบโดยเสนอข้อมูลในการอภิปรายดังกล่าวและเสนอข่าวสารต่างๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับกรณีนี้ เป็นการตั้งข้อสงสัยพฤติกรรมของโจทก์ว่าจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับกรวิ่งเต้นช่วยเหลือนายอุลริค วูล์ฟกังหรือไม่เท่านั้น กรณีหาใช่เป็นเรื่องที่จำเลยทั้งสองสร้างขึ้นเองไม่ แม้ข้อความบางส่วนเป็นการหมิ่นประมาทโจทก์ดังที่ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยมาก็ตาม แต่ก็เพียงการแสดงความคิดเห็น ตีชมและวิพากษ์วิจารณ์ มิได้เป็นการยืนยันข้อเท็จจริงว่าโจทก์รับสินบนแต่อย่างใด ที่ศาลล่างทั้งสองวินิจฉัยว่า จำเลยทั้งสองแสดงความคิดเห็นโดยสุจริต ตีชมด้วยความเป็นธรรมอันเป็นวิสัยของประชาชนย่อมกระทำ จำเลยทั้งสองจึงได้รับการยกเว้นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 329 (3) แล้วพิพากษาต้องกันให้ยกฟ้องโจทก์นั้นชอบแล้ว ฎีกาของโจทก์ฟังไม่ขึ้น

ส่วนที่โจทก์ฎีกาต่อไปว่า นายวินัย เสนเนียม เป็นโจทก์ฟ้องจำเลยทั้งสองกับพวกเป็นจำเลยที่ศาลจังหวัดสงขลาในข้อหาความผิดฐานหมิ่นประมาท เหตุเกิดวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2542 ในหนังสือพิมพ์มติชนฉบับเดียวกัน คอรัมนี้เดียวกับคดีของโจทก์ คดีดังกล่าวจำเลยขอขมาและยอมรับว่าทำให้นายวินัยเสียหาย คดีของโจทก์กับนายวินัยเป็นเหตุลักษณะเดียวกัน ข้อเท็จจริงเดียวกัน จำเลยทั้งสองจึงไม่อาจอ้างว่าการกระทำของจำเลยทั้งสองเป็นการตีชมโจทก์ด้วยความเป็นธรรมเท่ากับโจทก์อ้างว่าคดีนี้ศาลจำต้องถือข้อเท็จจริงในคดีดังกล่าวนี้ เห็นว่า แม้ในคดีที่นายวินัยเป็นโจทก์ฟ้องจำเลยทั้งสองกับพวกเป็นจำเลยต่อศาลจังหวัดสงขลา ต่อมานายวินัยกับจำเลยตกลงกันได้และนายวินัยขอถอนฟ้องแล้วก็ตาม ก็เป็นเรื่องระหว่างนายวินัยกับจำเลยในคดีอาญาอื่น หาได้มีบทกฎหมายใดบัญญัติให้ศาลที่พิจารณาคดีจำต้องถือข้อเท็จจริงที่ปรากฏในคำพิพากษาคดีอาญาอื่น

แม้คดีทั้งสองนั้นจะมีมูลกรณีเดียวกันหรือเกี่ยวข้องกัน ดังนั้น คดีนี้จึงไม่จำเป็นต้องถือข้อเท็จจริงในคดีที่ นายวินัยเป็นโจทก์ฟ้องจำเลยทั้งสองกับพวกในข้อหาความผิดฐานหมิ่นประมาทดังที่โจทก์เข้าใจฎีกา ของโจทก์ข้อนี้ฟังไม่ขึ้นเช่นกัน"

พิพากษายืน

ตัวอย่างที่ 2 กรณีหมิ่นประมาทนายดาบตำรวจพิศาล ศิริบุรณ นักการเมืองท้องถิ่น ตำแหน่ง สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7435/2541

โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 326, 328 และให้จำเลย ตีพิมพ์โฆษณาข้อความตามที่โจทก์กำหนดให้เป็นการขอขมาต่อโจทก์ลงในหนังสือพิมพ์ของจำเลย หนังสือพิมพ์รายวันไทยรัฐ เดลินิวส์ มติชน ข่าวสด เป็นเวลา 15 วันติดต่อกัน

ศาลชั้นต้นได้สวนมูลฟ้องแล้วเห็นว่าคดีมีมูล ให้ประทับฟ้อง

จำเลยให้การปฏิเสธ

ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 328 ลงโทษจำคุก 1 ปี ปรับ 10,000 บาท โทษจำคุกรอการลงโทษไว้มีกำหนด 2 ปี ไม่ชำระค่าปรับ ให้จัดการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 29, 30 และให้จำเลยโฆษณาคำพิพากษาโดย ย่อลงในหนังสือพิมพ์ข่าวอาทิตย์ฉบับที่ตีพิมพ์จำหน่ายติดต่อกัน 2 ฉบับ โดยให้โฆษณา ภายในกำหนด 2 เดือน นับแต่คดีถึงที่สุด

จำเลยอุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์ภาค 1 พิพากษายืน

จำเลยฎีกา

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า "พิเคราะห์แล้ว ข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติว่า ตามวันเวลาและสถานที่เกิด เหตุตามฟ้อง จำเลยเป็นเจ้าของ บรรณารักษ์ ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณาหนังสือพิมพ์ข่าวอาทิตย์รายสัปดาห์ ได้ลงข่าวฉบับประจำวันที่ 10-16 ธันวาคม 2536 เกี่ยวกับตัวโจทก์ประพฤติ มีชอบและถูกกรมตำรวจ มีคำสั่งไล่ออกจากราชการตามคำสั่งกรมตำรวจที่ 734/2529 คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกา ของจำเลยที่ว่าข่าวที่ลงในหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับโจทก์ตามฟ้องไม่ใช่เรื่องส่วนตัวและเป็น ประโยชน์แก่ประชาชน จำเลยมีสิทธิพิสูจน์ข้อที่ถูกหาว่าหมิ่นประมาทนั้นเป็นความจริง และไม่ต้องรับโทษตามฟ้องหรือไม่ จำเลยฎีกาว่า พลตำรวจตรีประยุทธ์ ศุภจรรย์วัตร พยานจำเลยได้เบิกความว่า คำสั่งของกรมตำรวจที่ 734/2529 นั้นเป็นความจริงที่โจทก์อ้างว่าได้

ลาออกจากราชการตั้งแต่ปี 2525 ก่อนที่กรมตำรวจจะมีคำสั่งให้โจทก์ออกจากราชการดังกล่าว เป็นการกล่าวอ้างลอย ๆ คำเบิกความของโจทก์นั้นขัดกับความเป็นจริง เพราะถ้าโจทก์ลาออกจาก ราชการก่อนจะมีคำสั่งของกรมตำรวจให้ออกจากราชการแล้ว คำสั่งเรื่องให้โจทก์ออกจากราชการ ย่อมระงับไปตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนและการที่โจทก์แจ้งความกล่าวโทษ พลตำรวจเอกสวัสดิ์ อมรวิวัฒน์ นั้น **ย่อมถือว่าโจทก์ตกเป็นบุคคลสาธารณะซึ่งถูก วิชาทฤษฎีการได้เพื่อเห็นว่าโจทก์เป็นคนมีภูมิหน้าภูมิหลังอย่างไร และจำเลยก็ได้ลงข่าวตาม ข้อความที่ระบุในคำสั่งกรมตำรวจทุกประการ มิได้เพิ่มเติมข้อความขึ้นผิดจากเดิมแต่อย่างใดจำเลย จึงมีสิทธิพิสูจน์ข้อความจริงตามที่ลงข่าวดังกล่าวได้ จำเลยไม่ต้องรับโทษในข้อหาหมิ่นประมาท ตามฟ้องนั้น ตามข้อความที่จำเลยตีพิมพ์ในหนังสือข่าวอาทิตย์ฉบับพิพาทได้กล่าวระบุว่า โจทก์ขัดขืนและไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาโดยชอบที่แต่งตั้งให้โจทก์ไปประจำ หน้าที่ที่จังหวัดสุรินทร์กับโจทก์มีพฤติการณ์รื้อถอนพ่อค้าและประชาชนเกี่ยวกับที่โจทก์ไป เรียกเรื่องเงินจากผู้รับเหมาก่อสร้างบ้านพักครูและโรงเรียนขององค์การบริหารส่วนจังหวัด สกลนคร กับขอเงินจากพ่อค้าประชาชนหลายครั้งและบังคับให้พ่อค้าซื้อบัตรจัดงาน ช่วยเหลือผู้ติดยาเสพติด กับปฏิบัติหน้าที่ไม่ชอบโดยจับยึดรถจักรยานยนต์ของประชาชน แล้วไม่ดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดตามกฎหมาย กับไม่นำรถจักรยานยนต์ยึดมาส่งต่อ หน่วยงานราชการ ทางคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงแล้วเห็นว่า โจทก์ได้กระทำผิด วินัยอย่างร้ายแรงจริง ทางกรมตำรวจจึงมีคำสั่งให้ไล่โจทก์ออกจากราชการ ตามคำสั่งกรม ตำรวจที่ 734/2529 ดังกล่าว ข้อความดังกล่าวนี้โจทก์ได้นำสืบว่า ทำให้โจทก์เสียหายเพราะโจทก์ อาจไม่ได้รับความไว้วางใจจากประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัดในคราวต่อไป เป็นเหตุให้ โจทก์อาจไม่ได้รับการเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด ทั้งเป็นการทำให้โจทก์เสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น ถูกเกลียดชัง ศาลฎีกาเห็นว่าโจทก์เป็นเจ้าของพนักงานตำรวจอันเป็นเจ้าพนักงานซึ่งกฎหมายให้มี อำนาจและหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนแต่โจทก์กลับประพฤติผิดต่อ กฎหมายและผิดระเบียบของทางราชการ ดังข้อเท็จจริงที่ระบุในคำสั่งกรมตำรวจ จนทาง กรมตำรวจมีคำสั่งให้ไล่โจทก์ออกจากราชการดังกล่าวย่อมเป็นประจักษ์ชัดว่า โจทก์ปฏิบัติ หน้าที่ราชการโดยมิชอบด้วยกฎหมายและมีพฤติกรรมก่อความเดือดร้อนแก่ประชาชน การ ที่จำเลยตีพิมพ์การกระทำหรือพฤติกรรมของโจทก์ซึ่งเป็นสมาชิกสภาจังหวัดสกลนครตาม คำสั่งกรมตำรวจนั้น แม้จะเป็นข้อความหมิ่นประมาทโจทก์ก็ตาม แต่ก็มีใช่เป็นการใส่ความ ในเรื่องส่วนตัวเพราะเป็นเรื่องตีแผ่สิ่งประพฤติดุร้ายและกระทำหน้าที่มิชอบของโจทก์ ขณะเป็นข้าราชการตำรวจเพื่อให้ประชาชนรับทราบและให้ผู้ประพฤติมิชอบพึงสำนึกได้ว่า ย่อมเป็นข้อความที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชน ซึ่งจำเลยมีสิทธิพิสูจน์ได้ตามประมวล กฎหมายอาญา มาตรา 330 วรรคท้าย ดังนั้น เมื่อจำเลยได้ตีพิมพ์ข่าวในหนังสือข่าวอาทิตย์ฉบับ พิพาทเกี่ยวกับการกระทำของโจทก์ดังกล่าวตามความเป็นจริง จำเลยย่อมไม่ต้องรับโทษตาม**

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 330 ที่ศาลล่างทั้งสองพิพากษาลงโทษจำเลยนั้นศาลฎีกาไม่เห็นพ้องด้วย ฎีกาของจำเลยฟังขึ้น"

พิพากษากลับ ให้ยกฟ้องโจทก์

ตัวอย่างที่ 3 กรณีหมิ่นประมาทนายสุทัศน์ พลแสน นักการเมืองท้องถิ่น ตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งสนามนาง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4563/2544

โจทก์ฟ้องว่า ระหว่างวันที่ 5 เมษายน 2539 ถึงวันที่ 29 เมษายน 2539 เวลากลางวัน ในระหว่างหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งสนามนาง ซึ่งโจทก์และนายสุเทพ กิมทอง น้องเขยจำเลยที่ 1 ได้สมัครรับเลือกตั้ง จำเลยทั้งสามกับพวกซึ่งสนับสนุนหาเสียงให้นายสุเทพ และเกลียดชังโจทก์ได้ผลัดเปลี่ยนกันประกาศโฆษณาใส่ความโจทก์ทางเครื่องกระจายเสียงต่อหน้าประชาชนว่า **"นายสุทัศน์ พลแสน เป็นคนขี้โกง เขาโกงเอาแม่กระทั่งที่สาธารณประโยชน์ของหมู่บ้านเอาไปเป็นของตนเองอย่างหน้าด้าน ๆ หากพี่น้องเลือกเขาเข้าไปในสภาจะทำให้ประชาชนเดือดร้อนยิ่งขึ้น"** ซึ่งเป็นความเท็จเพราะที่ดินของโจทก์ทุกแปลงได้มาโดยชอบด้วยกฎหมายและต่อมาโจทก์ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งสนามนาง ส่วนนายสุเทพไม่ได้รับเลือกตั้ง ทำให้จำเลยทั้งสามกับพวกไม่พอใจ

เมื่อวันที่ 29 พฤษภาคม 2539 เวลากลางวัน จำเลยทั้งสามกับพวกร่วมกันทำหนังสือร้องเรียนใส่ความโจทก์ต่อนายอำเภอแก่งสนามนางว่า **"ที่ดินที่โจทก์สร้างตลาดสดอำเภอแก่งสนามนาง(ตลาดบัวเงิน) เป็นที่สาธารณประโยชน์ของหมู่บ้าน แต่ถูกโจทก์บุกรุกเอาไปสร้างอาคารพาณิชย์เป็นส่วนตัว ขอให้อำเภอตั้งกรรมการตรวจสอบหลักฐานการได้มา และหากการออกเอกสารสิทธิไม่ถูกต้องก็ให้เพิกถอนด้วย"**

เมื่อวันที่ 4 มิถุนายน 2539 เวลากลางวัน จำเลยทั้งสามกับพวกร่วมกันทำบันทึกเป็นหนังสือร้องเรียนใส่ความโจทก์ต่อเจ้าหน้าที่แขวงทางจังหวัดชัยภูมิว่า **"นายสุทัศน์ พลแสน ผู้มีอิทธิพลกว้านซื้อที่ดินของกรมทางหลวงเอาไปสร้างตลาดสดเป็นของส่วนตัวติดกับถนนสายชัยภูมิ-บัวใหญ่ ในเขตหมู่บ้านอนุรักษ์โดยมีข้าราชการอำเภอและทางหลวงร่วมด้วย จึงขอให้ดำเนินการกับคนขี้โกงด้วย"**

เมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม 2539 เวลากลางวัน จำเลยทั้งสามกับพวกร่วมกันทำป้ายประกาศ 2 ป้าย โดยเขียนข้อความว่า **"หมาเห่าเครื่องบิน - สาธารณประโยชน์จริง ๆ"** และ **"บุกรุก - อิทธิพลค้ำฟ้าทำทาย - สาธารณประโยชน์ พวกมึงต้องยอม"** นำไปปิดประกาศ ไว้ที่ตลาดสดอำเภอแก่งสนามนาง และร่วมกันแจกแผ่นปลิวให้สัมภาษณ์นักข่าวหนังสือพิมพ์ และโฆษณา

ข้อความอันเป็นเท็จด้วยเครื่องกระจายเสียงใส่ความโจทก์ต่อหน้านักข่าวและประชาชนจำนวนมาก ว่า "นายสุทัศน์ พลแสน เป็นคนขี้โกง เขาโกงเอาแม่กระทิงที่สาธารณประโยชน์ของหมู่บ้าน ไปเป็นของตนเองอย่างหน้าด้านๆ พวกเราอย่ายอมมัน ลูกขึ้นมาต่อต้านมันให้ถึงที่สุดเพื่อ เอาที่สาธารณประโยชน์ของพวกเราคืนมาได้" การกระทำทั้งหมดดังกล่าวทำให้โจทก์เสีย ชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น และถูกเกลียดชัง ขอให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 83, 91, 326, 328 กับให้จำเลยทั้งสามออกประกาศด้วยแผ่นปลิว และประกาศโฆษณาทางเครื่อง ขยายเสียงในบริเวณหมู่บ้านหมู่ที่ 9 และตลาดอำเภอแก่งสนามนางติดต่อกันไม่น้อยกว่า 7 วัน ด้วยข้อความว่า "ที่จำเลยทั้งสามใส่ความหมิ่นประมาทโจทก์ว่าเป็นคนขี้โกง เอาที่สาธารณประโยชน์ เป็นของตนเองนั้น เป็นความเท็จทั้งสิ้น" โดยจำเลยทั้งสามเป็นผู้ออกค่าใช้จ่าย

ศาลชั้นต้นได้สวนมูลฟ้องแล้ว เห็นว่าคดีมีมูล ให้ประทับฟ้อง

จำเลยทั้งสามให้การปฏิเสธ

ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยที่ 1 มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 328 จำคุก 3 เดือนและปรับ 10,000 บาท จำเลยที่ 1 ไม่เคยมีประวัติกระทำความผิดมาก่อน ให้รอกการลงโทษจำคุกไว้มีกำหนด 1 ปี ไม่ชำระค่าปรับให้จัดการตามประมวลกฎหมาย อาญามาตรา 29, 30 ให้ยกฟ้องสำหรับจำเลยที่ 2 และที่ 3 คำขออื่นนอกจากนี้ให้ยก

โจทก์และจำเลยที่ 1 อุทธรณ์ โดยผู้พิพากษาซึ่งพิจารณาและลงชื่อในคำพิพากษาศาล ชั้นต้น อนุญาตให้โจทก์อุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง

ศาลอุทธรณ์ภาค 3 พิพากษาแก้เป็นว่า ให้ยกฟ้องจำเลยที่ 1 ด้วย นอกจากที่แก้ให้ เป็นไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น

โจทก์ฎีกา

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า "ข้อเท็จจริงรับฟังยุติตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 3 ว่า เมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม 2539 หลังจากโจทก์ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล แก่งสนามนางแล้ว จำเลยที่ 1 ได้พูดผ่านเครื่องกระจายเสียงต่อประชาชนว่า โจทก์เป็นคนขี้โกง เอาที่ สาธารณประโยชน์เป็นของตนเอง หลังจากนั้นจำเลยที่ 1 ได้ร้องเรียนไปยังสำนักงานคณะกรรมการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ (ป.ป.ป.) ต่อมาพนักงานอัยการ ได้ฟ้องโจทก์กับพวกเป็นจำเลยในคดีอาญาหมายเลขดำที่ 1255/2541 ของศาลชั้นต้น กล่าวหาว่า โจทก์นำที่ดินซึ่งเป็นที่สาธารณประโยชน์ที่ประชาชนใช้ร่วมกันมาขอออกเอกสารสิทธิ น.ส.3 ก. โดย ที่ดินดังกล่าวไม่ใช่ที่ดินบางส่วนใน ส.ค.1 เลขที่ 45 โจทก์ไม่ได้ซื้อมา และไม่มีผู้ใดครอบครองทำ ประโยชน์ มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์ว่า จำเลยที่ 1 มีความผิดฐานหมิ่นประมาทหรือไม่ เห็นว่า คำกล่าวของจำเลยที่ 1 เป็นการยืนยันข้อเท็จจริงว่าโจทก์เอาที่สาธารณประโยชน์ไป

เป็นของตนเอง โดยจำเลยที่ 1 แสดงความคิดเห็นประกอบว่าโจทก์ผู้กระทำการดังกล่าว เป็นคนขี้โกง ทั้งนี้ ที่จำเลยที่ 1 กล่าวเช่นนั้นก็โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนต่อต้าน การกระทำที่จำเลยที่ 1 เห็นว่าไม่ถูกต้องตามกฎหมาย มีความไม่ชอบมาพากลเกิดขึ้น เพื่อ เรียกร้องเอาที่สาธารณประโยชน์ในตำบลที่จำเลยที่ 1 อยู่อาศัยคืน เพราะการที่โจทก์เสนอ ตัวต่อประชาชนให้เลือกตนเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจนได้รับเลือกตั้ง เป็นการแสดงต่อประชาชนว่าตนเป็นคนดี มีความซื่อสัตย์สุจริต ประชาชนสามารถไว้วางใจ ให้โจทก์เข้าไปมีส่วนร่วมบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลแทนประชาชนได้ แต่ หากปรากฏว่าโจทก์โกงที่สาธารณประโยชน์เป็นของตนเอง โจทก์ย่อมไม่ใช่ผู้ที่มีความ ซื่อสัตย์สุจริต ประชาชนไม่ควรไว้วางใจให้โจทก์เข้าไปมีส่วนร่วมบริหารกิจการขององค์การ บริหารส่วนตำบลแทนประชาชนเพราะโจทก์อาจทำเพื่อประโยชน์ของตนอย่าง ที่ประพฤติปฏิบัติมาแล้ว แทนที่จะทำเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมและการเรียกร้องเอา ที่สาธารณประโยชน์คืนเพื่อประโยชน์ของประชาชนและจำเลยที่ 1 เองด้วย จำเลยที่ 1 จึงมี ความชอบธรรมที่จะเปิดเผยให้ประชาชนทราบถึงข้อเท็จจริงดังกล่าวเพื่อป้องกันส่วนได้ เสียเกี่ยวกับตนตามคลองธรรม ตลอดจนแสดงความคิดเห็นติชมด้วยความเป็นธรรมซึ่ง การกระทำดังกล่าวอันเป็นวิสัยของประชาชนย่อมกระทำ และจากการเปิดเผยข้อเท็จจริง ดังกล่าวของจำเลยที่ 1 มีผลให้พนักงานอัยการฟ้องโจทก์กับพวกกล่าวหาว่าโจทก์นำที่ดินซึ่งเป็น ที่สาธารณประโยชน์ที่ประชาชนใช้ร่วมกันมาขออนุญาตออกเอกสารสิทธิ น.ส.3 ก. แสดงว่าข้อความที่จำเลยที่ 1 กล่าวนั้นมีมูลความจริง มิใช่เป็นการเสกสรรปั้นแต่งเรื่องขึ้นใส่ร้ายโจทก์โดยไม่มีมูลความจริง การ แสดงข้อความและความคิดเห็นของจำเลยที่ 1 จึงเป็นการกระทำโดยสุจริต ที่โจทก์อ้างว่า ขณะจำเลยที่ 1 กล่าวถ้อยคำดังกล่าว โจทก์ยังไม่ถูกดำเนินคดีอาญา ทั้งยังไม่มีคำพิพากษาว่าโจทก์ กระทำความผิดจะถือว่าโจทก์กระทำความผิดตามที่ถูกฟ้องร้องยังไม่ได้ การกระทำของจำเลยที่ 1 จึงไม่เป็นการกระทำโดยสุจริตนั้น เห็นว่า หากจำเลยที่ 1 เชื่อโดยบริสุทธิ์ใจว่าโจทก์ได้เอาที่ สาธารณประโยชน์มาเป็นของโจทก์จริง มิได้มีเจตนาจะกลั่นแกล้งใส่ร้ายโจทก์ และเป็นการ เชื่อโดยมีมูลอันควรเชื่อว่าเป็นความจริง การกล่าวข้อความของจำเลยที่ 1 ก็เป็นการกระทำ โดยสุจริตแล้ว ไม่จำเป็นจะต้องให้โจทก์ถูกดำเนินคดีอาญาหรือต้องคำพิพากษาว่ากระทำความผิด เสียก่อนจึงจะกล่าวได้ ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 3 พิพากษาว่า การกระทำของจำเลยที่ 1 ไม่มีความผิดฐาน หมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 329(1)(3) นั้นชอบแล้ว ฎีกาของโจทก์ฟังไม่ขึ้น"

พิพากษายืน

5.1.2 ตัวอย่างการหมิ่นประมาทผู้ดำรงตำแหน่งในฐานะข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ผู้เขียนได้รวบรวมคดีหมิ่นประมาททางอาญาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อเปรียบเทียบให้เห็นเหตุผลที่ศาลใช้ในการวินิจฉัยคดี ซึ่งคดีหมิ่นประมาทส่วนใหญ่มักเกิดกับข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ต้องทำงานใกล้ชิดกับประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้าราชการตำรวจและฝ่ายปกครอง

5.1.2.1 คดีที่ศาลพิพากษาว่าเป็นการหมิ่นประมาท

ตัวอย่างที่ 1 กรณีหมิ่นประมาทนายจุลพงศ์ จุลเกศ ผู้ว่าการการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค กระทรวงมหาดไทย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3520/2543

โจทก์ฟ้องว่า เมื่อวันที่ 4 เมษายน 2539 เวลากลางวัน จำเลยที่ 1 ซึ่งเป็นนิติบุคคลและเป็นเจ้าของหนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวันร่วมกับจำเลยที่ 2 ซึ่งเป็นบรรณาธิการ ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา หนังสือพิมพ์ดังกล่าว เขียนและโฆษณาตีพิมพ์ข้อความใส่ความหมิ่นประมาทนายจุลพงศ์ จุลเกศ ผู้เสียหายต่อประชาชนโดยทั่วไปลงในหนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวันฉบับประจำวันที่ 4 เมษายน 2539 ความว่า "จุลพงศ์" หน้ามืดไม่สนคูก หวังพันผิดเอาใจเทศบาลเชียงใหม่ ลงนามป้อนโรงไฟฟ้าถึงขั้นไม่กลัวอาญา งบจ้างเหมาเคเบิ้ล 92.2 ล้านบาท อนุมัติเกินอำนาจพบไม่โปร่งใสเพียบทุกอย่างแล้วเสร็จภายในวันเดียว ไม่แคร์มติบอร์ดห้ามจัดซื้อจัดจ้างพิเศษ และมีรายละเอียดประกอบว่าเมื่อวันที่ 22 มีนาคมที่ผ่านมา นายจุลพงศ์ จุลเกศ ผู้ว่าการการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคได้อนุมัติให้มีการดำเนินการจ้างเหมาก่อสร้างปรับปรุงระบบจำหน่ายไฟฟ้ารอบคูเมืองจังหวัดเชียงใหม่ด้วยวิธีพิเศษในลักษณะ TURN KEY ซึ่งเป็นการฝ่าฝืนมติที่ประชุมของคณะกรรมการการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคครั้งล่าสุด ห้ามมิให้นายจุลพงศ์จัดซื้อจัดจ้างด้วยวิธีพิเศษโดยเด็ดขาด แต่ปรากฏว่านายจุลพงศ์ไม่ยอมปฏิบัติตามอย่างใด ฯลฯ ทั้งนี้ โครงการดังกล่าวไม่อยู่ในแผนการลงทุนของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคปี 2539 แต่อย่างใด แต่นายจุลพงศ์พยายามผลักดันโดยการให้สำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 1 ภาคเหนือ เป็นผู้เสนอโครงการขึ้นมาโดยอ้างเหตุผลว่าเป็นความต้องการเร่งด่วน และยังมีการหมกเม็ดโดยการเขียนบันทึกในการอนุมัติว่าอนุมัติในหลักการเสนอคณะกรรมการบริหารการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (บอร์ดเล็ก) เพื่อเลียงมิให้บอร์ดยับยั้งโครงการนี้ รายงานข่าวแจ้งต่อไปว่าได้มีการเสนอหลักการและเหตุผลของโครงการนี้ว่าเป็นความร่วมมือเทศบาลนครเชียงใหม่ในการฉลองวาระครบ 700 ปี ของเมืองเชียงใหม่ในปี 2539 โดยใช้งบประมาณในการดำเนินการ 92.2 ล้านบาท รายงานข่าวแจ้งว่ายังมีการกำหนดวงเงินค่าก่อสร้างจำนวน 92.2 ล้านบาท ซึ่งสูงกว่าประมาณการในขั้นต้นประมาณ 70 ล้านบาทเท่านั้น ซึ่งมีส่วนต่างกันถึง 22 ล้านบาทเศษ นอกจากนี้ยังมีการกำหนดคุณสมบัติผู้เสนอราคา

ปรากฏอยู่ในเงื่อนไขทั่วไปที่เป็นข้อประโยชน์ให้กับเอกชนคู่สัญญาตามเงื่อนไขข้อ 1.4 จะต้องมีการปฏิบัติเป็นคู่สัญญากับทางราชการหรือองค์การของรัฐหรือผู้รับจ้างช่วงโดยมีมูลค่าไม่ต่ำกว่า 20 ล้านบาท เท่ากับเป็นการปิดทางเอกชนรายอื่น ๆ ที่มีประสบการณ์ในงานวางระบบเคเบิลใต้ดิน แต่ไม่เคยมีประวัติในฐานะคู่สัญญาของหน่วยราชการมาก่อน และสอดคล้องไปในทางข้อประโยชน์ให้กับเอกชนรายหนึ่งที่มีความสัมพันธ์พิเศษกับนายจุลพงศ์มายาวนาน ยังมีข้อสังเกตอีกประการหนึ่งว่าในวันที่ 22 มีนาคม 2539 เป็นวันที่นายชาญ ภิระสุกะ ผู้อำนวยการฝ่ายเร่งรัดโครงการได้รับหนังสือจากกองจัดการโครงการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคแล้วอนุมัติเสนอต่อนายจุลพงศ์ แล้วมีการลงนามในวันเดียวกัน โดยไม่มีขั้นตอนในการพิจารณาประกอบแต่อย่างใด รายละเอียดข้อความดังกล่าวปรากฏในสำเนาภาพถ่ายหนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวันเอกสารท้ายฟ้อง หนังสือพิมพ์ฉบับดังกล่าวได้วางจำหน่ายแก่ประชาชนทั่วราชอาณาจักร ข้อความดังกล่าวมีความหมายเป็นการใส่ความผู้เสียหายต่อบุคคลที่สามว่าผู้เสียหายซึ่งดำรงตำแหน่งผู้ว่าการการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตผิดระเบียบ มีเงื่อนไขเร่งรัดจ้างเหมาโดยวิธีพิเศษ กำหนดประมาณการวงเงินค่าก่อสร้างปรับปรุงระบบจำหน่ายไฟฟ้ารอบคูเมืองจังหวัดเชียงใหม่สูงผิดปกติ เป็นการอนุมัติวงเงินเกินอำนาจโดยไม่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคและกำหนดเงื่อนไขพิเศษต่างหากเพื่อให้โอกาสกับบริษัทเอกชนที่เป็นพรรคพวกได้รับงานประมูลการก่อสร้างดังกล่าว ซึ่งไม่เป็นความจริงทำให้ผู้เสียหาย เสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น ถูกเกลียดชัง ทั้งทางด้านส่วนตัวและทางการปฏิบัติหน้าที่ ขอให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 83, 326, 328 พระราชบัญญัติการพิมพ์ พ.ศ. 2484 มาตรา 48

จำเลยทั้งสองให้การปฏิเสธ

ศาลชั้นต้นพิจารณาแล้วพิพากษาว่า จำเลยที่ 2 มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 326, 328 พระราชบัญญัติการพิมพ์ พ.ศ. 2484 มาตรา 48 จำคุก 2 เดือน ปรับ 10,000 บาท จำเลยที่ 2 ไม่เคยรับโทษจำคุกมาก่อน และประกอบอาชีพการงานเป็นหลักแหล่ง เห็นควรให้โอกาสแก่จำเลยที่ 2 โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้มีกำหนด 2 ปี ไม่ชำระค่าปรับให้จัดการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 29, 30 และให้ยกฟ้องจำเลยที่ 1

จำเลยที่ 2 อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน

จำเลยที่ 2 ฎีกา โดยผู้พิพากษาซึ่งพิจารณาและลงชื่อในคำพิพากษาศาลชั้นต้นอนุญาตให้ฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า "ปัญหาตามฎีกาจำเลยที่ 2 ประการสุดท้ายว่าจำเลยที่ 2 กระทำความผิดฐานหมิ่นประมาทผู้เสียหายโดยการโฆษณาด้วยเอกสารหรือไม่ข้อเท็จจริงฟังเป็นยุติว่าขณะเกิดเหตุ

ผู้เสียหายดำรงตำแหน่งผู้ว่าการการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ตามวันเวลาและสถานที่เกิดเหตุได้มีข้อความเรื่องการอนุมัติโครงการก่อสร้างปรับปรุงระบบจำหน่ายไฟฟ้ารอบคูเมืองจังหวัดเชียงใหม่ของผู้เสียหายตามฟ้องตีพิมพ์โฆษณาในหนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวันซึ่งจำเลยที่ 2 เป็นบรรณาธิการผู้พิมพ์ผู้โฆษณา สำหรับข้อความที่ตีพิมพ์โฆษณาว່ผู้เสียหายอนุมัติโครงการเกินวงเงินที่ผู้เสียหายมีอำนาจ งบประมาณเคเบิลพิเศษ 92.2 ล้านบาท สูงกว่าประมาณการขั้นต้นประมาณ 70 ล้านบาทเท่านั้น โครงการนี้ไม่อยู่ในแผนการลงทุนของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคปี 2539 แต่ผู้เสียหายพยายามผลักดันเพื่อเลี้ยงมิให้บอร์ดยับยั้งโครงการและการอนุมัติของผู้เสียหายเป็นการดำเนินการที่เกินอำนาจตามพระราชบัญญัติการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค พ.ศ. 2503 เป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายชัดเจนผู้เสียหายไม่มีอำนาจดำเนินการอนุมัติการจัดซื้อ จัดจ้างในวงเงิน 92.2 ล้านบาทโดยไม่ผ่านการเห็นชอบของคณะกรรมการการไฟฟ้าส่วนภูมิกาคนั้น เป็นอันยุติตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ที่วินิจฉัยว่า ไม่เป็นความผิดฐานหมิ่นประมาท คงมีปัญหาวินิจฉัยเฉพาะข้อความที่ตีพิมพ์โฆษณาว່ ผู้เสียหายอนุมัติให้จัดจ้างโดยวิธีพิเศษฝ่าฝืนมติที่ประชุมคณะกรรมการการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคครั้งล่าสุดห้ามไม่ให้ผู้เสียหายดำเนินการจัดซื้อ จัดจ้างโดยวิธีพิเศษ และข้อความว่าผู้เสียหายเจตนากำหนดคุณสมบัติผู้เสนอราคา ที่ปรากฏอยู่ในเงื่อนไขทั่วไป ส่อเจตนาไปในทางเอื้อประโยชน์ให้แก่เอกชนรายหนึ่งที่มีความสัมพันธ์พิเศษกับผู้เสียหายมานานจะเป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทตามศาลอุทธรณ์วินิจฉัยหรือไม่ เห็นว่า ข้อความทั้งสองประการดังกล่าว มิได้อ้างถึงข้อความจริงอันเป็นการแสดงความคิดเห็น แต่เป็นการยืนยันข้อเท็จจริงให้ผู้อ่านหนังสือพิมพ์เชื่อว่าผู้เสียหายอนุมัติให้จัดจ้างโดยวิธีพิเศษฝ่าฝืนต่อมติที่ประชุมคณะกรรมการการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคและผู้เสียหายเจตนา กำหนดคุณสมบัติผู้เสนอราคา ส่อเจตนาไปในทางเอื้อประโยชน์แก่เอกชนที่มีความสัมพันธ์พิเศษกับผู้เสียหายซึ่งจำเลยที่ 2 ก็รับมาในฎีกาว่าเป็นข้อความที่คลาดเคลื่อนไปจริง ข้อความทั้งสองประการดังกล่าวจึงเป็นข้อความที่ยืนยันข้อเท็จจริงใส่ความผู้เสียหายด้วยการเผยแพร่ทางหนังสือพิมพ์โดยประการที่น่าจะทำให้ผู้เสียหายเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่นหรือถูกเกลียดชัง หาใช่เป็นการแสดงข้อความโดยสุจริตติชมด้วยความเป็นธรรมอันเป็นวิสัยของประชาชนย่อมกระทำไม่ ที่จำเลยที่ 2 ฎีกาว่าพนักงานของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคทุกคนว่าคณะกรรมการเคยมีมติห้ามผู้ว่าการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีพิเศษ จำเลยที่ 2 ในฐานะสื่อมวลชนต้องการเสนอข่าวโดยฉับไวและเข้าใจว่าคณะกรรมการการไฟฟ้าส่วนภูมิกาคมีมติห้ามผู้ว่าการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีพิเศษเป็นการเข้าใจคลาดเคลื่อนเพราะฝ่ายบริหารของการไฟฟ้าส่วนภูมิกาคพยายามปกปิดข้อมูลนั้น เห็นว่า แม้จำเลยที่ 2 จะต้องเสนอข่าวโดยฉับไว แต่ข้อความที่ตีพิมพ์โฆษณาก็ต้องอยู่บนพื้นฐานของความจริง จำเลยที่ 2 มิได้ตีพิมพ์โฆษณาว່พนักงานของการไฟฟ้าส่วนภูมิกาคทุกคนว่าคณะกรรมการการไฟฟ้าภูมิกาคเคยมีมติห้ามผู้ว่าการการไฟฟ้าส่วนภูมิกาคจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีพิเศษเท่าที่ได้ข่าวมา แต่กลับตีพิมพ์โฆษณายืนยันข้อเท็จจริงว่าผู้เสียหายอนุมัติให้จัดจ้างโดยวิธี

พิเศษฝ่าฝืนต่อมติคณะกรรมการการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ไม่เป็นการตีพิมพ์โฆษณาโดยเข้าใจคลาดเคลื่อนดังที่อ้างและที่จำเลยที่ 2 ฎีกาว่าจำเลยที่ 2 ตีพิมพ์โฆษณาข้อความว่าผู้เสียหายเจตนาจัดทำคุณสมบัติผู้เสนอราคาสื่อเจตนาไปในทางเอื้อประโยชน์แก่เอกชนที่มีความสัมพันธ์พิเศษกับผู้เสียหาย จากพฤติกรรมการอนุมัติโครงการก่อสร้างปรับปรุงระบบจำหน่ายไฟฟ้ารอบคูเมืองจังหวัดเชียงใหม่ของผู้เสียหายที่บกพร่องต่อหน้าที่ ไม่ปฏิบัติตามขั้นตอนและขั้นตอนระเบียบข้อบังคับของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคนั้น เห็นว่าข้อเท็จจริงที่ผู้เสียหายจัดทำคุณสมบัติผู้เสนอราคาเป็นการกระทำคนละส่วนกับการอนุมัติโครงการก่อสร้าง การที่จำเลยที่ 2 ตีพิมพ์โฆษณาข้อความว่าผู้เสียหายเจตนาจัดทำคุณสมบัติผู้เสนอราคาสื่อเจตนาไปในทางเอื้อประโยชน์แก่เอกชนที่มีความสัมพันธ์พิเศษกับผู้เสียหาย โดยไม่มีข้อมูลหรือข้อเท็จจริงชี้ให้เห็นว่าผู้เสียหายได้กระทำการดังที่ตีพิมพ์โฆษณาจริงย่อมเป็นการแสดงเจตนาชัดแจ้งว่ามุ่งประสงค์ใส่ความผู้เสียหาย ที่ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่าจำเลยที่ 2 กระทำความผิดฐานหมิ่นประมาทผู้เสียหายโดยการโฆษณาด้วยเอกสารเฉพาะข้อความสองประการดังที่วินิจฉัยมานั้นชอบแล้ว ฎีกาของจำเลยที่ 2 ฟังไม่ขึ้น แต่เมื่อศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่าจำเลยที่ 2 กระทำผิดเฉพาะข้อความสองประการจากที่ศาลชั้นต้นวินิจฉัยว่าเป็นความผิดทุกข้อความตามฟ้องเป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติการณ์ในการกระทำความผิดของจำเลยที่ 2 เป็นผลร้ายน้อยกว่าที่ศาลชั้นต้นวินิจฉัยมาการใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษจำเลยที่ 2 ก็ควรเปลี่ยนไปในทางลดลงจากที่ศาลชั้นต้นกำหนดมาด้วย แม้จำเลยที่ 2 จะมีได้ฎีกาในปัญหาข้อนี้ ศาลฎีกาก็แก้ไขโดยกำหนดโทษให้เหมาะสมได้

อนึ่ง ที่ศาลล่างทั้งสองปรับบทลงโทษจำเลยที่ 2 ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 326 มาด้วยนั้น เห็นว่า ยังไม่ถูกต้อง เพราะในความผิดฐานหมิ่นประมาทเมื่อจำเลยที่ 2 กระทำความผิดตามมาตรา 328 แล้ว ก็ไม่จำเป็นต้องยกมาตรา 326 ขึ้นปรับบทลงโทษอีก"

พิพากษาแก้เป็นว่า ไม่ปรับบทลงโทษจำเลยที่ 2 ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 326 ลงโทษจำเลยที่ 2 จำคุก 1 เดือนและปรับ 5,000 บาท โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้มีกำหนด 2 ปีตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 56 ไม่ชำระค่าปรับให้จัดการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 29, 30 นอกจากที่แก้ให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์

ตัวอย่างที่ 2 กรณีหมิ่นประมาทพันตำรวจเอก นิยม ไกรลาศ ข้าราชการประจำ ตำแหน่งผู้กำกับการตำรวจภูธรจังหวัดอุบลราชธานี โดยพนักงานอัยการศาลแขวงอุบลราชธานีเป็นโจทก์ฟ้องคดี

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 373/2532

โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 326, 328 จำเลยให้การปฏิเสธ ระหว่างพิจารณา ผู้เสียหายยื่นคำร้องขอเข้าเป็นโจทก์ร่วม ศาลชั้นต้นอนุญาต

ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 326, 328 ให้ลงโทษจำคุก 2 เดือน ปรับ 2,000 บาท รอการลงโทษจำคุกไว้ 1 ปี ให้งานส่วนตัวต่อพนักงานคุมประพฤติทุก 3 เดือนต่อครั้ง

โจทก์ร่วมและจำเลยอุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน

จำเลยฎีกา

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า "ข้อเท็จจริงรับฟังได้ในเบื้องต้นว่าขณะเกิดเหตุพันตำรวจเอกนิยม ไกรลาศ โจทก์ร่วมดำรงตำแหน่งผู้กำกับการตำรวจภูธรจังหวัดอุบลราชธานี จำเลยเป็นบรรณารักษ์ ผู้พิมพ์โฆษณาและเจ้าของหนังสือพิมพ์อุบลรัตน์ พิมพ์จำหน่ายแพร่หลายแก่บุคคลทั่วไปในเขตจังหวัดอุบลราชธานี และเป็นเจ้าของนามปากกาว่า "ขุนช้าง" เมื่อวันที่ 16 มกราคม 2529 หนังสือพิมพ์อุบลรัตน์ ฉบับที่ 54 ลงวันที่ 16-31 มกราคม 2529 ลงข่าวเกี่ยวกับโจทก์ร่วมว่า "ขอใบใจที่ พล.อ. สิทธิ จิรโรจน์ ร.ม.ต.มหาดไทย กล่าววาทว่า ทำไมผู้กำกับจึงมาร้องตอนนี้ ทั้ง ๆ ที่เรื่องมีมานาน ขุนช้างว่า คงพึงคิดวิธีทำอาญาให้เป็นแพ่งได้กระมังจริงไหมครับ พ.ต.อ.นิยม ไกรลาศ" ปัญหาที่จะต้องวินิจฉัยมีว่า ข้อความที่จำเลยลงโฆษณาในหนังสือพิมพ์อุบลรัตน์ดังกล่าวเป็นข้อความที่หมิ่นประมาทโจทก์ร่วมหรือไม่ และเป็นการติชมด้วยความเป็นธรรมอันเป็นวิสัยของประชาชนย่อมกระทำหรือไม่ ตามที่ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นซึ่งพิจารณาคดีนี้ได้อนุญาตให้จำเลยฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงดังกล่าวได้ เห็นว่าข้อความที่จำเลยลงโฆษณาดังกล่าวเกี่ยวข้องกับกรณีกล่าวหาว่าเจ้าหน้าที่การเงินกองกำกับการตำรวจภูธรจังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของโจทก์ร่วมยกยอกเงินของทางราชการเป็นจำนวนหลายล้านบาทยอมทำให้บุคคลทั่วไปที่ได้อ่านข้อความที่จำเลยลงโฆษณาในหนังสือพิมพ์ดังกล่าวเข้าใจว่าโจทก์ร่วมรู้เห็นในการทุจริตยกยอกเงินของทางราชการ ข้อความที่จำเลยลงโฆษณานอกจากจำเลยอ้างถึงข้อความที่พลเอก สิทธิ จิรโรจน์ กล่าวดังกล่าวแล้ว จำเลยมิได้อ้างถึงข้อความจริงอันใดให้จำเลยแสดงความคิดเห็นเช่นนั้น ทั้งผู้ได้อ่านก็มิได้รู้ถึงความจริงอันควรเชื่อหรือไม่ว่าเป็นดังจำเลยกล่าว แต่จำเลยยืนยันข้อเท็จจริงให้ผู้อ่านหนังสือพิมพ์เชื่อว่าโจทก์ร่วมรู้เห็นในการทุจริต จึงมิใช่เป็นการติชมด้วยความเป็นธรรมอันเป็นวิสัยของประชาชนย่อมกระทำ ทั้งไม่เป็นการแสดงความคิดเห็นหรือข้อความใดโดยสุจริตตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 329 ข้อความที่จำเลยลงโฆษณาในหนังสือพิมพ์ดังกล่าวจึงเป็นข้อความหมิ่นประมาทโจทก์ร่วมอย่างเห็นได้ชัด เมื่อจำเลยนำไปลงพิมพ์ แม้จะตั้งเป็นคำถามก็ดี จำเลยควรสำนึกในการกระทำและเล็งเห็นผลของการกระทำของจำเลย การที่จำเลยยืนยันข้อเท็จจริงดังกล่าวถือได้ว่าจำเลยเจตนาหมิ่นประมาทใส่ความโจทก์ร่วมที่ศาลล่างทั้งสองพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดชอบแล้ว ฎีกาของจำเลยฟังไม่ขึ้น แต่การที่ศาลล่างทั้งสองปรับบทลงโทษจำเลยตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 326 มาด้วยนั้น

เห็นว่ายังไม่ถูกต้องเพราะในความผิดฐานหมิ่นประมาทเมื่อจำเลยผิดตามมาตรา 328 แล้วก็ไม่จำเป็นต้องยกมาตรา 326 ขึ้นปรับบทลงโทษอีก"

พิพากษาแก้เป็นว่า ไม่ปรับบทลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 326 นอกจากที่แก้ให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์

ตัวอย่างที่ 3 กรณีหมิ่นประมาทพันตำรวจเอกเทพรัตน์ รัตนวานิช ข้าราชการตำรวจ สังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาล กรมตำรวจ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4853/2539

โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 326, 328, 332, 91 พระราชบัญญัติการพิมพ์ พ.ศ. 2484 มาตรา 48 ให้จำเลยโฆษณาคำพิพากษาลงในหนังสือพิมพ์

ศาลชั้นต้นได้สวนมูลฟ้องแล้ว เห็นว่าคดีมีมูล ให้ประทับฟ้อง

จำเลยให้การปฏิเสธ

ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง

โจทก์อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์พิพากษากลับว่า จำเลยมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 328 การกระทำของจำเลยเป็นความผิดสองกรรมต่างกันเรียงกระทงลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 91 ให้ลงโทษจำคุกกระทงละ 1 เดือน ปรับกระทงละ 4,000 บาท รวมสองกระทงเป็นจำคุก 2 เดือน ปรับ 8,000 บาท ไม่ปรากฏว่าจำเลยได้รับโทษจำคุกมาก่อน โทษจำคุกจึงให้รอการลงโทษไว้มีกำหนด 1 ปี ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 56 ไม่ชำระค่าปรับจัดการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 29, 30 และให้จำเลยโฆษณาคำพิพากษาในหนังสือพิมพ์

จำเลย ฎีกา

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ปรากฏว่าหนังสือพิมพ์สยามโพสต์ฉบับลงวันเสาร์ที่ 9 มกราคม 2536 เขียนข้อความว่า "ผู้ที่ไปรายงานให้อุပ္ทูตซาอุดีอาระเบียทราบมีเหตุผลอะไรที่ต้องแอบขายเพื่อนให้อุပ္ทูต" และข้อความที่ว่า "สาเหตุที่พันตำรวจเอกคนนั้นแอบไปสารภาพโต้ปากกับอุပ္ทูตเพื่อสร้างความดีความชอบให้กับตนเอง พันตำรวจโทสมคิดรู้เต็มอกกว่า เพื่อนนายตำรวจในทีมคนไหนแอบใช้มีดปักหลังเพื่อน" และหนังสือพิมพ์สยามโพสต์ฉบับวันจันทร์ที่ 11 มกราคม 2536 ลงข้อความว่า "และต่อมานายโมจาเอ็ด เอ อัล โนไวเซอร์ อุပ္ทูตซาอูฯ ได้ยื่นหนังสือร้องทุกข์กล่าวโทษ พ.ต.ท.สมคิด บุญถนอม ว่าเป็นผู้มีส่วนรู้เห็นในการหายตัวลับของนายโมฮัมเหม็ด อัลรู ไวรี นักธุรกิจชาวซาอูฯ โดยอ้างจากคำบันทึกของ พ.ต.อ.เทพรัตน์ รัตนวานิช

ว่าเป็นผู้รายงานให้ทราบ" เห็นว่าข้อความดังกล่าวเป็นการใส่ความว่าโจทก์เป็นคนไม่ดีโดยนำเรื่องไปบอกอุปทูตซาอุดีอาระเบียเป็นคนขายเพื่อนเพื่อหาความดีให้ตน จึงเป็นกรณีน่าจะทำให้โจทก์เสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่นหรือถูกเกลียดชัง ซึ่งจำเลยเองก็เบิกความยอมรับว่าจำเลยไม่ทราบว่าข้อความดังกล่าวนั้นจะเป็นความจริงหรือไม่ ฉะนั้นจำเลยจะอ้างว่าแสดงความคิดเห็นโดยสุจริต ดิชมด้วยความเป็นธรรมอันเป็นวิสัยของจำเลยซึ่งมีวิชาชีพของหนังสือพิมพ์ไม่ได้

พิพากษายืน

5.1.2.2 คดีที่ศาลพิพากษาว่าไม่เป็นการหมิ่นประมาท

ตัวอย่างที่ 1 กรณีหมิ่นประมาทนายแคล้ว โกศลวรรณนะ ตำแหน่งนายอำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย โดยอัยการจังหวัดเลยเป็นโจทก์ฟ้องคดี

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1551/2503

โจทก์ฟ้องว่า จำเลยได้บังอาจกล่าววาจาหมิ่นประมาทใส่ความนายแคล้ว โกศลวรรณนะ นายอำเภอท่าลี่ซึ่งหน้าและต่อหน้าผู้มีชื่ออีกหลายคน และได้บังอาจร่วมกับราษฎรอีก 9 คน ยื่นคำร้องทุกข์โฆษณากล่าวโทษหมิ่นประมาทใส่ความนายแคล้วต่อผู้ว่าราชการจังหวัดเลย ขอให้ลงโทษจำเลยตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 326, 328, 136, 90, 91 และ 332(2)

(จำเลยซึ่งเป็นครูใหญ่ประจำโรงเรียนกล่าวว่าผู้เสียหายซึ่งเป็นนายอำเภอว่าไม่เป็นประชาธิปไตย โดยบังคับให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาเลือกคนที่ผู้เสียหายชอบ ถ้าใครไม่เลือกก็ไม่ขอเงินเดือนขึ้นให้ และกล่าวว่า "การทำงานของผู้เสียหายไม่ทำตามคำพูด ทำงานไม่ขาวสะอาด" นั้น เมื่อได้ความว่าผู้เสียหายเป็นกรรมการชุดบ่อน้ำ ได้รับอนุมัติให้ใช้เงินชุดสระแต่ใช้ไปครั้งเดียว จำเลยซึ่งเป็นกรรมการร่วมด้วยรวมทั้งผู้ใหญ่บ้านได้ขอให้ผู้เสียหายนำเงินที่เหลือมาทำทำนบเพื่อกักน้ำไว้บริโภคโดยผู้เสียหายตกลงจะซื้อปูนซีเมนต์ส่งมาให้ แต่ผู้เสียหายได้เอาเงินที่เหลือไปใช้จ่ายทางอื่นโดยมิได้ให้จำเลยทราบ การทำงานบึงจึงไม่เสร็จ)

จำเลยให้การปฏิเสธ ต่อสู้ว่าการกระทำของจำเลยได้รับการยกเว้นตามกฎหมาย

ศาลชั้นต้นพิพากษาว่าจำเลยมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 136, 326 วางโทษจำคุก 2 เดือน ปรับ 600 บาท คำให้การของจำเลยเป็นประโยชน์แก่การพิจารณาคดีปราณีลดโทษให้กึ่งหนึ่งคงจำคุก 1 เดือน ปรับ 300 บาท โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้มีกำหนด 1 ปี

โจทก์จำเลยต่างอุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน

จำเลยฎีกา

ศาลฎีกาเห็นว่า ถ้อยคำของจำเลยที่กล่าวตามที่ศาลล่างฟังมา คือ

1. ผู้เสียหายไม่เป็นประชาติปีไตย โดยบังคับให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาเลือกคนที่ผู้เสียหายชอบ ถ้าใครไม่เลือกก็ไม่ขอเงินเดือนขึ้นให้ นั้น เห็นว่าถ้อยคำที่จำเลยกล่าวนี้ ถ้าเป็นความจริงก็ถือได้ว่าเป็นประโยชน์แก่สาธารณชน เพราะการเลือกตั้งผู้แทนราษฎรอันเป็นระบอบการปกครองแบบประชาติปีไตยต้องเป็นไปด้วยความสมัครใจของราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ตามที่จำเลยนำสืบมีเหตุผลให้น่าเชื่อว่าเป็นความจริง จำเลยจึงควรได้รับการยกเว้นตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 330

2. ส่วนข้อที่จำเลยกล่าวว่า การทำงานบ ผู้เสียหายไม่ทำตามคำพูด ทำงานไม่ชาวสะอาดนั้น เล่าตามที่อองสำนวนก็ได้ความว่า จำเลยเป็นครูใหญ่โรงเรียนประชาบาลบ้านโคกใหญ่และเป็นกรรมการหมู่บ้านช่วยเหลือผู้ใหญ่อันด้วย ส่วนผู้เสียหายก็เป็นกรรมการดำเนินการขุดบ่อน้ำ สระน้ำ และเป็นเจ้าพนักงานควบคุมดูแลราชการบริหารส่วนท้องที่ ในปี พ.ศ. 2498 ผู้เสียหายได้รับอนุมัติให้ใช้เงินจัดระบบอาชีพจำนวน 4,000 บาท ทำการขุดสระที่บ้านโคกใหญ่ได้ใช้จ่ายเงินไปเพียง 2,000 บาท ซึ่งจำเลยนี้ก็ได้อาศัยอยู่ด้วยจำเลยและผู้ใหญ่อันโคกใหญ่ได้ร้องขอผู้เสียหายให้นำเงินที่เหลือมาทำงานบเพื่อกักน้ำไว้บริโภค แต่โดยเหตุที่ผู้เสียหายได้กั้นเอาเงินที่เหลือจากการขุดสระไปทำการขุดบ่อน้ำที่อื่น จึงจัดซื้อปูนส่งมาทำงานบรายนี้ได้เพียง 20 ถุง และผู้เสียหายก็ได้แจ้งเหตุให้จำเลยและราษฎรบ้านโคกใหญ่ทราบว่าเป็นเงินที่เหลือจากการขุดสระน้ำได้ใช้จ่ายไปทางอื่น ถ้อยคำที่จำเลยกล่าวถือได้ว่าเป็นการกล่าวโดยสุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 329 และอยู่ในวิสัยของการติชมตามมาตรานั้น ด้วย การกระทำของจำเลยหาเป็นผิดฐานหมิ่นประมาทไม่

ส่วนในปัญหาที่ว่า การพูดของจำเลยจะเป็นการดูหมิ่นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 136 หรือไม่นั้น ศาลฎีกาเห็นว่าที่จะเป็นความผิดตามมาตรานี้ ต้องเป็นเรื่องที่เจ้าพนักงานกระทำการตามหน้าที่หรือเพราะได้กระทำการตามหน้าที่ แต่ในเรื่องเลือกตั้ง นายแคล้วโกศลวรรณนะ ได้บังคับให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาเลือกตั้งคนที่ผู้เสียหายต้องการ การกระทำเช่นนี้เป็นการนอกหน้าที่จึงหาเข้ามาตรา 136 ไม่ ส่วนที่จำเลยพูดเรื่องทำงานบก็เป็นกรกล่าวโดยสุจริตและอยู่ในวิสัยของการติชมธรรมดาในฐานะที่ผู้เสียหายก็เป็นกรรมการอยู่ด้วย ไม่ต้องด้วยมาตรา 136 เช่นเดียวกัน

จึงพิพากษากลับ ให้ยกฟ้องโจทก์

ตัวอย่างที่ 2 กรณีหมิ่นประมาทพลาตารวจโทเสรี เตมียเวส ตำแหน่งผู้บัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3167/2545

โจทก์ฟ้องว่า จำเลยที่ 1 เป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัด มีวัตถุประสงค์ในการจัดพิมพ์และจำหน่ายหนังสือพิมพ์ข่าวสดที่ราชอาณาจักกร มีจำเลยที่ 2 เป็นบรรณาธิการผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา จำเลยที่ 3 เป็นผู้ประพันธ์ข้อความในคอลัมน์ที่มีชื่อว่า "ชกไม่มีมุม" โดยใช้นามปากกาว่า "วงค์ ตาวัน" เมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม 2542 เวลากลางวันและกลางคืนต่อเนื่องกัน จำเลยทั้งสามได้ร่วมกันเขียนและตีพิมพ์โฆษณาข้อความแสดงความคิดเห็น ตีชมโจทก์ด้วยความไม่เป็นธรรม ไม่สุจริต ใส่ความหมิ่นประมาทโจทก์ต่อผู้อ่านหนังสือพิมพ์รายวัน "ข่าวสด" ด้วยการตีพิมพ์ลงโฆษณาข้อความในหนังสือพิมพ์ "ข่าวสด" ฉบับวันพุธที่ 5 พฤษภาคม 2542 ในคอลัมน์ที่มีชื่อว่า "ชกไม่มีมุม" โดยใช้นามปากกาว่า "วงค์ ตาวัน" มีข้อความว่า "ข้อสำคัญต้องตระหนักว่าเป็นเจ้าหน้าที่เป็นข้าราชการในยุคประชาธิปไตย" "ไม่จำเป็นธรรมดาเมื่อบอาจโดนแฉงจับกันในเรื่องเผาหุ่น-เผาโลงกันวุ่นแฉงเหมือนกับที่โดนมาแล้ว ถือเป็นรายแรกของโลกเลยก็ว่าได้" "บิล คลินตันผู้นำมหาอำนาจโลกโดนเผาเป็นประจำ ถ้าใจเล็กเป็นอวัยวะมด ก็คงแฉงจับกันไปแล้วทั่วโลก" "โลกทุกวันนี้พัฒนาไปมาก ทั่วทุกวงการต้องเปิดหูเปิดตาให้กว้างอย่าปิดกันโลกทัศน์ตัวเองจนมืดทึบแคบสั้น" "ยังเป็นเจ้าหน้าที่เป็นข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ถ้าใจไม่เป็นผู้ใหญ่ เออะอะจะใช้แต่อำนาจจัดการกับคนที่บังอาจมาวิพากษ์วิจารณ์ ก็คนโรคจิต บ้าอำนาจดี ๆ นี่เอง" "มีคนสงสัยกันไม่น้อยว่ากองปราบฯ ยุคที่ผ่านมากลายเป็นหน่วยงานที่ทำงานให้ใคร เรื่องปราบปรามโจรผู้ร้ายไม่เห็นทำ ดีแต่ใช้อำนาจ ใช้อำนาจในมือมาสนองอารมณ์ส่วนตัว..." "...กองกำกับฯ นี้จะเป็นหน่วยงานที่คอยดำเนินคดีกับแกนนำมีอบนักประชาธิปไตย" "กระทั่งมีบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ต้องโดนดำเนินคดีมากที่สุด" "ความจริงก็ไม่ได้ลับ ไม่ได้น่ากลัวอะไรหรอกก็แค่พวกโรคจิตเท่านั้นแหละ" คำว่า "โรคจิต" หมายความว่า ผู้ที่มีจิตใจไม่ปกติ จิตฟั่นเฟือน วิปลาส พิกลพิการทางจิต ไม่สมประกอบมีความบกพร่องทางจิตใจ มีอาการพิการทางสมอง และขาดสติสัมปชัญญะเป็นบุคคลที่มีจิตใจไม่เหมือนบุคคลปกติธรรมดาทั่วไป ซึ่งต้องได้รับการแก้ไขเยียวยาจากจิตแพทย์ คำว่า "บ้าอำนาจ" หมายความว่า เมื่อมีอำนาจแล้ว ลุ่มหลงมัวเมาในอำนาจใช้อำนาจในทางที่ผิด หลงระเริงกับยศฐาบรรดาศักดิ์ ถ้าเป็นบุคคลก็คือบุคคลประเภทที่ปฏิบัติตัวอยู่เหนือบุคคลอื่น อยู่เหนือสังคม อยู่เหนือกฎหมายเปรียบตนตั้งผู้มีอำนาจล้นฟ้าเยี่ยงข้าราชการในระบบอบสมบูรณาญาสิทธิราช ทำตามอำเภอใจตนเองเท่านั้นไม่อาจมีใครมาแตะต้องหรือขัดใจได้ หากบุคคลใดบังอาจทำให้ชุ่นข้องหมองใจ จะต้องได้รับโทษตามอำนาจที่มีชอบด้วยกฎหมายของบุคคลผู้บ้าอำนาจนั้น แม้การกระทำนั้นจะชอบหรือมิชอบด้วยกฎหมายก็ตาม คำว่า "ใจเล็กเป็นอวัยวะมด" หมายความว่า เป็นคนที่ใจแคบขี้บ่นขี้ใจ ใจเล็กเป็นอวัยวะมด สมองเล็ก วิสัยทัศน์มุ่มมองในแง่ต่าง ๆ แคบอยู่ใน

เฉพาะโลกของตนเองเท่านั้น เปรียบแล้วเสมือนเช่นกบในกะลาไม่รู้ความเป็นไปของสังคม ไม่เปิดใจกว้างเพื่อรับสิ่งใหม่ ๆ ในการเปลี่ยนแปลงของสังคมในยุคปัจจุบัน ในประเด็นแห่งความหมายของข้อความข้างต้น หมายถึง ข้าราชการตำรวจชั้นผู้ใหญ่ท่านหนึ่งในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ผู้มีอำนาจสั่งการ แต่จิตใจคับแคบไม่เป็นผู้ใหญ่ใช้อำนาจจัดการกับคนที่มาวิพากษ์วิจารณ์ตนเองโดยไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ทั้งยังวิพากษ์วิจารณ์ข้าราชการผู้ใหญ่ท่านนั้นเป็นคนโรคจิต เป็นคนบ้าอำนาจ เรื่องปราบปรามโจรผู้ร้ายไม่ยอมทำ ดีแต่เป็นคนที่ใช้อำนาจ ใช้กฎหมายในมือมาสนองอารมณ์ส่วนตัว ซึ่งข้าราชการตำรวจชั้นผู้ใหญ่ที่จำเลยทั้งสามได้แสดงความคิดเห็นตขมนั้น หมายถึงโจทก์ ดังจะเห็นได้จากข้อความที่จำเลยทั้งสามได้ตีพิมพ์ลงโฆษณาในหนังสือพิมพ์"ข่าวสด" ฉบับวันพุธที่ 5 พฤษภาคม 2542 ในคอลัมน์ "ชกไม่มีมุม" ความว่า "มีคนสงสัยกันไม่น้อยกว่า กองปราบยุคที่ผ่านมา กลายเป็นหน่วยงานที่ทำงานให้ใคร เรื่องปราบปรามโจรผู้ร้ายไม่เห็นทำ ดีแต่ใช้อำนาจใช้กฎหมายในมือมาสนองอารมณ์ส่วนตัว..." นั้น ซึ่งผู้บัญชาการสอบสวนกลางผู้มีหน้าที่กำกับดูแลกองปราบปรามปัจจุบันนี้คือพลตำรวจโทล้วน ปานรศทิพ และผู้บัญชาการสอบสวนกลางซึ่งมีหน้าที่กำกับดูแลกองปราบปรามยุคที่ผ่านมา คือ โจทก์ เพราะฉะนั้นการที่จำเลยทั้งสามกล่าวในคอลัมน์ดังกล่าว "...กองปราบปรามยุคที่ผ่านมา..." จึงหมายถึงตัวโจทก์ ในหนังสือพิมพ์ข่าวสดรายวันฉบับประจำวันเสาร์ที่ 14 มีนาคม 2542 ในคอลัมน์ "ชกไม่มีมุม" มีนามปากกาว่า "วงศ์ดาววัน" ขึ้นหัวเรื่องว่า "ยุคใครยุคมัน" ความว่า "การร้อยพันคดีวันนี้มี พล.ต.ท.เสรี เตมียเวส ผบช.ก.เป็นผู้ลงมือเสียเองด้วย โดยได้รับมอบหมายจาก พล.ต.อ.สนอง วัฒนวรางกูร รอง อ.ตร.ฝ่ายสอบสวน" "เห็นชื่อสนอง-เสรีแล้ว พล.ต.อ.สล้าง บุนนาค คงร้องไห้อีหยาพร้อมทั้งเห็นหน้า พล.ต.มนูญกฤต รูปขจร ขึ้นมาทันที" "ทุกวันนี้ใคร ๆ ก็รู้ว่า พล.ต.มนูญกฤต ที่ปรึกษาใหญ่ของเสธ. นั้น รวม.มหาดไทยนั้นเป็นศูนย์รวมของความเป็นไปในมหาดไทยแทบทั้งหมด" "ถึงแม้จะมองกันว่าเป็นศึกแค้นทางการเมือง มองกันว่า พล.ต.ท.เสรีก็เป็นหนึ่งในอำนาจของมหาดไทยยุคปัจจุบันก็ตาม" ซึ่งข้อความในคอลัมน์ดังกล่าวนี้ได้อธิบายความหมายคำว่า "กองปราบยุคที่ผ่านมา" ชัดเจน กล่าวถึงการทำงานในยุคที่โจทก์ดำรงตำแหน่งเป็นผู้บัญชาการสอบสวนกลาง ทำหน้าที่กำกับดูแลกองปราบปรามในยุคที่ผ่านมาเพื่อให้ผู้อ่านหนังสือพิมพ์ข่าวสดหรือประชาชนทั่วไปเข้าใจว่า กองปราบยุคที่ผ่านมานั้น คือ โจทก์ ในหนังสือพิมพ์ "ข่าวสด" ฉบับลงวันจันทร์ที่ 26 เมษายน 2542 ในคอลัมน์ที่มีชื่อว่า "ชกไม่มีมุม" อีกเช่นกัน ขึ้นหัวเรื่องว่า "ยุคใคร" มีข้อความว่า "โดยที่ พล.ต.ท.ล้วน ไม่จำเป็นต้องแสดงออกนอกหน้าว่าเป็นตำรวจที่คอยรับใช้นักการเมืองรับใช้เสธ.นั้น รับใช้พรรคประชาธิปไตยอย่างสุดจิตสุดใจ" "แตกต่างไปจากนายตำรวจบางคนที่ยพยายามกระทำก่อนนี้ จนเสียผู้เสียคนไปแล้ววันนี้" "พล.ต.ท.ล้วนเป็นนายตำรวจที่ทำงานดี ลีลาอันสุภาพไม่ใช่ก้าวร้าว เอา "ปาก" ทำงาน เอา "ปาก" สร้างชื่อ สร้างภาพแต่พร้อม ๆ กัน พล.ต.ท.ล้วน ก็หนักแน่นในจังหวะที่สำคัญ ไม่ว่าจะในการทำคดีต่างๆ ซึ่งเน้นตามพยานหลักฐานตามเนื้อผ้า

จริง ๆ" "นายตำรวจชุดที่พาเหรดเข้ามาคุมตำแหน่งหลัก ๆ ในกองปราบฯ ยุคก่อนหน้านั้น ถึงนาที่นี้ก็ต้องพาเหรดออกนอกหน่วยไปตามๆ กัน" "ในระดับรองผู้การนั้น พ.ต.อ.วิชัย เย็นสุดใจ คนดังแห่งยุคที่แล้ว ฐะตาค่อนใครเก็บข้าวของไปล่วงหน้า ก็ต้องไปทำงานที่ใหม่ที่กองตำรวจรถไฟ" **คอลัมน์ดังกล่าวนี้** ได้เล่าถึงการเปรียบเทียบการทำงานของโจทก์ ขณะดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการสอบสวนกลาง ซึ่งกำกับดูแลกองปราบปรามยุคที่ผ่านมากับพลตำรวจโทล้วน ปานรศทิพ ผู้บัญชาการสอบสวนกลาง ซึ่งกำกับดูแลกองปราบปรามยุคปัจจุบันเพื่อให้ผู้อ่านหนังสือพิมพ์ข่าวสดหรือประชาชนทั่วไปเข้าใจว่า กองปราบยุคที่ผ่านมานั้น คือ โจทก์ ทำให้โจทก์ได้รับความเสียหายต่อชื่อเสียงและต่อภาพพจน์ของโจทก์ในฐานะนายตำรวจตงจีนผู้ซื่อสัตย์ มีฝีมือแห่งวงการตำรวจไทยที่โจทก์ได้ยึดถือปฏิบัติมาโดยตลอดและถูกดูหมิ่นหรือถูกเกลียดชัง จากผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาของโจทก์และหรือจากประชาชนทั่วไปผู้อ่านหนังสือพิมพ์ดังกล่าว เหตุเกิดทั่วทุกตำบล อำเภอ จังหวัด ทั่วราชอาณาจักรไทยทั้งเวลากลางวันและเวลากลางคืนต่อเนื่องกัน ขอให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 326, 328, 83, 90, 91 และพระราชบัญญัติการพิมพ์พ.ศ. 2484 มาตรา 4, 5, 48 ให้จำเลยทั้งสามร่วมกันตีพิมพ์โฆษณาคำพิพากษาของศาลทั้งหมด และคำขอขมาต่อโจทก์ด้วยตัวอักษรขนาด 14 ปอยท์จำนวนหนึ่งในสี่ส่วนของหน้า หรือ 6 คอลัมน์ 12 นิ้ว ในหนังสือพิมพ์รายวันฉบับภาษาไทยทุกฉบับที่ออกจำหน่ายทั่วราชอาณาจักรเป็นระยะเวลา 15 วัน ติดต่อกัน โดยให้จำเลยทั้งสามร่วมกันหรือแทนกันชำระค่าใช้จ่ายทั้งหมด และห้ามมิให้จำเลยทั้งสามประกอบอาชีพเป็นนักหนังสือพิมพ์ นักเขียน หรือนักประพันธ์ หรือวิชาชีพโรงพิมพ์ หรือบรรณาธิการ ผู้พิมพ์โฆษณาหนังสือพิมพ์ มีกำหนด 5 ปี นับแต่วันพ้นโทษ

ศาลชั้นต้นได้สวนมูลฟ้องแล้ว เห็นว่า คดีไม่มีมูล พิพากษายกฟ้อง

โจทก์อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน

โจทก์ฎีกาโดยผู้พิพากษาซึ่งพิจารณาและลงชื่อในคำพิพากษาศาลชั้นต้น อนุญาตให้ฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า "พิเคราะห์แล้ว มีปัญหาต้องวินิจฉัยขั้นนี้ว่า คดีโจทก์มีมูลความผิดตามฟ้องหรือไม่ เห็นว่า การใส่ความผู้อื่นต่อบุคคลที่สามจนทำให้ผู้นั้นต้องเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่นหรือถูกเกลียดชังอันจะเป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 326 และมาตรา 328 นั้น จะต้องได้ความว่าการใส่ความดังกล่าวได้ระบุถึงตัวบุคคลผู้ถูกใส่ความเป็นการยืนยันแน่นอน หรือหากไม่ระบุถึงผู้ที่ถูกใส่ความโดยตรง การใส่ความนั้นก็ต้องได้ความว่าหมายถึงบุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยเฉพาะ ส่วนการใส่ความที่เป็นถ้อยคำหรือข้อความอันจะทำให้ผู้ที่ถูกใส่ความต้องเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชังก็มีโทษจะ

พิจารณาหรือวัดจากความรู้สึกของผู้ถูกใส่ความเป็นสำคัญแต่อย่างใด เพราะอารมณ์และความรู้สึกของบุคคลจะมีที่มาจากความเห็นแก่ตนเองของแต่ละบุคคลแตกต่างกัน ดังนั้น การพิจารณาว่าถ้อยคำหรือข้อความใดจะเป็นการใส่ความผู้อื่นจนทำให้เสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่นหรือถูกเกลียดชังหรือไม่ จึงต้องพิจารณาจากการรับรู้ถึงอารมณ์ความรู้สึกและความเข้าใจในถ้อยคำหรือข้อความนั้นของวิญญูชนทั่ว ๆ ไป เป็นเกณฑ์ที่จะให้รับฟังว่าเป็นหมิ่นประมาทตามบทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 326 และมาตรา 328 หรือไม่ ข้อความที่จำเลยทั้งสามตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ข่าวสด ฉบับลงวันที่ 5 พฤษภาคม 2542 ตามเอกสารหมาย จ.1 ที่โจทก์บรรยายฟ้องอ้างว่าเป็นการหมิ่นประมาทโจทก์ความว่า "ข้อสำคัญต้องตระหนักว่าเป็นเจ้าหน้าที่ เป็นข้าราชการในยุคประชาธิปไตย ไม่นับบรรดามีอบอาจโดนแจ้งจับกันในเรื่องเผาหุ่นเผาโลงกันวุ่นแน่ เหมือนกับที่โดนมาแล้ว ถือเป็นรายแรกของโลกเลยก็ว่าได้ บิล คลินตัน ผู้นำมหาอำนาจโลกโดนเผาเป็นประจำ ถ้าใจเล็กเป็นอวัยวะมด ก็คงแจ้งจับกันไปแล้วทั่วโลก" โลกทุกวันนี้พัฒนาไปมาก ทั่วทุกวงการต้องเปิดหูเปิดตาให้กว้าง อย่าปิดกั้นโลกทัศน์ตัวเองจนมืดทึบ แคบสั้น" ยิ่งเป็นเจ้าหน้าที่เป็นข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ ถ้าใจไม่เป็นผู้ใหญ่ อะอะจะใช้แต่อำนาจจัดการกับคนที่บังอาจมาวิพากษ์วิจารณ์ ก็คนโรคจิตบ้าอำนาจดี ๆ นี่เอง" "มีคนสงสัยกันไม่น้อยกว่ากองปราบยุคที่ผ่านมากลายเป็นหน่วยงานที่ทำงานให้ใคร เรื่องปราบปรามโจรผู้ร้ายไม่เห็นทำดีแต่ใช้อำนาจ ใช้กฎหมายในมือมาสนองอารมณ์ส่วนตัว..." "...กองกำกับฯ นี่จะเป็นหน่วยงานที่คอยดำเนินคดีกับแกน มีอบนักประชาธิปไตย" "กระทั่งมีบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ต้องโดยดำเนินคดีมากมายที่สุด" "ความจริงก็ไม่ได้ลับ ไม่ได้น่ากลัวอะไรหรอก ก็แค่พวกโรคจิตเท่านั้นแหละ" นั้น ก็เป็นข้อความทั่ว ๆ ไป ที่วิจารณ์การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ปฏิบัติต่อประชาชนที่มาร่วมชุมนุมตามสิทธิที่จะทำได้ในระบอบประชาธิปไตยว่าไม่เหมาะสมไม่ควรเท่านั้น ดังเช่นศาลล่างทั้งสองวินิจฉัยมาชอบแล้ว ซึ่งข้อความดังกล่าวไม่มีตอนใดที่จะให้รับฟังว่าเป็นการกล่าวร้ายใส่ความ แม้จะมีคำว่า คนโรคจิตหรือบ้าอำนาจอยู่ด้วยก็เป็นถ้อยคำที่จำเลยที่ 3 กล่าวออกมาด้วยความรู้สึกที่เห็นว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ควรกระทำการใด ๆ รุนแรงต่อประชาชนผู้มาชุมนุมเท่านั้น มิได้กล่าวหาถึงขั้นว่าประพฤติน่าชังกระทำกรหัตถ์ต่อกฎหมายและศีลธรรมอันดีหรืออื้อราษฎรบังหลวงแต่อย่างใด นอกจากนี้ถ้อยคำดังกล่าวคงกล่าวถึงเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยทั่ว ๆ ไปที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับประชาชนที่มาชุมนุมกันเท่านั้น มิได้ระบุเฉพาะเจาะจงว่าเป็นผู้ใด ถึงแม้จะมีระบุถึงกองปราบปรามอยู่ด้วย ก็เป็นกล่าวโดยธรรม มิได้ระบุตัวเจ้าพนักงานตำรวจในกองปราบปรามคนใดคนหนึ่งโดยเฉพาะ หรือตำรวจหน่วยใดในกองปราบปรามที่ระบุได้แน่นอน ดังนั้น เจ้าพนักงานตำรวจที่สังกัดกองปราบปรามคนใดคนหนึ่งจึงไม่อาจกล่าวอ้างว่าเป็นผู้เสียหายได้ โจทก์ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการสอบสวนกลางถึงแม้จะทำหน้าที่กำกับดูแลกองปราบปรามก็ไม่ใช่ผู้เสียหายที่

จะนำคดีมาฟ้องจำเลยทั้งสามได้ ที่ศาลล่างทั้งสองวินิจฉัยว่าคดีโจทก์ที่ไม่มีมูลความผิดและพิพากษายกฟ้องมานั้นชอบแล้ว ฎีกาโจทก์ฟังไม่ขึ้น"

พิพากษายืน

ตัวอย่างที่ 2 กรณีหมิ่นประมาทพลตำรวจโทเสรี เตมียเวส ตำแหน่งผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3654/2543

โจทก์ฟ้องว่า โจทก์รับราชการตำรวจ ตำแหน่งผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ จำเลยที่ 1 รับราชการตำรวจ ตำแหน่งผู้บังคับการส่วนตรวจราชการ 3 จเรตำรวจ จำเลยที่ 2 เป็นบรรณาธิการผู้พิมพ์ผู้โฆษณาหนังสือพิมพ์ข่าวสด จำเลยทั้งสองร่วมกระทำความผิดต่อกฎหมายหลายกรรมต่างกัน คือ จำเลยทั้งสองได้ร่วมกันใส่ความหมิ่นประมาทโจทก์โดยการโฆษณาทางหนังสือพิมพ์ข่าวสดต่อบุคคลที่สาม โดยจำเลยที่ 1 เจตนาให้จำเลยที่ 2 นำข้อความหมิ่นประมาทโจทก์ที่จำเลยที่ 1 ยื่นฟ้องโจทก์ต่อศาลอาญากรุงเทพใต้ ลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ข่าวสด ขอให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 83, 91, 136, 326, 328 พระราชบัญญัติการพิมพ์ พ.ศ. 2484 มาตรา 4, 48 และให้จำเลยทั้งสองโฆษณาคำพิพากษาของศาล(ฉบับเต็ม) ในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เดลินิวส์ แนวหน้า มติชน และข่าวสดโดยใช้ขนาดตัวอักษรสูง 2 มิลลิเมตร ความกว้าง 1.5 มิลลิเมตร เป็นเวลา 15 วันติดต่อกันโดยให้จำเลยทั้งสองร่วมกันหรือแทนกันเป็นผู้ชำระค่าโฆษณาทั้งหมด กับห้ามจำเลยที่ 2 ประกอบอาชีพเกี่ยวกับหนังสือพิมพ์เป็นเวลา 5 ปี นับแต่วันพ้นโทษตามคำพิพากษา

ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง

โจทก์อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน

โจทก์ฎีกา โดยผู้พิพากษาซึ่งพิจารณาและลงชื่อในคำพิพากษาศาลชั้นต้นอนุญาตให้ฎีกา

ระหว่างการพิจารณาของศาลฎีกา โจทก์ยื่นคำร้องขอถอนฟ้องเฉพาะจำเลยที่ 1 จำเลยที่ 1 ไม่ค้าน เนื่องจากคดีนี้โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 136, 326 และ 328 ความผิดตามมาตรา 326 และ 328 เป็นความผิดต่อส่วนตัว โจทก์จะถอนฟ้องในเวลาใดก่อนคดีถึงที่สุดก็ได้ เมื่อจำเลยที่ 1 ไม่ค้านจึงอนุญาตให้โจทก์ถอนฟ้องได้และสิทธินำคดีอาญามาฟ้องย่อมระงับไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 39(2) จึงให้จำหน่ายคดีเฉพาะความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 326 และ 328 จากสารบบความสำหรับความผิดตาม

ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 136 ไม่ใช่คดีความผิดต่อส่วนตัว เมื่อโจทก์ขอถอนฟ้องหลังจากศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาแล้ว จึงไม่อนุญาตให้โจทก์ถอนฟ้องในความผิดฐานดังกล่าว

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า "การกระทำของจำเลยทั้งสองตามที่โจทก์บรรยายฟ้องเป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทและดูหมิ่นเจ้าพนักงานหรือไม่ ตามคำฟ้องข้อ 2 โจทก์บรรยายฟ้องว่าจำเลยทั้งสองร่วมกันหมิ่นประมาทใส่ความโจทก์หลายกรรมต่างกันโดยโจทก์แยกการหมิ่นประมาทในแต่ละกรรมเป็นข้อ ก. และข้อ ข. และในแต่ละข้อดังกล่าวโจทก์แยกเป็น 2 ย่อหน้า ย่อหน้าแรกของคำฟ้องข้อ ก. และข้อ ข. ในแต่ละข้อโจทก์ระบุว่าจำเลยที่ 1 เจตนาให้จำเลยที่ 2 ซึ่งเป็นบรรณาธิการ ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา หนังสือพิมพ์ข่าวสดนำข่าวเพื่อไขข่าวแพร่หลาย โดยนำข้อความหมิ่นประมาทโจทก์ที่จำเลยที่ 1 ยื่นฟ้องโจทก์ต่อศาลอาญากรุงเทพใต้ลงพิมพ์โฆษณาในหนังสือพิมพ์ข่าวสด และจำเลยที่ 2 ได้ลงพิมพ์โฆษณาในหนังสือพิมพ์ข่าวสดซึ่งข้อความตามที่ปรากฏในย่อหน้าที่สองของคำฟ้องข้อ ก. และข้อ ข. จำนวน 2 ฉบับตามเอกสารท้ายฟ้องหมายเลข 1 และ 2 นอกจากนี้โจทก์ยังบรรยายฟ้องข้อ 3 ต่อไปว่า เมื่อผู้พิพากษาศาลอาญากรุงเทพใต้เจ้าพนักงานศาล สื่อมวลชนต่าง ๆ และประชาชนได้ยินได้ทราบ และได้อ่านข้อความคำฟ้องที่จำเลยที่ 1 ยื่นฟ้องโจทก์ต่อศาลอาญากรุงเทพใต้และที่จำเลยที่ 2 ได้เผยแพร่คำฟ้องหมิ่นประมาทโจทก์ตามคำฟ้องข้อ ก. และข้อ ข. ในหนังสือพิมพ์ข่าวสดตามเอกสารท้ายฟ้องหมายเลข 1 และ 2 แล้ว ทำให้บุคคลดังกล่าวมาข้างต้นเชื่อว่าโจทก์ไม่ซื่อสัตย์สุจริตเป็นคนไม่ดีไม่มีคุณธรรม มีเจตนากลั่นแกล้งจำเลยที่ 1 ให้ต้องรับโทษทางอาญา เป็นเหตุให้โจทก์ได้รับความเสียหาย

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า โจทก์ยืนยันในคำฟ้องคดีนี้อย่างแข็งขันว่าข้อความที่จำเลยที่ 2 นำไปลงพิมพ์โฆษณาในหนังสือพิมพ์ข่าวสดตามเอกสารท้ายฟ้องหมายเลข 1 และ 2 ซึ่งโจทก์นำมาบรรยายไว้ในฟ้องข้อ 2 ก. และข้อ 2 ข. เป็นข้อความในคำฟ้องที่จำเลยที่ 1 ยื่นฟ้องโจทก์ต่อศาลอาญากรุงเทพใต้เป็นข้อความหมิ่นประมาทโจทก์ โดยไม่ปรากฏว่าเป็นคำให้สัมภาษณ์ของจำเลยที่ 1 ดังที่โจทก์ฎีกาแต่ประการใดข้อเท็จจริงจึงพึงเป็นยุติได้ว่า ข้อความที่โจทก์บรรยายฟ้องไว้ในข้อ 2 ก. และข้อ ข. กับข้อความตามเอกสารท้ายฟ้องหมายเลข 1 และ 2 เป็นข้อความในคำฟ้องที่จำเลยที่ 1 ยื่นฟ้องโจทก์ต่อศาลอาญากรุงเทพใต้ คำฟ้องของจำเลยที่ 1 และที่จำเลยที่ 2 ที่นำไปพิมพ์โฆษณาในหนังสือพิมพ์ข่าวสดดังกล่าวเป็นข้อความในกระบวนการพิจารณาคดีในศาล ทั้งข้อความในคำฟ้องที่จำเลยที่ 1 ยื่นฟ้องโจทก์ต่อศาลอาญากรุงเทพใต้ตามที่ได้รับความจากคำฟ้องของโจทก์ข้อ 2 ก. และข้อ 2 ข. ในคดีนี้กับที่จำเลยที่ 2 นำไปลงพิมพ์โฆษณาในหนังสือพิมพ์ข่าวสดตามเอกสารท้ายฟ้องหมายเลข 1 และ 2 ก็ปรากฏว่าล้วนเป็นข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับข้อหาความผิดที่จำเลยที่ 1 ฟ้องโจทก์ทั้งสิ้น ถือไม่ได้ว่าจำเลยที่ 1 ประสงค์จะหมิ่นประมาทโจทก์ หากแต่เพื่อประโยชน์แก่คดีของจำเลยที่ 1 ที่ฟ้องโจทก์เท่านั้น การกระทำของจำเลยที่ 1 จึงไม่เป็นการหมิ่นประมาทดูหมิ่นเจ้าพนักงานตาม

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 136 สำหรับข้อความที่จำเลยที่ 2 นำไปลงพิมพ์โฆษณาในหนังสือพิมพ์ข่าวสด ตามเอกสารท้ายฟ้องหมายเลข 1 และ 2 จำนวน 2 ฉบับ นั้น นอกจากข้อเท็จจริงจะฟังได้ตามคำฟ้องของโจทก์ในคดีนี้ว่าเป็นข้อความในคำฟ้องที่จำเลยที่ 1 ยื่นฟ้องโจทก์ต่อศาลอาญากรุงเทพใต้ดังได้วินิจฉัยมาแล้วข้างต้นแล้ว เมื่ออ่านคำฟ้องข้อ 3 แล้ว คดียังได้ความอีกว่าการกระทำของจำเลยที่ 2 เป็นการเผยแพร่คำฟ้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งตามคำฟ้องของโจทก์คดีนี้ไม่ปรากฏว่า การที่จำเลยที่ 2 นำข้อความในคำฟ้องที่จำเลยที่ 1 ยื่นฟ้องโจทก์ต่อศาลอาญากรุงเทพใต้ไปลงพิมพ์โฆษณาในหนังสือพิมพ์ข่าวสดนั้น มีข้อความอื่นนอกเหนือไปจากนั้นอันจะแสดงให้เห็นเจตนาไม่สุจริตของจำเลยที่ 2 การที่จำเลยที่ 2 นำข้อความดังกล่าวลงพิมพ์โฆษณาในหนังสือพิมพ์ข่าวสดตามเอกสารท้ายฟ้องหมายเลข 1 และ 2 จึงเป็นการรายงานข่าวเรื่องที่โจทก์ถูกจำเลยที่ 1 ฟ้องคดีอาญาต่อศาลอาญากรุงเทพใต้ ถือได้ว่า จำเลยที่ 2 ได้แจ้งข่าวด้วยความเป็นธรรมเรื่องการดำเนินการอันเปิดเผยในศาลโดยสุจริต จำเลยที่ 2 จึงได้รับความคุ้มครองตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 329(4) ไม่เป็นความผิดฐานหมิ่นประมาท และดูหมิ่นเจ้าพนักงานตามฟ้องเช่นนั้น ส่วนที่โจทก์ฎีกาว่าจำเลยที่ 2 เสนอข่าวเกี่ยวกับโจทก์ในการทำงานเดียวกันเป็นเวลาหลายวันติดต่อกันโดยเจตนาทำลายชื่อเสียงของโจทก์นั้น เห็นว่า ตามคำฟ้องโจทก์คดีนี้ โจทก์ระบุว่าจำเลยที่ 2 นำคำฟ้องที่จำเลยที่ 1 ยื่นฟ้องโจทก์ต่อศาลอาญากรุงเทพใต้ลงโฆษณาในหนังสือพิมพ์ข่าวสดฉบับวันที่ 25 มีนาคม 2542 และฉบับวันที่ 31 มีนาคม 2542 ตามเอกสารท้ายฟ้องหมายเลข 1 และ 2 ซึ่งตามเอกสารท้ายฟ้องดังกล่าวปรากฏข้อความไว้อย่างชัดเจนว่าหนังสือพิมพ์ข่าวสด ฉบับวันที่ 25 มีนาคม 2542 เป็นการเสนอคำฟ้องที่จำเลยที่ 1 ยื่นฟ้องโจทก์เมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2542 ส่วนฉบับวันที่ 31 มีนาคม 2542 เสนอคำฟ้องที่จำเลยที่ 1 ยื่นฟ้องโจทก์เมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2542 อีกคดีหนึ่ง การที่จำเลยที่ 2 นำคำฟ้องที่จำเลยที่ 1 ยื่นฟ้องโจทก์ในแต่ละคดีไปลงพิมพ์โฆษณาในหนังสือพิมพ์ข่าวสดคดีละฉบับ เป็นเพียงการเสนอข่าวเหตุการณ์ประจำวันที่เกิดขึ้นในแต่ละวันซึ่งเป็นหน้าที่ของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับจะต้องกระทำ จึงไม่เป็นข้อแสดงว่าจำเลยที่ 2 เจตนาทำลายชื่อเสียงของโจทก์ และถือไม่ได้ว่าจำเลยที่ 2 เสนอข่าวหรือแจ้งข่าวโดยไม่สุจริต อันจะเป็นผลให้จำเลยที่ 2 ไม่ได้รับความคุ้มครองตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 329(4) ดังที่ฎีกา ที่ศาลอุทธรณ์พิพากษายกฟ้องโจทก์มานั้นชอบแล้ว ศาลฎีกาเห็นฟ้องด้วย ฎีกาของโจทก์ฟังไม่ขึ้น"

พิพากษายืน

5.2 วิเคราะห์เหตุผลในคำพิพากษาฎีกาเกี่ยวกับความผิดทางอาญาฐานหมิ่นประมาท ที่กระทำต่อบุคคลสาธารณะในแวดวงการเมืองการปกครองและระบบราชการของประเทศไทย

จากตัวอย่างคำพิพากษาฎีกาเกี่ยวกับความผิดฐานหมิ่นประมาทที่นำมาใช้ในการศึกษาคำพิพากษาครั้งนี้ ทำให้เกิดความกระจ่างในประเด็นที่ว่าเรื่องใดบ้างที่ประชาชนสามารถที่จะแสดงออกซึ่งความคิดเห็นหรือวิพากษ์วิจารณ์ได้ หรือเรื่องใดบ้างที่เป็นเรื่องส่วนตัวโดยเฉพาะของบุคคลสาธารณะนั้นๆ รวมถึงแนวทางที่ศาลพิจารณาว่ากรณีใดบ้างที่เป็นการหมิ่นประมาทหรือไม่เป็นการหมิ่นประมาท

ในประเด็นที่เกี่ยวกับการพิสูจน์ให้เห็นว่าเรื่องใดเป็นเรื่องที่เป็นส่วนตัวโดยเฉพาะของบุคคลนั้น จากการพิจารณาคำพิพากษาของศาลฎีกาที่ยกมาเป็นตัวอย่าง จะเห็นได้ว่าศาลฎีกาได้วินิจฉัยว่าเรื่องส่วนตัว คือ เรื่องที่เกี่ยวกับบุคคลนั้นๆ โดยตรง ในฐานะที่เป็นคนธรรมดาคนหนึ่งที่ใช้ชีวิตอยู่ในสังคม แต่หากบุคคลดังกล่าวมีตำแหน่งหน้าที่ทางราชการ หรือได้กระทำการที่เกี่ยวข้องอันส่งผลกระทบต่อประชาชนในสังคมแล้วก็จะไม่ถือว่าเป็นเรื่องส่วนตัว นอกจากนี้ในประเด็นที่เกี่ยวกับเรื่องที่พิจารณาว่าจะเป็นประโยชน์แก่ประชาชนหรือไม่นั้น มีหลักอยู่ว่าเรื่องดังกล่าว หากประชาชนได้รู้หรือควรจะรู้แล้ว ทำให้ประชาชนเกิดความรู้เท่าทันและสามารถที่จะนำเรื่องดังกล่าวไปเป็นข้อมูลเพื่อปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันต่อไปได้ ก็ถือได้ว่าเป็นเรื่องที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชน นั่นเอง

ในการนี้ ผู้เขียนได้หยิบยกข้อความในคำพิพากษาฎีกาที่เป็นการชี้ให้เห็นถึงเหตุผลที่ศาลได้วางหลักเกณฑ์ไว้ว่า การแสดงออกซึ่งความคิดเห็นในเชิงวิพากษ์วิจารณ์ในเรื่องใดหรือการกระทำใดบ้างที่เป็นการหมิ่นประมาทต่อบุคคลสาธารณะในแวดวงการเมืองการปกครองและระบบราชการ รวมถึงเหตุผลที่ศาลได้ให้ไว้ในกรณีที่การกระทำไม่เป็นการหมิ่นประมาทด้วยเช่นกัน ซึ่งผู้เขียนขอแยกวิเคราะห์ ดังนี้

5.2.1 เหตุผลที่ศาลพิพากษาว่าเป็นการหมิ่นประมาท

1) การพิจารณาถ้อยคำที่ปรากฏในคำพิพากษาฎีกาที่ 6060/2548 ซึ่งเป็นกรณีที่จำเลยคือ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐเสนอข่าวเกี่ยวกับการทุจริตในธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การ จำกัด(มหาชน) โดยมีเนื้อหาพาดพิงถึงใจทักคือ นายชวน หลีกภัย ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งเป็นหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์และผู้นำฝ่ายค้านในสภา ในลักษณะกล่าวหาว่าเพิกเฉยและละเลยต่อการปฏิบัติหน้าที่ในการตรวจสอบข้อเท็จจริงต่างๆที่พบการทุจริต เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีนั้น พบว่าเหตุผลที่ศาลใช้ในการพิจารณาว่าจำเลยมีเจตนาหมิ่นประมาท ประกอบด้วย

1.1) การอ้างถึงความชำนาญในวิชาชีพหนังสือพิมพ์ที่สั่งสมมาเป็นระยะเวลา ยาวนาน ย่อมต้องทราบดีว่าข้อความที่นำมาลงนั้นจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลที่ตกเป็นข่าวหรือไม่ เพียงใด

1.2) การชี้ให้เห็นว่าในฐานะที่เป็นผู้พิมพ์ผู้โฆษณาหนังสือพิมพ์ มีอำนาจในการยับยั้งมิให้มีการลงพิมพ์ข้อความในหนังสือพิมพ์ได้ โดยควรที่จะต้องตรวจสอบความถูกต้องหรือสมควรที่จะนำลงพิมพ์เผยแพร่หรือไม่ แต่ทว่าจำเลยก็มีได้กระทำ

1.3) การสืบพยานฝ่ายจำเลย ทำให้ทราบว่าข้อความที่หนังสือพิมพ์นำมาลงพิมพ์ไม่มีหลักฐานการอ้างอิงถึงที่มาที่ไป อีกทั้งมิได้มีการกลั่นกรองแหล่งข่าวว่าเชื่อถือได้เพียงใด ซึ่งถือเป็นเรื่องที่เกิดจรรยาบรรณวิชาชีพ เพราะชี้ให้เห็นว่ามีเจตนาที่มุ่งเน้นแต่ยอดขาย โดยไม่คำนึงว่าจะทำให้ผู้อื่นได้รับความเสียหายหรือไม่

1.4) การที่จำเลยยอมรับว่าได้นำข้อความไปลงพิมพ์ ทั้งๆที่ตนเองก็ไม่ทราบว่าเป็นความจริงหรือไม่นั้น ย่อมแสดงให้เห็นว่าจำเลยมิได้แสดงข้อความโดยสุจริต ดิชมด้วยความเป็นธรรม จึงไม่อาจยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้ได้

2) การพิจารณาถ้อยคำที่ปรากฏในคำพิพากษาฎีกาที่ 785/2545 ซึ่งเป็นกรณีที่จำเลยคือหนังสือพิมพ์ดอกเบี๋ยธุรกิจรายสัปดาห์ เสนอข่าวเกี่ยวกับการทุจริตในธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การ จำกัด(มหาชน) โดยมีเนื้อหาพาดพิงถึงโจทก์คือ นายธารินทร์ นิมมานเหมินทร์ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง จากกรณีที่เป็นประธานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ โดยนำเสนอข้อความที่ทำให้ผู้อ่านเข้าใจว่าโจทก์อยู่เบื้องหลังความเสียหายที่เกิดขึ้นกับธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การ จำกัด(มหาชน) โดยโจทก์มีความผิดและถูกจับเป็นผู้ต้องหาในคดีอาญา ในข้อหาเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ และทำให้ผู้อื่นเข้าใจว่าโจทก์ได้ดำเนินคดีกับนายสอง วัชรศรีโรจน์ ในข้อหาบั่นทอนโดยอคติ มิได้ตั้งอยู่บนความถูกต้องและเป็นธรรม กลั่นแกล้งนายสอง วัชรศรีโรจน์ เพื่อช่วยเหลือ นายเกริกเกียรติ ซาลีจันทร์ ซึ่งเป็นเพื่อนกับโจทก์ พบว่าเหตุผลที่ศาลใช้ในการพิจารณาว่าจำเลยมีเจตนาหมิ่นประมาท ประกอบด้วย

2.1) การที่จำเลยได้ลงพิมพ์ข้อความพาดหัวข่าวพร้อมภาพใบหน้าของโจทก์ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับข้อความพาดหัวข่าวประกอบอยู่ด้วยกันนั้น ย่อมทำให้ผู้อ่านข่าวทั่วไปเข้าใจว่าโจทก์มีความผิดและจะถูกจับกุมดำเนินคดีอาญา อีกทั้งพยานจำเลยยังเบิกความคล้อยอีกด้วยว่าเมื่ออ่านข่าวดังกล่าวประกอบภาพใบหน้าโจทก์แล้วรู้สึกได้ว่าโจทก์กระทำความผิด ดังนั้นจึงสามารถอนุมานได้ว่าบุคคลใดก็ตามที่ได้อ่านข้อความดังกล่าว ย่อมมีความเข้าใจว่าโจทก์ต้องคดีอาญา

2.2) การที่โจทก์เบิกความว่าโจทก์ไม่เคยถูกเรียกไปสอบสวนดำเนินคดีและไม่ได้ถูกจับกุมตามที่พาดหัวข่าว ย่อมแสดงให้เห็นว่าข้อความที่จำเลยนำไปลงพิมพ์นั้นไม่เป็นความจริง ซึ่งทำให้โจทก์ได้รับความเสียหาย

2.3) การเบิกความของฝ่ายพยานโจทก์และฝ่ายพยานจำเลย ทำให้ทราบว่าการดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ได้กระทำในรูปแบบของคณะกรรมการฯ มิได้เป็นการดำเนินการแต่เพียงฝ่ายเดียวโดยโจทก์ซึ่งเป็นประธานคณะกรรมการฯ ในขณะที่นั้นแต่อย่างใด ย่อมถือได้ว่าจำเลยไม่ได้แสดงข้อความโดยสุจริตหรือตีความด้วยความเป็นธรรม

3) การพิจารณาถ้อยคำที่ปรากฏในคำพิพากษาฎีกาที่ 2155/2539 ซึ่งเป็นกรณีที่จำเลยคือ บรรณาธิการผู้พิมพ์ผู้โฆษณาหนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวัน ได้เสนอข่าวโดยมีเนื้อหาพาดพิงถึงโจทก์คือ นายณรงค์ วงศ์วรรณ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งเป็นหัวหน้าพรรคสามัคคีธรรม ว่ามีพฤติการณ์เกี่ยวข้องกับยาเสพติดโดยมีส่วนพัวพันกับการค้าเฮโรอีนข้ามประเทศจนถูกขึ้นบัญชีดำไม่ให้วีซ่าเข้าประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศออสเตรเลีย พบว่าเหตุผลที่ศาลใช้ในการพิจารณาว่าจำเลยมีเจตนาหมิ่นประมาท ประกอบด้วย

3.1) การชี้ให้เห็นว่าการกระทำของจำเลยเป็นการกระทำที่กระทบกระเทือนต่อสิทธิของโจทก์ ด้วยเหตุที่โจทก์ก็ได้กระทำการใดๆต่อจำเลยมาก่อน ดังนั้นจำเลยจึงไม่อาจอ้างว่าการนำเสนอเรื่องราวของโจทก์เป็นการกระทำเพื่อป้องกันตนหรือป้องกันส่วนได้ส่วนเสียเกี่ยวกับตนได้ ซึ่งถือว่าเป็นการใช้สิทธิของตนในทางที่มีขอบด้วยกฎหมาย (abuse of right)

3.2) การชี้ให้เห็นว่าจำเลยได้เสนอข่าวโดยมุ่งหวังเพื่อทำลายชื่อเสียงของโจทก์ซึ่งสอดคล้องเจตนาอันไม่สุจริต เนื่องจากได้เสนอข่าวติดต่อกันหลายวันหลายฉบับ ซึ่งถือได้ว่าเป็นการกระทำที่ไม่สมเหตุสมผลและไม่มีเหตุจำเป็นที่จะต้องนำมากล่าวถึงติดต่อกันแต่อย่างใด

4) การพิจารณาถ้อยคำที่ปรากฏในคำพิพากษาฎีกาที่ 3520/2543 ซึ่งเป็นกรณีที่จำเลยคือ เจ้าของหนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวันและบรรณาธิการผู้พิมพ์ผู้โฆษณาหนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวัน ได้เสนอข่าวโดยมีเนื้อหาพาดพิงถึงโจทก์คือ นายจุลพงษ์ จุลเกศ ซึ่งดำรงตำแหน่งผู้ว่าการการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ว่ามีพฤติการณ์ที่สื่อไปในทางทุจริตเกี่ยวกับการอนุมัติโครงการจ้างเหมาก่อสร้างปรับปรุงระบบจำหน่ายไฟฟ้ารอบคูเมืองจังหวัดเชียงใหม่ พบว่าเหตุผลที่ศาลใช้ในการพิจารณาว่าจำเลยมีเจตนาหมิ่นประมาท ประกอบด้วย

4.1) การชี้ให้เห็นว่าข้อความที่จำเลยนำมาลงพิมพ์นั้น มิได้อ้างถึงข้อเท็จจริง จึงเป็นแต่เพียงการแสดงออกซึ่งความคิดเห็น แต่มีลักษณะยืนยันข้อเท็จจริงซึ่งทำให้ผู้อ่านเข้าใจว่าโจทก์มี

พฤติกรรมตามที่จำเลยนำมาลงพิมพ์ ซึ่งมีใช้การแสดงความดีใจโดยสุจริต ตีชมด้วยความเป็นธรรมอันเป็นวิสัยของประชาชนย่อมกระทำ

4.2) การชี้ให้เห็นว่าจำเลยได้เสนอข่าวโดยมุ่งประสงค์ใส่ความโจทก์ เนื่องจากจำเลยไม่มีข้อมูลหรือข้อเท็จจริงใดๆที่สามารถพิสูจน์ได้ว่าโจทก์มีพฤติกรรมตามที่ เป็นข่าว

4.3) การชี้ให้เห็นว่าจำเลยในฐานะที่เป็นบรรณาธิการผู้พิมพ์ผู้โฆษณาหนังสือพิมพ์ ควรที่จะต้องตรวจสอบความถูกต้องและพิจารณาถึงข้อความที่ตีพิมพ์ว่าอยู่บนพื้นฐานของความจริงหรือไม่ แต่ทว่าจำเลยก็ได้กระทำ

5) การพิจารณาถ้อยคำที่ปรากฏในคำพิพากษากฎีกาที่ 373/2532 ซึ่งเป็นกรณีที่จำเลยคือ บรรณาธิการผู้พิมพ์ผู้โฆษณาและเจ้าของหนังสือพิมพ์อุบลรัตน์ ได้เสนอข่าวโดยมีเนื้อหาพาดพิงถึง โจทก์คือ พันตำรวจเอก นิยม ไกรลาศ ซึ่งดำรงตำแหน่งผู้กำกับการตำรวจภูธรจังหวัดอุบลราชธานี ว่ามีพฤติกรรมที่ส่อไปในทางทุจริตเกี่ยวกับการยกยอกเงินของทางราชการ พบว่าเหตุผลที่ศาลใช้ในการพิจารณาว่าจำเลยมีเจตนาหมิ่นประมาท ประกอบด้วย

5.1) การชี้ให้เห็นว่าจำเลยได้ยืนยันข้อเท็จจริงว่าผู้ใต้บังคับบัญชาของโจทก์ร่วม ยกยอกเงินของทางราชการเป็นจำนวนหลายล้านบาท โดยมีได้เปิดโอกาสให้โจทก์ชี้แจงข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น ย่อมทำให้ผู้อ่านเข้าใจว่าโจทก์มีส่วนรู้เห็นกับการยกยอกดังกล่าวด้วย

5.2) การชี้ให้เห็นว่าจำเลยขาดความตระหนักในเรื่องของจิตสำนึกและผลที่จะเสียหายจากการนำเสนอข่าวดังกล่าว

6) การพิจารณาถ้อยคำที่ปรากฏในคำพิพากษากฎีกาที่ 4853/2539 ซึ่งเป็นกรณีที่จำเลยคือ บรรณาธิการผู้พิมพ์ผู้โฆษณาและเจ้าของหนังสือพิมพ์อุบลรัตน์ ได้เสนอข่าวโดยมีเนื้อหาพาดพิงถึง โจทก์คือ พันตำรวจเอก เทพรรัตน์ รัตนวานิช ข้าราชการตำรวจสังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาล กรมตำรวจ ในแง่ที่ว่าโจทก์เป็นผู้ที่มีความประพฤติไม่ดีและหักหลังเพื่อนร่วมงานที่ร่วมทำคดี พบว่า เหตุผลที่ศาลใช้ในการพิจารณาว่าจำเลยมีเจตนาหมิ่นประมาท ประกอบด้วย

6.1) การชี้ให้เห็นว่าจำเลยได้นำเสนอข้อความในลักษณะใส่ความโจทก์ว่าเป็นคนไม่ดี เป็นคนขายเพื่อนเพื่อหาความดีใส่ตน จึงเป็นกรณีน่าจะทำให้โจทก์เสียชื่อเสียงถูกดูหมิ่นหรือถูกเกลียดชัง

6.2) การชี้ให้เห็นว่าจำเลยเองก็ได้ยอมรับว่า จำเลยไม่ทราบข่าวข้อความดังกล่าว นั้นจะเป็นความจริงหรือไม่ ซึ่งเป็นเหตุให้จำเลยไม่สามารถยับยั้งเรื่องของการแสดงความดีใจโดยสุจริต ตีชมด้วยความเป็นธรรมอันเป็นวิสัยของจำเลยซึ่งมีวิชาชีพเป็นนักหนังสือพิมพ์ขึ้นมา กล่าวอ้างได้

5.2.2 เหตุผลที่ศาลพิพากษาว่าไม่เป็นการหมิ่นประมาท

1) การพิจารณาถ้อยคำที่ปรากฏในคำพิพากษากฎีกาที่ 3553/2550 ซึ่งเป็นกรณีที่จำเลยคือ หนังสือพิมพ์มติชนเสนอข่าวซึ่งมีเนื้อหาพาดพิงถึงโจทก์คือ นายถาวร เสนเนียม ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลา ที่ปรึกษากฎหมายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และผู้ช่วยเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ในลักษณะกล่าวหาว่ามีพฤติกรรมที่น่าสงสัยเกี่ยวกับการทำคดีและมีส่วนในการรับสินบนจากนาย อุลริค วูลฟ์กัง พบว่าเหตุผลที่ศาลใช้ในการพิจารณาว่าจำเลยไม่มีความผิดฐานหมิ่นประมาท ประกอบด้วย

1.1) การอ้างถึงหลักในเรื่องของการเป็น “บุคคลสาธารณะ” เนื่องจากโจทก์ดำรงตำแหน่งในฐานะที่เป็นผู้บริหารกระทรวงมหาดไทยซึ่งมีหน้าที่ในการบำบัดทุกข์ บำรุงสุขให้แก่ประชาชนโดยตรง จึงเป็นบุคคลที่ประชาชนและสื่อมวลชนให้ความสนใจติดตามพฤติกรรมและย่อมวิพากษ์วิจารณ์ได้

1.2) การชี้ให้เห็นว่าจำเลยในฐานะที่เป็นสื่อมวลชนได้ติดตามเสนอข่าวสารให้แก่ประชาชน โดยทำหน้าที่ตรวจสอบการทำงานของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเป็นหูเป็นตาแทนประชาชน อีกทั้งเนื้อหาที่ปรากฏก็เป็นเรื่องที่คุณคนในสังคมตั้งข้อสงสัยไว้ มิได้เกิดจากการสร้างเรื่องขึ้นมาเองแต่อย่างใด

2) การพิจารณาถ้อยคำที่ปรากฏในคำพิพากษากฎีกาที่ 7435/2541 ซึ่งเป็นกรณีที่จำเลยคือ นางชนิษฐา วรศิริ เจ้าของและบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ข่าวอาทิตย์รายสัปดาห์เสนอข่าวซึ่งมีเนื้อหาพาดพิงถึงโจทก์คือ นายดาบตำรวจ พิศาล ศิริบุญรณ์ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ซึ่งเป็นสมาชิกสภาจังหวัดสกลนคร โดยการกล่าวถึงประวัติราชการเดิมของโจทก์ เมื่อครั้งยังรับราชการเป็นข้าราชการตำรวจ สังกัดกรมตำรวจ แต่ถูกไล่ออกจากราชการเนื่องจากประพฤติมิชอบ พบว่าเหตุผลที่ศาลใช้ในการพิจารณาว่าจำเลยไม่มีความผิดฐานหมิ่นประมาท ประกอบด้วย

2.1) การอ้างถึงหลักในเรื่องของการเป็น “บุคคลสาธารณะ” โดยระบุว่าโจทก์มีประวัติความเป็นมาในการรับราชการแต่เดิมอย่างไรนั้น เป็นเรื่องที่ประชาชนควรรับรู้และสามารถที่จะวิพากษ์วิจารณ์ได้

2.2) การชี้ให้เห็นว่าแม้จำเลยจะเสนอเรื่องราวของโจทก์ซึ่งเข้าข่ายหมิ่นประมาทก็ตาม แต่เรื่องที่น่ามาพูดนั้นมีข้อเรื่องส่วนตัว ทว่าเป็นเรื่องที่ประชาชนควรรับรู้และเป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ เนื่องจากโจทก์ดำรงตำแหน่งผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ต้องให้บริการสาธารณะ ซึ่งเป็นเรื่องที่กระทบต่อแก่ประชาชนโดยตรง

3) การพิจารณาถ้อยคำที่ปรากฏในคำพิพากษาฎีกาที่ 4563/2544 ซึ่งเป็นกรณีที่จำเลยคือ นายสามารถ คงคุ่ม และพวก ได้กล่าวพาดพิงถึงโจทก์คือ นายสุทัศน์ พลเสน ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ซึ่งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแก้งสนามนาง ว่ามีพฤติการณ์ที่ส่อไปในทางทุจริตและมีเจตนาเบียดบังทรัพย์สินของทางราชการมาเป็นของตนเอง พบว่าเหตุผลที่ศาลใช้ในการพิจารณาว่าจำเลยไม่มีความผิดฐานหมิ่นประมาท ประกอบด้วย

3.1) การอ้างถึงหลักในเรื่องของการเป็น “บุคคลสาธารณะ” โดยระบุว่าโจทก์ได้อาสาตน โดยเสนอตัวเพื่อให้ประชาชนมอบความไว้วางใจเลือกโจทก์เข้ามาทำหน้าที่ในฐานะสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล แต่เมื่อโจทก์ได้ทำลายความไว้วางใจที่ประชาชนมอบให้โดยการแสดงพฤติกรรมที่มุ่งต่อประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม ประชาชนก็ย่อมที่จะแสดงความเห็นในเชิงวิพากษ์วิจารณ์โจทก์ได้

3.2) การชี้ให้เห็นว่าจำเลยได้มิได้มีเจตนาที่จะใส่ความโจทก์ แต่กระทำไปเพื่อปกป้องที่สาธารณะประโยชน์ซึ่งเป็นทรัพย์สินของหมู่บ้านที่ประชาชนมีสิทธิใช้ร่วมกัน จึงถือเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์สาธารณะ

4) การพิจารณาถ้อยคำที่ปรากฏในคำพิพากษาฎีกาที่ 1551/2503 ซึ่งเป็นกรณีที่จำเลยคือ นายสุรพล พรหมศักดิ์ ซึ่งเป็นครูใหญ่ประชาบาล ได้กล่าวพาดพิงถึงโจทก์คือ นายแคล้ว โกศลวรรณะ ข้าราชการประจำ ตำแหน่งนายอำเภอท่าลี่ ว่าเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมเนื่องจากไม่มีความเป็นประชาธิปไตยและมีพฤติการณ์ที่ส่อไปในทางทุจริตเกี่ยวกับงบประมาณที่ใช้ขุดสระน้ำในหมู่บ้าน พบว่าเหตุผลที่ศาลใช้ในการพิจารณาว่าจำเลยไม่มีความผิดฐานหมิ่นประมาท ประกอบด้วย

4.1) การชี้ให้เห็นว่าเรื่องที่พูดถึงนั้นสมควรที่จะต้องได้รับการพิสูจน์ เนื่องจากส่งผลกระทบต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

4.2) การชี้ให้เห็นว่าประชาชนสามารถที่จะตั้งข้อสงสัยและตรวจสอบการทำงานของข้าราชการได้ เพราะเป็นการแสดงความคิดเห็นโดยสุจริตตามวิสัยที่ประชาชนพึงกระทำ

5) การพิจารณาถ้อยคำที่ปรากฏในคำพิพากษาฎีกาที่ 3167/2545 ซึ่งเป็นกรณีที่จำเลยคือ บริษัทข่าวสด จำกัด บรรณธิการผู้พิมพ์ ผู้โฆษณาหนังสือพิมพ์ข่าวสด และเจ้าของคอลัมน์ “ชกไม่มีมุม” ในหนังสือพิมพ์ข่าวสด ได้กล่าวพาดพิงถึง พลตำรวจโท เสรี เตมียเวส ข้าราชการประจำ ซึ่งมีตำแหน่งเป็นผู้บัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยวิพากษ์วิจารณ์การปฏิบัติหน้าที่ของโจทก์ด้วยถ้อยคำในลักษณะประชดประชันเสียดสี ได้แก่คำว่า “โรคจิต” “บ้าอำนาจ” และ “ใจเล็กเป็นอวัยวะหมด” พบว่าเหตุผลที่ศาลใช้ในการพิจารณาว่าจำเลยไม่มีความผิดฐานหมิ่นประมาท ประกอบด้วย

5.1) การชี้ให้เห็นว่าการกระทำของจำเลยเป็นการกล่าวข้อความวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของตำรวจทั่วไปที่ประชาชนสามารถพูดถึงได้ มิได้มีข้อความที่บ่งบอกว่าโจทก์มีพฤติการณ์ถึงขั้นประพฤติน่าเกลียด การทำการขัดต่อกฎหมายและศีลธรรมอันดีหรือข้อราชฎีบังคับหลงแต่อย่างใด

5.2) การชี้ให้เห็นว่าโจทก์มิได้เป็นผู้เสียหายในคดี เนื่องจากข้อความที่กล่าวถึงนั้นมิได้ระบุชัดเจนว่าเป็นการกล่าวถึงโจทก์

6) การพิจารณาถ้อยคำที่ปรากฏในคำพิพากษาฎีกาที่ 3654/2543 ซึ่งเป็นกรณีที่จำเลยคือ พลตำรวจตรี ศิริพงษ์ สรรพตานนท์ ตำแหน่งผู้บังคับการส่วนตรวจราชการ 3 จเรตำรวจ และบรรณธิการผู้พิมพ์ ผู้โฆษณาหนังสือพิมพ์ข่าวสด โดยพลตำรวจตรี ศิริพงษ์ (โจทก์ในคดีที่พิพาทก่อนหน้า) ได้นำข้อความในคดีหมิ่นประมาทที่ตนได้ฟ้องโจทก์คือพลตำรวจโทเสรี เตมียเวส (เป็นจำเลยในคดีที่พิพาทกันมาก่อนหน้า) ไปลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ข่าวสด พบว่าเหตุผลที่ศาลใช้ในการพิจารณาว่าจำเลยไม่มีความผิดฐานหมิ่นประมาท ประกอบด้วย

6.1) การชี้ให้เห็นว่าจำเลยได้ทำการกระทำไปเพื่อประโยชน์ต่อการดำเนินคดีของฝ่ายตน โดยการอ้างมูลคดีที่พิพาทระหว่างโจทก์กับจำเลยมาก่อน

6.2) การชี้ให้เห็นว่าข้อความที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์ก็เป็นข้อเท็จจริงที่มีการเปิดเผยในศาลแล้ว จึงถือเป็นการรายงานข่าวด้วยความเป็นธรรมเรื่องการดำเนินการอันเปิดเผยในศาลโดยสุจริต ย่อมได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย

5.3 วิเคราะห์เหตุยกเว้นความรับผิดทางอาญาฐานหมิ่นประมาทที่กระทำต่อบุคคลสาธารณะในแวดวงการเมืองการปกครองและระบบราชการ

เนื้อหาในส่วนนี้ เป็นผลจากการที่ได้ศึกษาค้นคว้าในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความผิดทางอาญาฐานหมิ่นประมาทที่กระทำต่อบุคคลสาธารณะในแวดวงการเมืองการปกครองและระบบราชการ เพื่อที่จะชี้ให้เห็นถึงเหตุผลที่บุคคลจะไม่ต้องรับผิดทางอาญาฐานหมิ่นประมาท ทั้งในแง่ของการกระทำที่กฎหมายบัญญัติว่าไม่เป็นความผิด และในแง่การกระทำที่เข้าข่ายเป็นความผิดแต่กฎหมายให้อภัยหรือยกเว้นโทษให้แก่ผู้หมิ่นประมาท ทั้งนี้ผู้เขียนได้แยกอธิบายโดยการหยิบยกเอาบทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 329 มาวิเคราะห์ในประเด็นของการกระทำที่ไม่เป็นความผิดอาญาฐานหมิ่นประมาท และมาตรา 330 มาวิเคราะห์ในประเด็นที่ว่าแม้จะเป็นการหมิ่นประมาทแต่ได้รับการยกเว้นโทษ ซึ่งขออธิบายดังต่อไปนี้

5.3.1 เหตุยกเว้นความผิดเนื่องจากการแสดงความคิดเห็นหรือข้อความโดยสุจริต

การยกเว้นความผิดในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญาของไทย จะมีได้ก็ต่อเมื่อผู้ที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดดังกล่าวสามารถพิสูจน์ให้ศาลเชื่อว่าตนมีเจตนาสุจริต(good faith)กรณีเดียวกันนั้น แต่อย่างไรก็ตาม หนทางที่จะพิสูจน์ถึงเจตนาสุจริตก็มีอยู่มากมายหลายประการ อย่างที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ 2 ว่าเจตนาสุจริต เป็นองค์ประกอบภายในที่สำคัญที่สุดซึ่งต้องหยิบยกขึ้นมากล่าวอ้างอยู่เสมอ และเป็นหน้าที่ของจำเลยในคดีความผิดฐานหมิ่นประมาทที่จะต้องแสดงให้เห็นประจักษ์ซึ่งโดยส่วนใหญ่ก็ต้องนำพยานแวดล้อมต่างๆ เข้ามาปะติดปะต่อพิจารณาเชื่อมกัน

ตามกฎหมายอาญาของไทย ลักษณะของการกระทำที่จะเป็นเครื่องพิสูจน์ให้เห็นถึงเจตนาสุจริตในคดีหมิ่นประมาท เพื่อให้หลุดพ้นจากความผิดมีด้วยกัน 4 ประการ ดังที่ปรากฏในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 329 ตั้งแต่ (1) ถึง (4) ได้แก่

5.3.1.1 เพื่อความชอบธรรม ป้องกันตนหรือป้องกันส่วนได้เสียเกี่ยวกับตนตามคลองธรรม

ผู้เขียนพิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีที่จะอ้างเหตุในข้อนี้ได้ ประเด็นก็อยู่ที่ว่าสังคมตีความเรื่องของ “ความชอบธรรม” “การป้องกันตน” และ “การป้องกันส่วนได้เสียเกี่ยวกับตนตามคลองธรรม” ไว้ว่าอย่างไร ซึ่งเป็นเรื่องที่ยังไม่ชัดเจน ทั้งนี้ เรื่องของความชอบธรรมนั้น เป็นเรื่องที่ต้องชี้แจงนำหน้ากระหว่างความถูกต้องกับความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในสังคมนั้นๆ ว่าการกระทำใดบ้างที่สังคมยอมรับว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม เช่น การที่มีคนกล่าววาจาหรือแสดงอาการปฏิกิริยาที่ไม่สุภาพกับเราโดยที่ไม่มีกรณีพิพาทหรือเหตุโกรธเคืองกันมาก่อน เราก็ย่อมมีความชอบธรรมที่จะกล่าววาจาหรือแสดงอาการปฏิกิริยาเช่นนั้นกับเขาได้เช่นกันเพื่อปกป้องศักดิ์ศรีของเราเองซึ่งคงไม่มีใครปฏิเสธ จึงทำให้เห็นว่าความชอบธรรมนั้นก็คือสิ่งที่ทุกคนในสังคมให้การยอมรับโดยดูกันว่าสามารถกระทำหรือสมควรที่จะกระทำนั่นเอง สำหรับเรื่องของการป้องกันตน หรือการปกป้องส่วนได้เสียตามคลองธรรมนั้น ผู้เขียนเห็นว่า โดยธรรมชาติและสัญชาตญาณของความเป็นมนุษย์ย่อมต้องการความปลอดภัยและไม่ถูกกระทำอย่างไรความยุติธรรม การป้องกันตนจึงเป็นกลไกอัตโนมัติที่จะทำงานทันทีเมื่อมีภัยเข้ามาถึง ส่วนการปกป้องส่วนได้เสียก็เป็นสิ่งที่สมควรกระทำเพื่อมิให้ตนต้องถูกเอาเปรียบหรือเสียประโยชน์ในสิ่งที่ตนควรได้รับ ดังนั้นเหตุยกเว้นความผิดในประเด็นนี้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมีปัจจัยหรือเงื่อนไขอื่นที่ไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสมเข้ามาเกี่ยวข้องในฐานะที่เป็นข้อโต้แย้งสิทธิหรือส่งผลกระทบต่อส่วนได้เสียของตนเป็นลำดับแรก เช่น การที่ราษฎรในตำบลทำหนังสือร้องเรียนไปยังอธิบดีกรมการปกครองว่า นายอำเภอมีพฤติกรรมที่ส่อไปในทางทุจริตเกี่ยวกับโครงการก่อสร้างสิ่งสาธารณูปโภคใน

ตำบล ก็เพื่อป้องกันส่วนได้ส่วนเสียของราษฎรในตำบลซึ่งต้องใช้ประโยชน์จากสิ่งสาธารณูปโภคที่อำเภอเป็นผู้ควบคุมการก่อสร้างนั่นเอง ไม่เป็นความผิดฐานหมิ่นประมาท¹ เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนก็ยังมีความคิดเห็นว่าเหตุยกเว้นความผิดตามอนุมาตรานี้จะมุ่งไปที่การปกป้องส่วนได้ส่วนเสียของปัจเจกชนเฉพาะรายหรือเฉพาะกลุ่มที่เกี่ยวข้องหรือได้รับผลกระทบในเรื่องนั้นๆ เท่านั้น ซึ่งต้องพิจารณาเป็นกรณีๆ ไป จึงมิใช่เหตุยกเว้นความรับผิดที่ทุกคนจะยกขึ้นอ้างได้เสมอไป

5.3.1.2 ในฐานะเป็นเจ้าของพนักงานปฏิบัติการตามหน้าที่

บุคคลที่จะได้รับประโยชน์จากข้อยกเว้นความรับผิดทางอาญาตามมาตรา 329(2) ก็คือเจ้าพนักงานซึ่งได้ปฏิบัติการตามหน้าที่เท่านั้น และผู้ที่มีความเสี่ยงต่อการถูกฟ้องฐานหมิ่นประมาทก็คือบรรดาข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งได้ปฏิบัติราชการตามหน้าที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้าราชการฝ่ายปกครองและตำรวจ เนื่องจากมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายโดยเคร่งครัด ซึ่งในบางครั้งการทำงานย่อมไปกระทบสิทธิหรือสร้างความไม่พอใจให้กับอีกฝ่าย กรณีนี้กฎหมายจะให้ความคุ้มครองเฉพาะแก่พนักงานที่ปฏิบัติตามหน้าที่ ส่วนเจ้าพนักงานที่มีได้ปฏิบัติหน้าที่หรือไม่มีหน้าที่ที่จะต้องทำภารกิจนั้นๆ โดยตรงย่อมไม่ได้รับการคุ้มครอง ยกตัวอย่างคดีที่ศาลพิพากษาให้ความคุ้มครองแก่บุคคลในฐานะเจ้าพนักงานปฏิบัติการตามหน้าที่ เช่น สารวัตรใหญ่ ซึ่งเป็นหัวหน้าสถานีตำรวจภูธรอำเภอ ได้กล่าวในที่ประชุมข้าราชการประจำเดือนซึ่งมีนายอำเภอเป็นประธาน พร้อมทั้งมีปลัดอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล รวมราว 100 คน เข้าร่วมประชุม ได้ขอความร่วมมือให้ดูแลสอดส่องรายงานความเคลื่อนไหวของผู้ลักลอบเล่นการพนันและโจรผู้ร้าย พร้อมกันนี้ได้กล่าวพาดพิงถึงผู้ใหญ่บ้านที่เข้าร่วมประชุมคนหนึ่งว่าขอให้ดูแลลูกน้องซึ่งมีพฤติการณ์เยี่ยงโจรมิให้ก่อความเดือดร้อนภายในพื้นที่ ถือว่าสารวัตรใหญ่ในฐานะเจ้าหน้าที่ตำรวจ ซึ่งมีหน้าที่ในการรักษาความสงบเรียบร้อยตามกฎหมาย ได้กล่าวข้อความในหน้าที่ของตนเองโดยตรงและกล่าวในที่ประชุมข้าราชการ โดยมีหน้าที่ต้องชี้แจงให้ที่ประชุมทราบ เป็นการกระทำในฐานะเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติการตามหน้าที่ ส่วนปัญหาว่ามีความสุจริตหรือไม่นั้น ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าการกล่าวโดยมีข้อมูลแสดงให้เห็นให้เข้าใจได้ ถือเป็นการกระทำโดยสุจริต² เป็นต้น

¹ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4960/2533

² คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 858/2523

5.3.1.3 ดิชมด้วยความเป็นธรรม ซึ่งบุคคลหรือสิ่งใดอันเป็นวิสัยของประชาชนย่อมกระทำ

การดิชมด้วยความเป็นธรรมตามวิสัยของประชาชน(Fair comment) ตามมาตรา 329(3) นั้น เป็นข้ออ้างที่ถูกลำนำมากล่าวถึงเสมอโดยเฉพาะในคดีหมิ่นประมาทที่เกี่ยวข้องกับบุคคลสาธารณะในแวดวงการเมืองการปกครองและระบบราชการหลายคดีด้วยกัน การดิชมในที่นี้ต้องมีความหมายในเชิงสร้างสรรค์ กล่าวคือ ต้องมีแนวโน้มเป็นการ “ติเพื่อก่อ” มากกว่าที่จะเป็นการแสดงความรู้สึกเชิงประณามหรือไม่ยอมรับในลักษณะที่เป็นปฏิปักษ์ อาทิ การเปรียบเทียบให้เห็นในสิ่งที่ดีกว่าหรือชี้ให้เห็นถึงข้อบกพร่องที่ควรปรับปรุงให้ดีขึ้น ทั้งนี้ การดิชมที่อยู่ในวิสัยที่ประชาชนย่อมกระทำนั้น จะต้องเป็นเรื่องทั่วไป(General)ที่ทุกคนมีส่วนร่วมในประโยชน์นั้นๆ และต้องเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการใช้ชีวิตของผู้คนในสังคมในแง่ที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์สาธารณะ(Public Interests)ด้วย เช่น การวิพากษ์วิจารณ์การบริหารงานของรัฐบาลที่ผ่านมา โดยเปรียบเทียบกับผลงานของรัฐบาลชุดก่อนหน้านั้น ถือว่าเป็นการดิชมด้วยความเป็นธรรม เพราะมีข้อมูลที่เป็นความจริงซึ่งทุกคนทราบได้ หรือการกล่าวถึงบุคคลสาธารณะโดยเฉพาะผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือผู้ซึ่งมีหน้าที่ในทางราชการต่างๆ ในแง่ของการปฏิบัติงานในตำแหน่งที่ได้รับมอบหมายหรือได้รับแต่งตั้งให้มาทำหน้าที่ ผู้เขียนคิดว่า เหตุที่กฎหมายให้ความคุ้มครองแก่ประชาชนผู้ดิชมด้วยความเป็นธรรมต่อบุคคลสาธารณะดังกล่าว นั้น อยู่เป็นพื้นฐานของความเป็นประเทศที่ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยแบบตัวแทน ซึ่งผู้ดำรงตำแหน่งสาธารณะทั้งหลาย ถือได้ว่าเป็น “คนของประชาชน”(Public person or Public figure) ซึ่งเขาสามารถดำรงตำแหน่งหรือประกอบอาชีพนี้ได้ก็ควรได้รับความไว้วางใจจากประชาชน(Public trust) ด้วย ประกอบกับเงินเดือนหรือค่าตอบแทนที่บุคคลสาธารณะดังกล่าวได้รับจากการทำหน้าที่ของตนก็มาจาก “ภาษีของประชาชน” นั่นเอง ดังนั้นการกล่าวถึงบุคคลสาธารณะในแวดวงการเมืองการปกครองและระบบราชการในแง่ของการดิชมด้วยความเป็นธรรม จึงเปรียบเสมือนเป็นการกระตุ้นเตือนให้บุคคลสาธารณะดังกล่าวได้ใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาการทำงานหรือปรับปรุงพฤติกรรมของตนที่มีต่อสาธารณะให้เหมาะสมขึ้นอีกทางหนึ่งด้วย

ผู้เขียนเห็นว่าประเด็นเรื่องการดิชมด้วยความเป็นธรรมซึ่งบุคคลหรือสิ่งใดอันเป็นวิสัยของประชาชนย่อมกระทำนั้น เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ “ประโยชน์สาธารณะ” มากที่สุด เนื่องจากเป็นการส่งเสริมให้เกิดการแสดงความคิดเห็นที่จะเป็นประโยชน์หรือให้ผลดีต่อสังคมโดยรวม และส่วนใหญ่เรื่องที่ดิชมนั้นก็เกี่ยวข้องกับ “ประโยชน์ของคนหมู่มาก” หรือ “ประโยชน์มหาชน” โดยตรง ซึ่งมีความแตกต่างไปจากมาตรา 329(1) ที่เน้นคุ้มครอง “ประโยชน์ของปัจเจกชน” หรือ “ประโยชน์ของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง” โดยเฉพาะ

5.3.1.4 ในการแจ้งข่าวด้วยความเป็นธรรมเรื่องการดำเนินการโดยเปิดเผยในศาลหรือที่ประชุม

การอ้างเหตุยกเว้นความรับผิดชอบตามมาตรา 329(4) ส่วนใหญ่มักจะเกิดกับสื่อมวลชน โดยเฉพาะหนังสือพิมพ์ซึ่งมีหน้าที่ในการนำเสนอข้อมูลข่าวสารต่างๆให้ประชาชนทั่วไปได้ทราบ ซึ่งมีข้อสังเกตว่าคดีความต่างๆที่มีการฟ้องร้องกันในชั้นศาลนั้น หากเป็นคดีที่เกี่ยวกับบุคคลสาธารณะ ด้วยแล้ว ย่อมได้รับความสนใจจากสังคมอย่างมาก ดังนั้น การติดตามผลคดี ตลอดจนการลงพิมพ์ คำพิพากษาของศาลจึงเป็นข้อมูลข่าวสารอีกประเภทหนึ่งที่ผู้คนนิยมติดตามอ่านกันอย่างแพร่หลาย แต่อย่างไรก็ตาม ลักษณะประการหนึ่งของสื่อหนังสือพิมพ์ซึ่งถือได้ว่าเป็นเอกลักษณ์ของสื่อมวลชน ชนิดนี้ก็คือ ศิลปะในการเขียนเรื่องให้น่าอ่านและน่าติดตาม ซึ่งบางครั้งคอลัมนิสต์หรือผู้เขียนข่าวได้ใส่อารมณ์ความรู้สึกลงไปในช่วงที่เสนอนำนั้นด้วย ทำให้เนื้อหาที่ปรากฏในคำพิพากษาที่นำมาลงพิมพ์นั้นมีลักษณะที่ผิดแผกแตกต่างหรืออาจทำให้ผู้คนที่บริโภคข่าวสารนั้นมีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนไปจากความเป็นจริงได้ ตัวอย่างเช่น การเสนอข่าวการพิจารณาคดีเกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐ ซึ่งจำเลยในคดีถูกกล่าวหาว่ามีส่วนพัวพันหรือรู้เห็นเป็นใจในการนำความลับไปเปิดเผยให้ต่างชาติทราบ แต่หนังสือพิมพ์กลับเขียนข้อความได้ภาพของจำเลยที่นำมาลงพิมพ์ในหน้าหนังสือพิมพ์ว่า “คนขายชาติ” ซึ่งเป็นถ้อยคำที่รุนแรงและเป็นการเขียนข่าวที่นอกเหนือไปจากที่ปรากฏในชั้นพิจารณาของศาล การแจ้งข่าวเช่นนี้ เป็นกรณีที่ไม่อาจอ้างข้อยกเว้นตามมาตรา 329(4) เพื่อไม่ต้องรับผิดชอบทางอาญาฐานหมิ่นประมาทได้³ เป็นต้น ดังนั้นการที่จะอ้างเหตุว่าเป็นการแจ้งข่าวด้วยความเป็นธรรมเรื่องการดำเนินการโดยเปิดเผยในศาลหรือที่ประชุมได้นั้น ผู้ที่นำเสนอข่าวดังกล่าวจะต้องคัดลอกรายละเอียดของข้อมูลตามที่ปรากฏในเอกสารต้นฉบับโดยไม่บิดเบือนหรือผิดเพี้ยนไปจากความเป็นจริง โดยไม่มีการนำความคิดเห็นส่วนตัวหรืออารมณ์ความรู้สึกของตนเข้าไปในข่าวสารที่แจ้งนั้น นั่นเอง

5.3.2 เหตุยกเว้นโทษเนื่องจากสามารถพิสูจน์ความจริงให้ประจักษ์

เมื่อพิจารณาเห็นว่าการกระทำเป็นการหมิ่นประมาท ผู้กระทำย่อมต้องรับผิดชอบจากผลแห่งการกระทำที่ตนได้กระทำไป แต่อย่างไรก็ตามกฎหมายก็เปิดโอกาสให้จำเลยได้พิสูจน์ได้เพื่อจะพ้นจากการถูกลงโทษ ดังที่ปรากฏในมาตรา 330 หากเรื่องที่มีการหมิ่นประมาทนั้น ไม่ใช่เป็นการใส่ความในเรื่องที่เป็นส่วนตัว หรือการพิสูจน์จะไม่เป็นประโยชน์แก่ประชาชน กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ จะสามารถพิสูจน์ความจริงในคดีหมิ่นประมาทได้ ก็ต่อเมื่อเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับส่วนรวมหรือประโยชน์

³ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 990/2508

สาธารณชนนั่นเอง ดังนั้น จึงต้องพิจารณาเสียก่อนว่าเรื่องใดที่เป็นเรื่องส่วนตัว และเรื่องที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชน อย่างที่กล่าวไว้ในบทที่ 3 ว่าเรื่องที่เป็นส่วนตัวนั้น เป็นเรื่องที่ปัจเจกชนมีอิสระในการดำเนินชีวิตที่จะไม่ถูกแทรกแซงใดๆ และไม่มีความเกี่ยวข้องกับใดๆกับส่วนรวมเลย เช่น การใช้ชีวิตภายในครอบครัว การพักผ่อนหย่อนใจในพื้นที่ส่วนบุคคล การสมาคมกับหมู่เพื่อนฝูง หรือกิจกรรมใดๆก็ตามที่ไม่ได้ส่งผลกระทบต่อประชาชนหรือสังคมส่วนรวม แต่ถ้ากิจกรรมหรือการกระทำใดก็ตามที่เกี่ยวข้องหรือส่งผลกระทบต่อประชาชนทั่วไปได้แล้วย่อมไม่อาจถือว่าเป็นเรื่องส่วนตัวได้ ยกตัวอย่างคดีที่เกี่ยวข้องกับบุคคลสาธารณะ เช่น กรณีที่หนังสือพิมพ์ลงข้อความในทำนองว่ามีเจ้าหน้าที่ตำรวจจรรยาได้ปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เรียกรับสินบนจากผู้ขับขี่รถยนต์ยานพาหนะ โดยระบุถึงชื่อของเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้นั้น ทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจได้รับความเสียหายและถูกมองว่าปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ ในกรณีศาลได้อนุญาตให้มีการพิสูจน์เกี่ยวกับการรับสินบนของเจ้าหน้าที่ตำรวจจรรยาดังกล่าว เนื่องจากมองว่าเป็นประโยชน์แก่ประชาชน โดยให้เหตุผลว่าการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจจรรยาจะยอมกระทบต่อประโยชน์ต่อผู้ที่ประกอบอาชีพหรือมีหน้าที่ขับรถยานบนท้องถนนหลวงโดยตรง มิใช่เรื่องส่วนตัว อีกทั้งจำเลยในคดีมีส่วนรู้เห็นการกระทำของเจ้าหน้าที่ตำรวจดังกล่าวด้วย จึงให้พิสูจน์ความจริงได้⁴ เป็นต้น

จะเห็นได้ว่ามุมมองของศาลไทยในคดีหมิ่นประมาทที่เกี่ยวข้องกับ “บุคคลสาธารณะ” นั้น ก็มีได้แตกต่างไปจากมุมมองของต่างประเทศมากนัก โดยเฉพาะเรื่องของการตีความด้วยความเป็นธรรมซึ่งบุคคลหรือสิ่งใดอันเป็นวิสัยของประชาชนย่อมกระทำนั้นจะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของ “ประโยชน์สาธารณะ” แทบทั้งสิ้น นอกจากนี้ในการพิจารณาของศาลยังชี้ให้เห็นถึงรายละเอียดปลีกย่อยต่างๆ ที่แวดล้อมประกอบเชื่อมกันด้วย เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงที่สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ตั้งแต่ศาลชั้นต้นจนกระทั่งถึงศาลฎีกาซึ่งเป็นที่ยุติแห่งคดี แต่อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนกลับเห็นว่าการพิจารณาคดีหมิ่นประมาทที่กระทำต่อบุคคลสาธารณะนั้น จริงๆแล้วน่าจะยุติในชั้นสอบสวนหรือในชั้นพิจารณาของศาลชั้นต้นมากกว่า ด้วยเหตุที่เป็นคดีที่สามารถถอยมความกันได้ หากคู่กรณีทั้งสองฝ่ายต่างเข้าใจในบทบาทที่ตนกระทำอยู่นั่นเอง และบุคคลสาธารณะควรใช้วิธีการชี้แจงหรือแถลงข้อเท็จจริงมากกว่าที่จะไปฟ้องคดี

⁴ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1362/2514